IV

(Retsakter vedtaget inden den 1. december 2009 i henhold til EF-traktaten, EU-traktaten og Euratomtraktaten)

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 6. november 2008

om polens statsstøtte C 19/05 (ex N 203/05) til Stocznia Szczecińska

(meddelt under nummer K(2008) 6770)

(Kun den polske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2010/3/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger [1] i overensstemmelse med disse artikler, og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

(1) Ved brev af 27. april 2004, registreret den 28. april 2004, anmeldte Polen i overensstemmelse med bestemmelserne om interimsproceduren i bilag IV.3 til tiltrædelsestraktaten en række omstruktureringsforanstaltninger, som Polen har planer om at gennemføre til fordel for Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o. (det nye skibsværft i Szczecin (SSN)). Foranstaltningen blev registeret under sagsnummeret PL 31/2004.

(2) Kommissionen anmodede Polen om visse manglende dokumenter ved brev af 19. maj 2004. Polen svarede herpå den 16. juni 2004. Kommissionen anmodede om yderligere oplysninger ved brev af 12. august 2004, 18. november 2004 og 4. marts 2005, som Polen sendte med brev henholdsvis af 24. september 2004, registreret samme dag, af 28. januar 2005, registreret den 2. februar 2005, af 30. marts 2005, registreret den 1. april 2005, og af 18. april 2005, registreret den 20. april 2005. Der blev afholdt møder med de polske myndigheder på følgende datoer: den 9. november 2004, den 17. november 2004 og den 3. marts 2005.

(3) Ved brev af 22. april 2005, registreret samme dag, accepterede Polen, at Kommissionen ligeledes ville behandle anmeldelsen af sag PL 31/2004 af 27. april 2004 som en anmeldelse i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 2, med hensyn til eventuelle støtteforanstaltninger, der kunne betragtes som ny statsstøtte. Sagen fik tildelt det nye nummer N 203/05.

(4) Den 1. juni 2005 besluttede Kommissionen at indlede proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende den omstruktureringsstøtte til SSN, som var blevet meddelt af de polske myndigheder. Kommissionen offentliggjorde denne beslutning i *Den Europæiske Unions Tidende* [2] og opfordrede Polen og andre interesserede parter til at fremsende bemærkninger.

(5) Ved brev af 24. juni 2005 meddelte de polske myndigheder, at beslutningen indeholdt fortrolige oplysninger, og anmodede om, at disse oplysninger blev slettet i den offentligt tilgængelige version af beslutningen. Kommissionen svarede herpå den 15. juli 2005. Ved brev af 30. juni 2005, registreret den 1. juli 2005, af 26. juli, registreret den 27. juli 2005, og af den

[1] EUT C 23 af 1.2.2007, s. 20.

[2] EUT C 222 af 2.9.2005, s. 7.

30. august 2005, registreret den 1. september 2005, anmodede Polen om en forlængelse af fristen for indgivelse af bemærkninger. Kommissionen svarede herpå ved brev af henholdsvis 12. juli, 2. august og 9. september 2005. Ved brev af 4. oktober 2005, registreret den 7. oktober 2005, fremsendte de polske myndigheder deres bemærkninger vedrørende beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure. I dette brev vedlagde Polen ligeledes en omstruktureringsplan for 2002-2004, der var dateret december 2002 og ændret i oktober 2003 (herefter benævnt »2003-omstruktureringsplanen«). Ved brev af 10. oktober 2005, registreret samme dag, oplyste en juridisk repræsentant for SSN, at virksomhedens holdning og bemærkninger var blevet indarbejdet i de polske myndigheders bemærkninger.

(6) Følgende tredjeparter indsendte bemærkninger: Związek Pracodawców Forum Okrętowe (sammenslutningen af polske søfartsindustrier) ved brev af 6. oktober 2005, registreret samme dag, Towimor S.A. ved brev af 6. oktober 2005, registreret samme dag, H. Cegielski — Poznań S.A. ved brev af 6. oktober 2005, registreret samme dag, Spliethoff's Bevrachtingskantoor B.V. ved brev af 6. oktober 2005, registreret samme dag, Peter Dohle Shiffahrts-KG ved brev af 5. oktober 2005, registreret den 6. oktober 2005, Odjefjell ASA ved brev af 6. oktober 2005, registreret den 11. oktober 2005, fagforeningerne på SSN (»Solidarność«, »Solidarność 80« og »Stoczniowiec«) ved brev af 7. oktober 2005, registreret den 10. oktober 2005, borgmesteren i Szczecin ved brev af 5. oktober, registreret den 11. oktober 2005, Lubmor Sp. z o.o. ved brev af 6. oktober 2005, registreret den 11. oktober 2005, og erhvervsklubben i Szczecin ved brev af 12. oktober 2005, registreret samme dag. Kommissionen fremsendte disse bemærkninger til Polen ved brev af 27. oktober 2005. De polske myndigheder svarede herpå ved brev af 21. november 2005.

(7) Kommissionen søgte bistand hos en ekstern konsulent med henblik på at evaluere 2003-omstruktureringsplanen. Denne konsulent forelagde Kommissionen sin rapport i marts 2006.

(8) Ved brev af 13. januar 2006 anmodede Kommissionen de polske myndigheder om yderligere oplysninger om SSN-omstruktureringsprocessen. Polen svarede herpå ved brev af 20. februar 2006, registreret samme dag. Den 22. februar 2006 blev der afholdt et møde mellem de polske myndigheder, repræsentanter for værftet og Kommissionens tjenestegrene. Efter dette møde anmodede Kommissionen Polen om yderligere oplysninger ved brev af 8. marts 2006, 30. marts 2006, 12. april 2006 og 28. april 2006. De polske myndigheder svarede herpå ved brev af 13. marts 2006, registreret samme dag, af 29. marts 2006, registreret den 30. marts 2006, af 6. april 2006, registreret den 10. april 2006, af 19. april 2006, registreret den 20. april 2006, og af 26. maj 2006, registreret den 30. maj 2006. Ved brev af 23. juni 2006, registreret den 26. juni 2006, fremsendte værftets konsulent et udkast til en omstruktureringsplan med titlen »Udviklingsplan for Stocznia Szczecinska Nowa Sp. z o.o. for perioden 2006-2011« til Kommissionen med henblik på høring.

(9) Den 12. juli 2006 blev der afholdt et møde mellem de polske myndigheder, værftets repræsentanter og Kommissionens tjenestegrene. De polske myndigheder fremsendte oplysninger vedrørende SSN-omstruktureringsprocessen i et brev af 13. juli 2006, registreret den 17. juli 2006. Ved brev af 17. juli 2006 anmodede Kommissionen de polske myndigheder om yderligere oplysninger. Polen svarede herpå ved brev af 1. september 2006, registreret samme dag. Den 4. september 2006 fremsendte Polen en ændret omstruktureringsplan for SSN med titlen »Udviklingsplan for Stocznia Szczecinska Nowa Sp. z o.o. for perioden 2006-2011« (herefter benævnt »2006-omstruktureringsplanen«).

(10) Ved brev af 26. september 2006, registreret den 27. september 2006, og af 21. november 2006, registreret den 27. november 2006, fremsendte de polske myndigheder yderligere oplysninger angående sagen.

(11) Den 7. december 2006 blev der afholdt et møde mellem kommissær Neelie Kroes og den polske økonomiminister Piotr Wozniak. Piotr Wozniak oplyste, at Polen var fast besluttet på at relancere privatiseringsprocessen for SSN gennem en åben og gennemsigtig procedure, der skulle afsluttes senest i juni 2007. Polen bekræftede denne erklæring ved brev af 27. december 2006, registreret den 4. januar 2007, og henviste til det polske ministerråds beslutning af 19. december 2006, hvorved der blev vedtaget et dokument med titlen »Oplysninger om værftsindustriens situation«. Polen anmodede Kommissionen om drøftelse af spørgsmålet om kompensationsforanstaltninger. Kommissionens tjenestegrene samt en ekstern konsulent besøgte værftet den 18. december 2006 for at kortlægge de faktiske omstændigheder og indhente de oplysninger, der var nødvendige for at vurdere kompensationsforanstaltningerne. Den eksterne konsulent fremlagde den 16. januar 2007 sin rapport med en vurdering af værftets aktuelle kapacitet.

(12) Ved brev af 29. januar 2007 besvarede Kommissionen et brev af 27. december 2006 og anmodede bl.a. Polen om at fremsende et forslag til kompensationsforanstaltninger for SSN senest ultimo februar 2007.

(13) Ved brev af 28. februar 2007, registreret samme dag, fremsendte Polen nogle redegørelser vedrørende privatiseringen af SSN og et forslag til kompensationsforanstaltninger. De polske myndigheder foreslog lukning af en af værftets tre beddinger med virkning fra marts 2010.

(14) Med udgangspunkt heri blev der den 15. marts 2007 afholdt et teknisk møde mellem Kommissionens tjenestegrene, de polske myndigheder og repræsentanter for værftet, hovedsagelig vedrørende kompensationsforanstaltninger, men ligeledes med henblik på drøftelse af den igangværende privatiseringsproces. Kommissionen og de polske myndigheder var enige om, at Kommissionen skulle drøfte tekniske spørgsmål direkte med SSN for at få alle de oplysninger, den havde brug for i forbindelse med sin vurdering af Polens forslag til kompensationsforanstaltninger.

(15) Efter mødet anmodede Kommissionen ved brev af 29. marts 2007, 27. april 2007 og 30. maj 2007 SSN om en række oplysninger. Værftet besvarede denne anmodning ved brev af 18. april 2007, registreret den 27. april 2008, af 8. maj 2007, registreret den 10. maj 2007, og af 4. juni 2007, registreret den 5. juni 2006. Den 8. juni blev der afholdt et møde mellem Kommissionens tjenestegrene, de polske myndigheder og repræsentanter for værftet. SSN fremsendte yderligere oplysninger ved brev af 15. juni 2007, registreret samme dag.

(16) Ved brev af 31. juli 2007 oplyste Kommissionen Polen om, at den umiddelbart mente, at lukningen af Wulkan 1-beddingen ville udgøre en tilstrækkelig kompensationsforanstaltning på visse betingelser. I deres svar af 24. august 2007, registreret den 28. august 2007, bekræftede de polske myndigheder, at de havde til hensigt at gennemføre de kapacitetsnedskæringer, som fremgik af Kommissionens brev.

(17) Ved brev af 5. januar 2007, registreret samme dag, og af 9. januar, registreret den 11. januar 2007, fremsendte de polske myndigheder oplysninger vedrørende privatiseringen og omstruktureringen af SSN. Kommissionen svarede herpå ved brev af 29. januar 2007. Ved brev af 28. februar 2007, registreret samme dag, forpligtede de polske myndigheder sig til at finde en investor til værftet og undertegne en aftale om privatisering senest ultimo juni 2007.

(18) Ved brev af 29. maj 2007, 28. juni 2007 og 30. juli 2007 anmodede Kommissionen om yderligere præciseringer vedrørende privatiseringen af SSN. Polen fremsendte oplysninger herom ved brev af 1. juni 2007, registreret den 4. juni 2007, som indeholdt en fortegnelse over virksomheder, hvortil der var blevet sendt en opfordring til at afgive bud på SSN. Der blev fremsendt yderligere oplysninger ved brev af 25. juni 2007, registreret samme dag, og af 11. juli 2007, registreret samme dag.

(19) Ved brev af 1. august 2007, registreret den 6. august 2007, fremsendte de polske myndigheder SSN's første udkast til et informationsmemorandum. Ved brev af 13. august 2007 fremsendte Kommissionen sine bemærkninger til dette informationsmemorandum. Ved brev af 21. august 2007, registreret den 27. august 2007, oplyste de polske myndigheder Kommissionen om, at værftets økonomiske situation var blevet væsentligt forværret, og at værftets offentlige ejere derfor påtænkte at støtte det med kapitalindsprøjtninger. Polen meddelte ligeledes, at informationsmemorandummet ville blive ajourført i overensstemmelse hermed.

(20) Ved brev af 4. september 2007 anmodede Kommissionen om præciseringer. De polske myndigheder svarede herpå ved brev af 7. september 2007, registreret den 10. september 2007, og af 11. september 2007, hvor Polen fremsendte den nye version af informationsmemorandummet og oplyste Kommissionen om, at 221 potentielle investorer var blevet opfordret til at afgive bud.

(21) Ved brev af 12. september 2007 anmodede Kommissionen om yderligere oplysninger. Ved brev af 14. september 2007 og 3. oktober 2007 fremsatte Kommissionen sine bemærkninger til informationsmemorandummet og anmodede om præciseringer. De polske myndigheder svarede herpå ved brev af 12. oktober 2007, registreret den 16. oktober 2007, og anførte, at seks potentielle investorer havde bedt om en kopi af værftets informationsmemorandum. Ved brev af 23. oktober 2007, registreret samme dag, fremsendte de polske myndigheder en ajourført privatiseringskøreplan, hvori det blev antaget, at der ville blive indledt forhandlinger med potentielle investorer i januar 2008.

(22) Ved brev af 30. november 2007 stillede Kommissionen krav om, at værftets nye ejer senest ved udgangen februar 2008 skulle fremsende et udkast til en omstruktureringsplan. Ved brev af 11. december 2007, registreret den 13. december 2007, og af 19. december 2007, registreret den 20. december 2007, fremsendte Polen yderligere oplysninger om privatiseringsprocessen. Ved brev af 21. december 2007, registreret samme dag, meddelte Polen Kommissionen, at Amber Sp. z o.o. (herefter benævnt »Amber«, et helejet datterselskab af en polsk stålforhandler, Złomrex) den 20. december 2007 var den eneste tilbudsgiver, der havde afgivet et bindende bud med hensyn til køb af aktier i SSN.

(23) Den 10. januar 2008 blev der afholdt et møde mellem de polske myndigheder og Kommissionen. Efter mødet anmodede Kommissionen de polske myndigheder om yderligere oplysninger om privatiseringsprocessen ved brev af 17. januar 2008, 30. januar 2008, 28. februar 2008, 18. marts 2008 og 2. april 2008. De polske myndigheder besvarede Kommissionens anmodninger ved brev af 23. januar 2008, registreret den 24. januar 2008, af 25. januar 2008, registreret den 28. januar 2008, og af 30. januar, registreret den 31. januar 2008. Ved brev af 8. februar 2008, registreret samme dag, fremsendte Polen en kopi af Ambers bindende bud.

(24) Ved brev af 14. februar 2008, registreret den 19. februar 2008, oplyste Polen Kommissionen om, at det ikke ville være muligt at afslutte privatiseringen af værftet inden fristens udløb ved udgangen af februar 2008, og at de polske myndigheder forpligtede sig til at afslutte privatiseringsprocessen og vedtage en omstruktureringsplan senest i sommeren 2008.

(25) Ved brev af 29. februar 2008, registreret den 3. marts 2008, fremsendte de polske myndigheder to dokumenter, udarbejdet af Amber: »Supplerende redegørelser, udkast til omstruktureringsprogrammet og erklærede forpligtelser vedrørende køb af SSN, fremsendt af Amber« af 29. februar 2008 og »Første version af omstruktureringsplanen for SSN inklusive forretningsplan for SSN for perioden 2008-2012 under hensyntagen til de erhvervede oplysninger under due diligence-processen på skibsværftet«.

(26) Ved brev af 28. marts 2008, registreret samme dag, anførte de polske myndigheder, at den eneretsperiode, der var tildelt Amber i forhandlingsøjemed, var blevet forlænget til den 15. april 2008. På opfordring fra de polske myndigheder ved brev af 4. april 2008, registreret den 7. april 2008, blev der afholdt et møde den 10. april 2008 mellem de polske myndigheder, repræsentanter for SSN, Amber og Kommissionens tjenestegrene.

(27) Ved e-mail af 9. april 2008, registreret den 24. april 2008, fremsendte Ambers konsulent de foreløbige økonomiske prognoser for værftet. Amber fremlagde ligeledes oplysninger på mødet den 10. april 2008, og disse oplysninger blev registreret den 18. april 2008.

(28) Polen fremsendte ved brev af 7. april 2008, registreret den 18. april 2008, af 23. april 2008, registreret samme dag, af 25. april 2008, registreret samme dag, af 28. april 2008, registreret den 29. april 2008, og af 29. april 2008, registreret den 5. maj 2008, oplysninger om forløbet af forhandlingerne med Amber. Kommissionen anmodede om oplysninger ved brev af 30. april 2008. Den 8. maj 2008 blev der afholdt et møde mellem de polske myndigheder og Kommissionen.

(29) Kommissionen fremsatte bemærkninger om privatiseringsprocessens forløb ved brev af 21. april 2008 og 30. april 2008.

(30) Ved brev af 12. maj 2008, registreret samme dag, oplyste Polen endelig Kommissionen om, at Amber havde trukket sig ud af privatiseringsprocessen.

(31) Polen meddelte ligeledes Kommissionen, at de polske myndigheder var i færd med at iværksætte tiltag for at relancere privatiseringsprocessen med henblik på at undertegne privatiseringsaftaler inden udgangen af november 2008. Den 3. juni 2008 begyndte Polen at indsende daglige rapporter til Kommissionen om de interesserede parters tiltag i den relancerede privatiseringsproces. Kommissionen holdt et møde med de polske myndigheder den 13. juni 2008.

(32) Den 20. juni 2008 blev der på anmodning fra de polske myndigheder afholdt et møde mellem Kommissionens tjenestegrene, de polske myndigheder og den norske virksomhed Ulstein, og den 24. juni mellem Kommissionens tjenestegrene, de polske myndigheder og den polske virksomhed Mostostal Chojnice. Disse virksomheder blev præsenteret for Kommissionen som mulige købere af SSN. Ved brev af 26. juni 2008, registreret samme dag, fremsendte Polen et udkast til en omstruktureringsplan for SSN, der var udarbejdet af Mostostal Chojnice. Ved brev af 7. juli 2008, registreret den 8. juli 2008, blev der fremsendt yderligere oplysninger.

(33) Ved brev af 14. juli 2008 forpligtede Polen sig til at fremlægge en fuldstændig omstruktureringsplan for Kommissionen inden den 12. september 2008.

(34) Den 16. juli 2008 udarbejdede Kommissionen en foreløbig vurdering og konklusion i et udkast til afgørelse med henblik på at afslutte den formelle undersøgelsesprocedure, og det blev heri konkluderet, at den statsstøtte, der var ydet til SSN, var uforenelig med fællesmarkedet og skulle tilbagebetales. I lyset af et brev fra Polen af 14. juli 2008 besluttede Kommissionen imidlertid at udskyde vedtagelsen af denne beslutning med henblik på at vurdere, hvorvidt den nye omstruktureringsplan, som de polske myndigheder skulle indsende inden den 12. september 2008, i væsentlig grad ville forbedre situationen og gøre det muligt at vurdere støtten til at være forenelig med fællesmarkedet.

(35) Herefter gav Polen Kommissionen en ugentlig orientering om privatiseringsprocessens forløb (brev af 28. juli, 4. august, 12. august, 21. august, 25. august, 1. september, 8. september, 16. september og 23. september 2008, registreret samme dag).

(36) Ved brev af 18. juli 2008, registreret den 21. juli 2008, anmodede Polen om en høringsrunde med Kommissionens tjenestegrene vedrørende udkastet til omstruktureringsplanen, således at der kunne blive udarbejdet en endelig udgave af planen, hvori der blev taget højde for bemærkningerne fra Kommissionens tjenestegrene. Ved brev af 31. juli 2008 indvilligede Kommissionen i høringsplanen.

(37) Ikke før den 3. september 2008 modtog Kommissionen uformelt et udkast til omstruktureringsplan for SSN. Efter modtagelsen heraf blev der den 4. september 2008 afholdt et møde mellem de polske myndigheder og Kommissionens tjenestegrene med deltagelse af Mostostal. Den 8. september modtog Kommissionen et revideret udkast til omstruktureringsplan, og den 10. september 2008 blev der arrangeret endnu et møde med de polske myndigheder, Mostostal og den potentielle medinvestor Ulstein.

(38) Ved brev af 12. september 2008, registreret samme dag, fremsendte Polen den endelige omstruktureringsplan for SSN, der var udarbejdet af Mostostal i samarbejde med det norske skibsværft Ulstein.

(39) Ved brev af 16. september 2008, registreret den 17. september 2008, fremsendte Polen et udkast til privatiseringsaftalen mellem Mostostal og SSN's offentlige ejere, nemlig industriudviklingskontoret og det polske skibsværftsselskab.

(40) Ved brev af 22. september 2008, registreret samme dag, informerede Ulstein Kommissionen om, at selskabet trak sig ud af privatiseringsprocessen og ikke ville deltage i omstruktureringen af SSN.

(41) Ved brev af 22. september 2008, registreret den 25. september 2008, informerede Mostostal Kommissionen om, at Mostostal i lyset af Ulsteins beslutning ville være indstillet på at gennemføre hele omstruktureringsplanen for SSN alene. Den 30. september 2008 blev der afholdt et møde mellem de polske myndigheder, Kommissionen og Mostostal.

(42) Ved brev af 27. oktober 2008 orienterede Kommissionen Polen om rammebetingelserne for gennemførelsen af denne beslutning. Ved brev af 3. november 2008, registreret den 4. november 2008, forpligtede Polen sig til at opfylde samtlige disse betingelser. Ved brev af 6. november 2008 godkendte Kommissionen denne forpligtelse.

(43) Ved brev af 14. juni 2007 anmodede Kommissionen de polske myndigheder om yderligere oplysninger om den statsstøtte, som SSN havde modtaget efter indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure. Polen svarede herpå ved brev af 11. juli 2007, registreret samme dag. Ved brev af 13. november 2007 anmodede Kommissionen om yderligere redegørelser. Polen svarede skriftligt herpå den 9. januar 2008, og brevet blev registreret samme dag. Ved brev af 9. januar 2008, registreret den 10. januar 2008, fremsendte Polen yderligere oplysninger om statsstøtte ydet til værftet. Ved brev af 6. december 2007, registreret samme dag, af 9. januar 2008, registreret den 10. januar 2008, af 12. februar, registreret den 13. februar 2008, af 26. juni, registreret den 27. juni 2008 og af 12. september 2008, registreret samme dag, oplyste Polen Kommissionen om de supplerende foranstaltninger, der var blevet ydet til SSN.

2. **BESKRIVELSE**

2.1. *VIRKSOMHEDEN*

(44) Støttemodtageren er beliggende i regionen Zachodniopomorskie (Vestpommern) i det nordvestlige Polen. Kommissionen bemærker, at virksomheder, der er beliggende i denne region i henhold til bestemmelserne om statsstøtte er berettiget til at modtage tilskud fra strukturfondene under konvergensmålsætningen [1] og fra Samhørighedsfonden [2]. Virksomheder i denne region er potentielt berettigede til at modtage tilskud inden for rammerne af det regionale handlingsprogram for Zachodniopomorskie-regionen under prioriteterne for støtte til små og mellemstore virksomheder, innovation og teknologioverførselsforanstaltninger (med henblik på skabelse af arbejdspladser på lang sigt) og til social infrastruktur og uddannelsesinfrastruktur med fokus på erhvervsuddannelse og livslang uddannelse. Virksomheder i denne region er ligeledes støtteberettigede inden for rammerne af det operative program for innovativ økonomi.

(45) SSN blev stiftet den 25. juni 2002 med henblik på overtagelse af værftsaktiviteterne i Stocznia Szczecińska Porta Holding S.A. (herefter »SSPH«) og denne virksomheds største værftsdatterselskab Stocznia Szczecińska (herefter »SS«), der blev erklæret konkurs den 29. juli 2002. SSN blev stiftet som en tom skal, der ikke var tynget af gældsforpligtelserne fra SSPH og SS' tidligere aktiviteter.

(46) Det nye værft blev overtaget af det statsejede Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (industriudviklingskontoret, herefter »ARP«) og finansministeriet med henblik på færdiggørelse af den igangværende produktion og genoptagelse af værftsaktiviteterne sideløbende med gennemførelse af den nødvendige omstrukturering. Formelt var den virksomhed, der overtog de tidligere værftsaktiviteter, et datterselskab til SSPH, der blev stiftet i 1989, Allround Ship Services Sp. z o.o. (herefter »ASS«). Så tidligt som i 2001 besluttede det 100 % statsejede selskab SSPH, der befandt sig i en vanskelig økonomisk situation, at koncentrere værftsaktiviteterne i ASS, der ansås for at være mere åben for omstrukturering end SS. I januar 2002 indgik ASS, der oprindelig var et lille datterselskab, som beskæftigede sig med malerarbejder, en rammeaftale med SSPH om bygning af skibsskrog og leasede i denne forbindelse produktionsaktiver fra SSPH. Nogle uger inden SSPH indgav konkursbegæring, solgte selskabet ASS til ARP for 1 PLN. ASS blev herefter omdøbt til Stocznia Szczecinska Nowa (SSN — støttemodtageren).

(47) På daværende tidspunkt overtog SSN ikke SSPH's og SS' aktiver, men leasede dem i stedet fra det konkursramte selskabs kurator indtil juli 2004. Den 20. juli 2004 undertegnede SSN aftaler med kuratorerne for SSPH og SS, i henhold til hvilke SSN købte de pågældende aktiver. SSN overtog ikke SSPH's eller SS' gæld, så disse gældsforpligtelser påhvilede stadig disse to selskaber og blev behandlet i forbindelse med konkursbehandlingen. SSN overtog nogle igangværende opgaver ved at indgå nye kontrakter med skibsrederne.

(48) ASS overtog SSPH's og SS' ansatte, men værftet reducerede gradvist sin arbejdsstyrke fra 8 071 i 2001 til 5 322 ved udgangen af 2006. I 2007 var der gennemsnitligt 4 700 ansatte.

[1] Artikel 5, stk. 1, og artikel 5, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11.7.2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophævelse af forordning (EF) nr. 1260/1999 (EUT L 210 af 31.7.2006, s. 25).

[2] Kommissionens beslutning 2006/596/EF af 4.8.2006 om opstilling af en liste over regioner, der er berettiget til støtte fra strukturfondene under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse efter den særlige overgangsstøtteordning i perioden 2007-2013 (EUT L 243 af 6.9.2006, s. 47).

(49) Produktionsmængden steg fra 158 000 KBT i 2003 til 213 000 KBT i 2005, men i 2006 faldt den til 167 000 KBT. Pr. august 2007 var der i ordrebeholdningen bestillinger på 30 skibe til en samlet værdi af 1 134 mio. EUR SSN er det 32. største værft i verden og det sjettestørste i Europa målt på ordrebeholdningens størrelse.

(50) Værftets største kunder kommer fra Tyskland, Nederlandene, Rusland og Italien. Dets største konkurrenter i Europa er spanske, tyske og kroatiske skibsværfter.

(51) For øjeblikket ejes 80 % af SSN af Korporacja Polskie Stocznie S.A. (det polske skibsværftsselskab, herefter »KPS«), og 18 % ejes af ARP. 2 % af aktierne ejes af det polske finansministerium. ARP er et aktieselskab, der er stiftet ved lov, og som ejes 100 % af det polske finansministerium. ARP's aktiviteter er fastlagt ved lov og omfatter deltagelse i ejerskabsomstruktureringsprocesser i statsejede virksomheder, forvaltning af finansministeriets aktiver og aktier på vegne af de statslige institutioner samt ydelse af lån og garantier til omstrukturering af offentlige virksomheder. KPS ejes 100 % af ARP og blev stiftet med henblik på at tilvejebringe finansiering til skibsværfter i Polen.

(52) SSN beskæftiger sig med produktion af skibe, herunder containerskibe, kemiske tankskibe, Ro-Ro-skibe og multipurpose-skibe. Produktion af metalkonstruktioner og forskellige tjenesteydelser, der vedrører skibsbygning, udgør 1 % af selskabets virksomhed.

(53) SSN's hovedproduktionsfaciliteter er tre beddinger: Wulkan Nowy, Odra Nowa og Wulkan 1.

(54) Umiddelbart efter etableringen af SSN i 2002 begyndte selskabet at udføre omstruktureringsaktiviteter. Selskabet udarbejdede 2003-omstruktureringsplanen, der indledningsvis blev vedtaget af selskabets aktionærer den 19. december 2002 og senere ændret i oktober 2003. Følgende faktorer blev fastslået som værende hovedårsagerne til Szczecins tidligere skibsværfts konkurs: tekniske problemer, projekteringsfejl, lav produktivitet, høje omkostninger og eksterne faktorer såsom den polske zlotys høje vekselkurs og konkurrence fra Asien. Som følge af disse problemer blev finansmarkederne tilbageholdende med at finansiere skibsværftet, og dette medførte leveringsforsinkelser og således akkumulerede bøder og gæld.

(55) Formålet med omstruktureringsstrategien var at opnå en varig rentabilitet ved at fokusere på containerskibsmarkedet og ved at blive en stor producent af kemiske tankskibe, Ro-Ro-skibe og Con-Ro-fartøjer samt special-purpose-fartøjer. Omstruktureringsplanen omfattede ligeledes muligheden for at finde en strategisk investor. I 2003 var det nødvendigt at ændre den oprindelige omstruktureringsplan som følge af samarbejdsvirksomhedernes økonomiske vanskeligheder, medarbejderne og de aktiviteter, der var tæt forbundet med SSN.

(56) Gradvist forværredes SSN's økonomiske situation betragteligt.

Tabel 1

SSN's produktion

(mio. PLN)

	2002	2003	2004	2005	2006	30/09/2007
Omsætning	424,88	1 114,44	1 303,46	1 416,04	1 199,38	655,87
Drifts-resultat	– 6,16	– 39,64	– 119,80	– 11,44	– 194,24	– 134,36
Kapital	65,01	62,01	112,83	247,96	149,43	81,96

Kilde: 2006-informationsmemorandummet, der blev fremsendt af de polske myndigheder den 12. oktober 2007, og »forretningsplan for SSN for perioden 2008-2012 under hensyntagen til oplysninger indhentet i due diligence-processen på skibsværftet«, der blev fremsendt ved brev af 29. februar 2008.

(57) De eksterne faktorer, der bidrog til den vanskelige økonomiske situation, omfattede devalueringen af dollaren (den valuta, som værftets omsætning opgøres i), samt revalueringen af zlotyen (den valuta, som omkostningerne opgøres i), de stigende stålpriser og vanskelighederne med at opnå skibsfinansiering efter SSPH's konkurs. For så vidt angår de interne årsager til værftets vanskeligheder er det blevet anerkendt, at faciliteterne var i ringe stand og forudsatte væsentlige moderniseringer. Fra 2006 havde værftet alvorlige problemer, der vedrørte medarbejderne: en høj fraværsrate, rotation af medarbejdere og udstrømning af kvalificerede medarbejdere til andre skibsværfter, især i Tyskland og Norge, hvor lønningerne var væsentligt højere.

2.2. *BESLUTNING OM AT INDLEDE PROCEDUREN EFTER EF-TRAKTATENS ARTIKEL 88, STK. 2*

(58) I sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure fandt Kommissionen indledningsvis, at nogle af de meddelte foranstaltninger udgjorde ny støtte i henhold til bilag IV.3 i tiltrædelsestraktaten, da de ikke blev iværksat på tiltrædelsestidspunktet. Kommissionen anførte disse foranstaltninger i del B i tillægget til denne beslutning.

(59) Kommissionen besluttede ligeledes, at en række foranstaltninger, der står opført i del A i tillægget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, blev iværksat over for SSN inden den 1. maj 2004 og ikke fandt anvendelse efter tiltrædelsen i den i bilag IV.3 til tiltrædelsestraktaten anførte betydning og derfor ikke ville blive analyseret i forbindelse med den procedure, der er beskrevet i EF-traktatens artikel 88, stk. 2. Disse foranstaltninger er således ikke omfattet af nærværende beslutning. De skal ikke desto mindre tages i betragtning ved vurderingen af de efter tiltrædelsen iværksatte foranstaltningers forenelighed med fællesmarkedet.

(60) Med hensyn til de foranstaltninger, der står opført i del B til bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure gjorde Kommissionen grundlæggende gældende, at der ikke var blevet truffet en juridisk bindende beslutning om disse foranstaltninger forud for tiltrædelsen, om end den anerkendte, at der var taget nogle indledende skridt i retning mod denne beslutning.

(61) Den første af disse foranstaltninger er en kapitalindsprøjtning fra ARP. 2003-omstruktureringsplanen indeholdt en kapitalindsprøjtning på 241 752 900 PLN, men kun en del af denne kapitalindsprøjtning (180 mio. PLN) blev gennemført før tiltrædelsen. ARP var af økonomiske årsager imidlertid ude af stand til at realisere hele kapitalforhøjelsen på 241 752 900 PLN. Ifølge Polen blev beslutningen om at gennemføre den resterende kapitalforhøjelse (61 752 652 PLN) truffet den 21. december 2004.

(62) Den anden og tredje støtteforanstaltning er resultatgarantier, der indrømmes af ARP (hver især svarende til støtte på 1 935 000 PLN). Disse garantier vedrører skibe, hvorom der er undertegnet kontrakt i 2002. Garantierne for de efterfølgende skibe skulle udstedes, så snart de førnævnte skibe var blevet leveret. Det var således meningen, at garantierne for skib syv og otte skulle udstedes, når skib fire og fem var blevet leveret (i 2005).

(63) Det sidste hold foranstaltninger, der i henhold til de foreliggende oplysninger ikke blev iværksat inden tiltrædelsen, er Szczecin kommunes støtte til SSN i form af afskrivninger og udsættelse af betalinger af ejendomsskat. Denne støtte udgjorde i alt 12,5 mio. PLN. Den ovennævnte støtte er i henhold til de oplysninger, som de polske myndigheder har fremsendt [1], endnu ikke blevet betalt til værftet.

(64) Kommissionen besluttede at indlede den formelle undersøgelse på grund af følgende tvivlsspørgsmål om omstruktureringsstøttens forenelighed med fællesmarkedet.

(65) For det første var Kommissionen i tvivl om, hvorvidt SSN var berettiget til at modtage omstruktureringsstøtte. Det fremstod som om, at selskabet var blevet stiftet med henblik på at overtage sin konkursramte forgængers aktiviteter uden dog at overtage dennes gældsforpligtelser. Kommissionen vurderede derfor, at SSN var et nyt selskab i den i Fællesskabets gældende retningslinjers anførte betydning.

(66) For det andet var Kommissionen i tvivl om, hvorvidt (de allerede gennemførte og de igangværende) omstruktureringsaktiviteter ville medføre, at SSN blev rentabel på lang sigt. Den omstrukturering, som værftet havde foretaget, omfattede hovedsagelig nedbringelse af gælden og forbedring af likviditeten for at gøre det muligt at videreføre produktionen. De påståede udgifter til de faktiske omstruktureringsaktiviteter omfattede udgifterne til køb af produktionsmidlerne fra kuratoren for konkursboerne SSPH og SS. Kommissionen bemærkede, at det planlagte produktionsniveau selv i slutningen af omstruktureringsperioden fortsat ville være forholdsvis lavt sammenholdt med konkurrerende europæiske skibsværfters produktionsniveau.

(67) For det tredje betvivlede Kommissionen med udgangspunkt i de foreliggende oplysninger, at der var blevet iværksat passende kompensationsforanstaltninger, da der ikke var blevet gennemført nogen egentlig reduktion af værftets produktionskapacitet.

(68) For det fjerde var Kommissionen i tvivl om, hvorvidt nogle af de påståede omstruktureringsomkostninger, herunder udgifterne til køb af produktionsaktiver, burde anses for at være støtteberettigede og for at være omkostninger, der virkelig vedrørte omstruktureringen.

(69) Endelig betvivlede Kommissionen, at støttemodtagerens eget bidrag til omstruktureringsplanen fra enten støttemodtagerens egne ressourcer eller fra ekstern finansiering på markedsvilkår var væsentligt. Kommissionen betvivlede især, at anvendelsen af akkumuleret fortjeneste udgjorde et egetbidrag. Kommissionen bemærkede endvidere, at 78 % af det påståede egetbidrag blev udgjort af skibsrederes forudbetalinger, der var garanteret af det polske eksportkreditagentur, KUKE. I lyset af at SSN var en virksomhed i økonomiske vanskeligheder, var Kommissionen i tvivl om, hvorvidt præmieindbetalingerne korrekt afspejlede den risiko, der var forbundet med virksomheden, hvorvidt den af KUKE krævede sikkerhedsstillelse var tilstrækkelig og derfor, hvorvidt det foreslåede egetbidrag omfattede statsstøtte.

2.3. *BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER*

2.3.1. BEMÆRKNINGER FRA POLEN

(70) Efter Kommissionens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, fremsendte de polske myndigheder deres bemærkninger til beslutningen. Støttemodtageren fremsendte ingen separate argumenter, men tiltrådte den polske regerings bemærkninger.

[1] Brev af 9.1.2008.

(71) De polske myndigheder tog adskillige problemstillinger op. Det væsentligste omtvistede spørgsmål var, hvorvidt visse støtteforanstaltninger var blevet iværksat, inden Polen tiltrådte Den Europæiske Union, dvs. før den 1. maj 2004, og ikke var gældende efter tiltrædelsen. Kommissionen kan ikke analysere foranstaltninger af denne art. Kun foranstaltninger, der ikke blev indrømmet før tiltrædelsen, vurderes af Kommissionen som anmeldt støtte eller som ulovlig støtte i henhold til den procedure, der er fastlagt i EF-traktatens artikel 88, stk. 2.

(72) De polske myndigheder bestred Kommissionens konklusion om, at de foranstaltninger, der står opført i del B i bilaget til beslutningen om at indlede en formel undersøgelsesprocedure, udgør ny støtte. De polske myndigheder hævdede, at alle foranstaltningerne i tabellen var blevet indrømmet forud for Polens tiltrædelse, og at der således ikke blev påtænkt eller indrømmet SSN ny støtte.

Kapitalindsprøjtning (del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, foranstaltning nr. 61)

(73) For det første hævdede de polske myndigheder, at SSN havde berettigede forventninger om, at den støtte, der var planlagt i 2003-omstruktureringsplanen, var forenelig med lovgivningen om statsstøtte. De polske myndigheder henviste navnlig til to dokumenter: »Situationen for den polske skibsværftsindustri, anbefalede tiltag og støtte til denne sektor« (vedtaget af ministerrådet den 16. juli 2002) og »Midtvejsstrategi for finansministeriets garantier indtil 2010« (vedtaget af ministerrådet den 10. juni 2003). De polske myndigheder hævdede, at disse og tilsvarende tiltag, der var iværksat af de nationale, regionale og kommunale myndigheder havde udgjort en del af et omfattende program til redning af skibsværftsindustrien.

(74) For det andet hævdede de polske myndigheder, at Kommissionen med sit krav om vedtagelse af en »juridisk bindende retsakt« anvendte krav i fællesskabslovgivningen på begivenheder og national lovgivning, der lå forud for tiltrædelsen. Polen gjorde gældende, at den polske lovgivning om statsstøtte havde fundet anvendelse inden tiltrædelsen, og at denne lovgivning »ikke indeholdt bestemmelser om en formel beslutning om tildeling af støtte til støttemodtageren på noget punkt i proceduren«. Det eneste, som den polske lovgivning krævede, var formanden for konkurrence- og forbrugerbeskyttelsesstyrelsens godkendelse af omstruktureringsplanen og af de deri indeholdte støtteforanstaltninger, og denne godkendelse var faktisk blevet givet. De polske myndigheder hævdede, at »det ikke kan bestrides, at enhver foranstaltning i den endelige, godkendte omstruktureringsplan var led i en aftale indgået mellem SSN og den relevante myndighed, der havde tildelt støtten«. Polen bemærkede ydermere, at fællesskabslovgivningens bestemmelser ikke fandt anvendelse på begivenheder, der fandt sted før Polens tiltrædelse, og at Fleuren-sagen [1], hvortil Kommissionen henviste i sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelse, grundlæggende afveg fra den foreliggende sag.

(75) For det tredje blev det hævdet, at tilsynsrådet for SSN's godkendelse af omstruktureringsplanen burde vurderes som værende en begivenhed, der berettigede til støtte. Som svar på Kommissionens tvivl om, hvorvidt tilsynsrådet var det organ, der var berettiget til at vedtage beslutninger med økonomiske konsekvenser, som var bindende for aktionærerne, gjorde Polen gældende, at tilsynsrådet repræsenterede aktionærernes interesser, da det var blevet udpeget af aktionærerne. Tilsynsrådets medlemmer handlede efter instrukser fra aktionærerne (ARP og finansministeriet), og deres dokumenter forpligtede ARP og det polske finansministerium til at yde støtten.

(76) For det fjerde gjorde Polen gældende, at ARP-teamets godkendelse af 2003-omstruktureringsplanen for skibsværftsindustrien havde styrket værftets berettigede forventninger, da alle teamets medlemmer repræsenterede ARP i tilsynsrådet. Polen bekræftede ligeledes, at de virkelige beslutninger blev truffet af tilsynsrådet og på ARP-aktionærmødet.

(77) De polske myndigheder hævdede afslutningsvis, at støtten var blevet ydet før tiltrædelsen, da statens risiko var anført i 2003-omstruktureringsplanen og derfor var kendt før tiltrædelsen.

Garantier (del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, foranstaltning nr. 62 og 63)

(78) De polske myndigheder henviste til refinansieringsordningen, som indebærer udstedelse af en ny garanti, når den hidtidige garanti udløber, og hævdede, at denne ordning og således alle de garantier, der er omfattet heraf, var blevet godkendt af tilsynsrådet som led i 2003-omstruktureringsplanen. De anførte vurderingskriterierne for, hvorvidt en garanti fandt anvendelse efter tiltrædelsen, og anså disse kriterier for at være afgørende for, hvorvidt der skulle ydes støtte.

(79) De polske myndigheder reagerede ikke på Kommissionens argument om, at ARP ikke havde taget de samme proceduremæssige skridt med hensyn til de to omtvistede garantier, som det havde gjort i forbindelse med tidligere indrømmede garantier. De polske myndigheder bestred ikke Kommissionens opfattelse af, at de kontrakter om skibsbygning, der var indgået i 2002, indeholdt en klausul, der tillod køberen at ophæve kontrakten ensidigt, hvis værftet ikke udstedte en resultatgaranti inden en nærmere fastsat tidsfrist.

Afskrivning og udsættelse af skattebetalinger (del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, foranstaltning nr. 64-68)

(80) Polen hævdede, at statens præcise økonomiske risiko i forbindelse med disse foranstaltninger var velkendt inden tiltrædelsen. Polen bekræftede, at udstedelsesmyndigheden ikke på forhånd kunne træffe endelige beslutninger om udsættelse og afskrivning.

[1] Dom afsagt af Retten i Første Instans den 14.1.2004 i sag T-109/01 Fleuren Compost mod Kommissionen, Sml. 2004 II, s. 127.

Støtteberettigelse

(81) Som reaktion på Kommissionens tvivl om, hvorvidt skibsværftet i sin egenskab af en virksomhed der blev stiftet i kølvandet på konkursen i det tidligere selskab, der drev skibsværftsvirksomhed i Szczecin, var berettiget til omstruktureringsstøtte, gjorde Polen gældende, at støttemodtageren havde drevet virksomhed under et andet navn (ASS) inden den tidligere virksomheds konkurs og havde beskæftiget sig med skibsbygning.

Andre aspekter af beslutningen

(82) De polske myndigheder fremlagde også bemærkninger vedrørende andre aspekter af Kommissionens beslutning. Polen gjorde navnlig gældende, at omstruktureringen af SSN havde haft indvirkning på mange områder af værftets aktiviteter, og at målet med omstruktureringen var at forbedre værftets effektivitet væsentligt. Værftet havde anlagt en mere målrettet strategi, gennemført en reorganisering af arbejdsstyrken, øget produktiviteten, indført en mere effektiv ledelsesstrategi og forbedret sin økonomiske situation. Selskabet forventede et overskud i 2005.

(83) Polen gjorde ligeledes gældende, at værftet havde iværksat passende kompensationsforanstaltninger, da SSN kun havde købt en del af både grunden og de anlæg, som SSPH tidligere havde ejet, og at disse var direkte knyttet til værftets skibsbygningskapacitet.

(84) De polske myndigheder hævdede, at det foreslåede egetbidrag var tilstrækkeligt. Navnlig det fremtidige overskud, hvormed værftet har til hensigt at finansiere en del af omstruktureringsomkostningerne, kan ikke anses for at være statslige midler, og udgjorde derfor et egetbidrag. De polske myndigheder hævdede, at de forudbetalinger, som det polske eksportkreditagentur, KUKE, havde garanteret, og som finansierede værftets drift, ligeledes bør vurderes som værende et egetbidrag. Polen beskrev vilkårene for KUKE's udstedelse af disse garantier (præmieindbetalingerne og den krævede form for sikkerhedsstillelse) og understregede, at KUKE ikke var blevet nødt til at betale skibsrederne inden for rammerne af garantierne.

(85) De polske myndigheder bemærkede, at iværksættelsen af omstruktureringsforanstaltningerne havde forbedret værftets økonomiske situation, og at værftet som følge heraf havde kunnet bevise sin rentabilitet.

2.3.2. BEMÆRKNINGER FRA ØVRIGE INTERESSEREDE PARTER

(86) De polske skibsværfters arbejdsgiverorganisation, Forum Okrętowe, redegjorde for årsagerne til værftets vanskeligheder og anførte, at værftet efter organisationens mening kun havde overlevet takket være en vellykket gennemførelse af omstruktureringsplanen og den statsstøtte, som værftet havde modtaget i forbindelse med omstruktureringen.

(87) Værftets leverandør af dækkraner og anker- og fortøjningsudstyr, Towimor S.A., anførte, at værftet kun havde genskabt sin skibsbygningskapacitet og overlevet krisen i 2002-2004, fordi ARP var gået i spidsen for omstruktureringsprocessen. Virksomheden understregede, at gennemførelsen af omstruktureringsplanen var vellykket, og at de opnåede forbedringer var langsigtede.

(88) Lubmor Sp. z o.o., en leverandør af apteringsudstyr til skibe, fremhævede betydningen af SSN's eksistens for sig selv og for andre virksomheder, der samarbejdede med værftet.

(89) En anden leverandør, H. Cegielski, der hovedsagelig producerer skibsmotorer, lagde vægt på, at den vellykkede omstrukturering af SSN havde reddet hele skibsværftssektoren i 2002-2004, og at værftets systematisk bedre økonomiske resultater tydede på, at omstruktureringsforanstaltningerne medførte langsigtede forbedringer.

(90) Spliethoff's Bevrachtingskantoor B.V., en af SSN's kunder, fremhævede værftets omfattende knowhow inden for forskellige områder af skibsbygning og kvaliteten af de skibe, som værftet havde bygget. Skibsrederen påpegede, at SSN havde bygget otte multi-purpose-skibe for virksomheden, og at der blev stillet høje tekniske krav til og kvalitetsstandarder for disse. Skibsrederen udtrykte håb om, at Kommissionen ville godkende den støtte, der var ydet til værftet. Andre af værftets kunder, Peter Dohle Schiffahrts–KG og Odfjell, kom med tilsvarende udtalelser.

(91) Fagforeningen Solidarność fremhævede skibsværftets betydning for beskæftigelsen og den økonomiske situation i hele regionen. Den udtrykte håb om, at Kommissionen omgående ville afslutte undersøgelsen og godkende den støtte, som værftet havde modtaget.

(92) Szczecins borgmester understregede værftets betydning for regionen og bemærkede, at den gennemførte omstrukturering på trods af visse forsinkelser havde givet de ventede resultater, og at værftet var i stand til at konkurrere på markedet på lang sigt.

(93) Erhvervssammenslutningen i Szczecin, en sammenslutning af arbejdsgivere, der har til formål at fremme udviklingen i Szczecin og Vestpommern, gav udtryk for sin støtte til omstruktureringen af SSN. Den beskrev regionens vanskeligheder efter SSPH's konkurs i 2002 og anførte, at de polske myndigheders støtte til værftet havde gjort det muligt at overvinde krisen.

2.4. *UDVIKLINGEN EFTER KOMMISSIONENS BESLUTNING OM AT INDLEDE DEN FORMELLE UNDERSØGELSESPROCEDURE*

(94) Kommissionens undersøgelse og de relevante begivenheder resumeres i det nedenstående.

(95) Som svar på Kommissionens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure fremsendte de polske myndigheder i efteråret 2005 to ræsonnementer: På den ene side betvivlede de Kommissionens kompetence til at handle i forbindelse med de støtteforanstaltninger, der i Kommissionens beslutning var blevet anset for at være nye, og på den anden side hævdede de, at disse foranstaltninger, i det omfang de faktisk udgjorde ny støtte, var forenelige med fællesmarkedet, da det drejede sig om omstruktureringsstøtte.

(96) Til støtte for sit argument om, at støtteforanstaltningerne var forenelige med fællesmarkedet, fremsendte Polen 2003-omstruktureringsplanen til Kommissionen. Kommissionen analyserede 2003-omstruktureringsplanen og søgte bistand hos en ekstern konsulent. Kommissionen konkluderede, at 2003-omstruktureringsplanen ikke opfyldte nogen af betingelserne for godkendelse af omstruktureringsstøtte, der er fastlagt i de relevante retningslinjer.

(97) I december 2005 erfarede Kommissionen fra offentlige kilder ([1]), at KPS, en offentligt ejet kapitalfond, var blevet stiftet med henblik på at samle Polens tre største skibsværfter i Gdynia, Gdansk og Szczecin under ét (herefter »konsolideringsplanen«). Hovedformålet med KPS var at tilvejebringe finansiering til skibsværfternes produktion. Polen havde ikke oplyst Kommissionen om konsolideringsplanen på noget tidspunkt i proceduren, dvs. hverken før eller efter beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure.

(98) På Kommissionens anmodning forklarede de polske myndigheder i begyndelsen af 2006, at konsolideringsplanen faktisk havde været under overvejelse på et tidligere tidspunkt, men at den var blevet skrinlagt, og at der snart ville blive vedtaget en ny strategi for omstrukturering af den polske skibsbygningssektor. Polen præciserede, at KPS' rolle var at tilvejebringe driftsfinansiering til de polske skibsværfter, navnlig i form af kortfristede lån.

(99) På et møde mellem de polske myndigheder og Kommissionens tjenestegrene den 22. februar 2006 oplyste Kommissionen Polen om, at den på grundlag af de foreliggende oplysninger ikke kunne konkludere, at 2003-omstruktureringsplanen var tilstrækkelig til at genoprette værftets rentabilitet på lang sigt. Kommissionen understregede, at 2003-omstruktureringsplanen snarere var en etableringsplan, der hovedsagelig omfattede de økonomiske foranstaltninger, som var nødvendige for at genoptage driften efter SSPH's konkurs, end en omstruktureringsplan, der sikrede genetablering af den langsigtede rentabilitet. Særlig var de planlagte investeringer utilstrækkelige i lyset af den ringe tilstand, der karakteriserede værftets udstyr og anlæg. De polske myndigheder og værftet hævdede, at værftets rentabilitet allerede var genoprettet. Polen anerkendte ikke desto mindre, at værftet virkelig havde behov for væsentlige investeringer til modernisering på mindst 200 mio. PLN, og at det derfor ville blive solgt til en privat investor i 2008-2009. På mødet bekræftede de polske myndigheder, at der ville blive fremsendt en ny omstruktureringsplan eller en revideret udgave af 2003-omstruktureringsplanen til Kommissionen.

(100) Efter mødet forpligtede ([2]) de polske myndigheder sig til at tilsende Kommissionen en omstruktureringsplan for SSN med ændringer inden den 22. maj 2006.

(101) Den 26. juni 2006 modtog Kommissionen første udkast til en omstruktureringsplan med titlen »Udviklingsplan for Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o. for perioden 2006-2011«, der var udarbejdet med bistand fra konsulentfirmaet Deloitte Advisory.

(102) I forbindelse med sit besøg på stedet den 13. juni 2006 og i sit brev af 17. juli 2006 udtrykte Kommissionen dyb bekymring med hensyn til dette udkast, idet den påpegede, at det første udkast til omstruktureringsplanen ikke syntes at være tilstrækkeligt vidtrækkende til at sikre værftets genetablering af den langsigtede rentabilitet. Kommissionen understregede, at en væsentlig del af omstruktureringen skulle finansieres med egne ressourcer, der ikke omfattede statsstøtte, hvilket ikke var tilfældet i det udkast til planen, der var blevet fremsendt, og at der skulle iværksættes kompensationsforanstaltninger, der gav mening. Kommissionen noterede sig værftets fortsatte afhængighed af garantier udstedt af KUKE, et offentligt organ, og advarede i den forbindelse værftet og de polske myndigheder om, at disse garantier udgjorde statsstøtte. Kommissionen opfordrede Polen til at revidere udkastet til omstruktureringsplanen og fremsende en endelig version af planen inden udgangen af august 2006.

(103) På trods af disse advarsler afveg den 2006-omstruktureringsplan, som Polen med to måneders forsinkelse omsider fremsendte i september 2006, ikke væsentligt fra det første udkast. De væsentligste kritikpunkter vedrørende 2006-omstruktureringsplanen beskrives i det nedenstående.

(104) I september 2006 underrettede Polen Kommissionen om, at SSN's generalforsamling den 31. august 2006 havde besluttet at forøge værftets kapital med 95 mio. PLN og inden den 15. oktober 2006 at udarbejde tilbudsmateriale til potentielle investorer, der måtte være interesserede i at købe de nyudstedte aktier. Den 31. december 2006 havde kun to virksomheder udtrykt interesse for at købe aktier i SSN: et polsk stålhandelsselskab, Złomrex, og ISD Polska, et datterselskab til den ukrainske stålproducent Donbas.

([1]) Ministerrådets protokol af 25.1.2005, offentliggjort på Ministerrådets websted den 5.10.2005.

([2]) Brev af 13.3.2006.

(105) På et møde den 7. december 2006 (og i sit brev af 29. januar 2007) forklarede Kommissionen de polske myndigheder, at 2006-omstruktureringsplanen ikke opfyldte nogen af betingelserne for godkendelse af omstruktureringsstøtte, der var fastlagt i de relevante retningslinjer. På mødet forpligtede de polske myndigheder sig til at privatisere værftet for at forbedre udsigten til at genoprette rentabiliteten og sikre et tilstrækkeligt egetbidrag til omstruktureringen. Herefter bekræftede de polske myndigheder i deres brev af 5. januar 2007 forpligtelsen til at privatisere værftet inden den 30. juni 2007. Mens privatiseringsdokumenterne blev udarbejdet, anmodede Polen Kommissionen om at anføre, hvilke kompensationsforanstaltninger Kommissionen anså for at være nødvendige for SSN, således at potentielle investorer kunne blive oplyst herom.

(106) Efter indgåelsen af en aftale i december 2006 mellem kommissær Neelie Kroes og minister Piotr Wozniak tog Kommissionen del i intensive drøftelser med de polske myndigheder og SSN med henblik på at fastslå, hvilke kompensationsforanstaltninger der var nødvendige. Polen fremsendte et forslag til kompensationsforanstaltninger i SSN og forpligtede sig til at lukke beddingen Wulkan 1, når de allerede undertegnede skibsbygningskontrakter var blevet opfyldt, dvs. i marts 2010.

(107) Kommissionen anmodede SSN om en lang række oplysninger. Endelig oplyste Kommissionens tjenestegrene i deres brev af 31. juli 2007 Polen om, at de foreløbig vurderede lukningen af Wulkan 1-beddingen til at være en tilstrækkelig kompensationsforanstaltning under forudsætning af, at anlægget blev endegyldigt taget ud af drift, således at det ikke kunne anvendes til skibsbygning og søsætning, og at lukningen blev gennemført inden 1. juni 2009 eller tidligere, hvis det sidste fartøj, 587-IV/09, der efter planen skulle bygges på denne bedding, blev færdigbygget før tid. Desuden måtte Wulkan 1-beddingen i 2009 kun anvendes til bygning af 587-IV/09-fartøjet. Grundlaget for Kommissionens konklusion i denne henseende beskrives i det nedenstående. De polske myndigheder bekræftede, at de agtede at gennemføre kapacitetsnedskæringerne som beskrevet i Kommissionens brev.

(108) I februar 2007 udsendte værftets ledelse indbydelser til 57 potentielle investorer til at købe aktiemajoriteten i SSN. På daværende tidspunkt havde værftet allerede forhandlet med Zlomrex i adskillige måneder, men det endte med, at der ikke blev truffet nogen beslutning.

(109) I efteråret 2007 blev der indledt et nyt privatiseringsforsøg. Kommissionen blev i august og september 2007 konsulteret vedrørende et udkast til et informationsmemorandum. I september udsendte KPS og ARP's privatiseringskonsulent indbydelser til 221 potentielle investorer til at afgive bud.

(110) Seks potentielle investorer udtrykte interesse i at købe aktier i værftet og anmodede om et eksemplar af værftets informationsmemorandum. Fristen for potentielle investorers indgivelse af tilbud var blevet udskudt adskillige gange.

(111) Kommissionen havde bemærket forsinkelserne i privatiseringsprocessen og opfordrede i sit brev af 3. oktober 2007 Polen til at afslutte processen uden ophold. I brev af 23. oktober 2007 oplyste Polen Kommissionen om, at privatiseringen ikke som planlagt ville blive tilendebragt inden udgangen af 2007. Polen forpligtede sig i stedet til at indlede forhandlinger med udvalgte investorer i januar 2008. Kommissionen gentog i sit brev af 30. november 2007 sin bekymring vedrørende forsinkelserne og anførte, at den forventede, at den nye ejer af SSN indsendte det første udkast til en ny omstruktureringsplan inden udgangen af februar 2008. Kommissionen gentog herefter dette krav utallige gange. Kommissionen fastholdt gentagne gange, at privatiseringskøreplanen nøje skulle overholdes.

(112) Efter afslutningen af en due diligence-proces fremsendte Amber, der var den eneste potentielle investor, som var interesseret i at købe SSN, den 20. december 2007 et bindende, betinget købstilbud, som blev vurderet af KPS og ARP's privatiseringskonsulent.

(113) Den 20. marts 2008 fik Amber eneretten til forhandling, der blev forlænget adskillige gange og endelig udløb den 12. maj 2008.

(114) Den 29. februar 2008 tilsendte Polen Kommissionen det første udkast til en omstruktureringsplan, udarbejdet af Amber [1]. Den 9. april 2008 fremsendte Amber ajourførte økonomiske prognoser. På et møde i Warszawa den 10. april 2008 mellem Kommissionens tjenestegrene, de polske myndigheder, værftet og Amber, fremsatte Kommissionen sine mundtlige bemærkninger til udkastet og fremsendte skriftlige bemærkninger i et brev af 21. april 2008.

(115) På et møde med de polske myndigheder den 12. maj 2008 meddelte Amber, at selskabet ville trække sig fra SSN-privatiseringsprocessen. Samme dag underrettede Polen Kommissionen om denne udvikling. I sin redegørelse til finansministeriet forklarede Amber, at hovedårsagen til tilbagetrækningen var det forhold, at selskabet efter en tilbundsgående due diligence-analyse af værftets situation havde konkluderet, at værftet ikke ville blive rentabelt, selv om man gennemførte omstruktureringsforanstaltningerne, herunder væsentlige investeringer. Da Amber var den eneste tilbudsgiver, var dets tilbagetrækning ensbetydende med en afslutning af den privatiseringsproces, der blev indledt i 2007.

[1] »Første udgave af omstruktureringsplan for SSN med forretningsplan for SSN for perioden 2008-2012 under hensyntagen til de erhvervede oplysninger under due diligence-processen på skibsværftet« og »Supplerende orienterende redegørelse for omstruktureringsprogrammet og erklærede forpligtelser vedrørende køb af SSN, fremsendt af Amber« af 29.2.2008.

(116) Den 26. maj 2008 oplyste Polen Kommissionen om, at privatiseringsprocessen var sat i gang igen. I efterfølgende daglige rapporter oplyste Polen Kommissionen om de polske myndigheders tiltag med hensyn til at finde en køber til SSN. Polen tilsendte Kommissionen adskillige breve, hvori potentielle investorer anmodede om at blive informeret om den løbende privatiseringsproces samt at få tilsendt informationsmemorandummet, når dette forelå.

(117) På et møde den 13. juni 2008 oplyste de polske myndigheder Kommissionen om, at adskillige virksomheder agtede at tilsende Kommissionen omstruktureringsplaner inden den 26. juni 2008. På de polske myndigheders anmodning og med deltagelse af de polske myndigheder mødte Kommissionen efterfølgende to potentielle investorer, der havde udtrykt interesse i at købe SSN: den norske virksomhed Ulstein og den polske virksomhed Mostostal Chojnice. På disse møder fremlagde begge virksomheder deres omstruktureringsstrategier for Kommissionen.

(118) Efterfølgende tilsendte Polen Kommissionen et udkast til en omstruktureringsplan, der var udarbejdet af Mostostal Chojnice, dateret juni 2008 og bar titlen »Udkast til omstruktureringsplan for SSN for perioden 2008-2018, igangværende arbejde« (herefter »juni 2008-omstruktureringsplanen«). Den 7. juli underrettede Polen Kommissionen om, at Mostostal og Ulstein havde undertegnet en hensigtserklæring om et eventuelt samarbejde, såfremt Mostostal blev SSN's fremtidige ejer. I forbindelse med denne hensigtserklæring fremsendte Polen en ajourført omstruktureringsplan, udarbejdet af Mostostal, til Kommissionen.

(119) I sit brev af 14. juli 2008 oplyste Polen Kommissionen om, at SSN-privatiseringsprocessen fortsat var i gang, og anmodede om mere tid, således at de potentielle investorer ville få mulighed for at færdiggøre omstruktureringsplanen. De polske myndigheder forpligtede sig til at tilsende Kommissionen en fuldstændig omstruktureringsplan for SSN senest den 12. september 2008.

(120) Kommissionen var enig i den foreslåede frist for den fuldstændige omstruktureringsplan

(121) Den 12. september 2008 fremsendte Polen en endelig omstruktureringsplan for værftet med titlen »Omstruktureringsplan for Stocznia Szczecinska Nowa for perioden 2008-2012« (herefter »omstruktureringsplanen af 12. september 2008«).

(122) Den 22. september oplyste Ulstein Kommissionen om, at den trak sig fra privatiseringsprocessen. I lyset af denne situation vurderede Kommissionen, at planen fra september 2008, der var baseret på et samarbejde mellem Ulstein og Mostostal, ikke længere var gyldig. Denne plan vil ikke desto mindre blive beskrevet og vurderet i det nedenstående, navnlig eftersom Mostostal i sit brev af 22. september meddelte, selskabet ville gennemføre planen selv.

(123) På et møde den 30. september 2008 oplyste Mostostal Kommissionen om, at selskabet stadig agtede at samarbejde med Ulstein om omstruktureringen af SSN. Mostostal fremlagde et udkast til en aftale med Ulstein, der hverken var underskrevet eller forsynet med initialer, hvorefter de to virksomheder agtede at indgå en aftale om et begunstiget leverandør-kundeforhold. Ulstein skulle anvende Szczecin-værftet som underleverandør i forbindelse med produktionen af skibsskrog og senere hele offshorefartøjer til Ulstein-koncernen på markedsbetingelser. Ulstein skulle ligeledes på markedsbetingelser udveksle knowhow og erfaring inden for skibsbygningssektoren med Mostostal. Det nye udkast til en samarbejdsaftale indeholdt ingen bestemmelser om økonomisk støtte fra Ulstein til omstruktureringsplanen af 12. september 2008.

2.5. *OMSTRUKTURERINGSPLANEN AF SEPTEMBER 2006*

(124) Den ændrede omstruktureringsplan omfattede perioden 2006-2011. Den var blevet udarbejdet i samarbejde med konsulentfirmaet Deloitte, og målet med planen var at afslutte den omstrukturering, der var blevet indledt i 2002, på grundlag af en plan, der var blevet tilsendt Kommissionen i oktober 2005, og som var blevet anset for at være utilstrækkelig til at genoprette virksomhedens rentabilitet. I henhold til den ændrede omstruktureringsplan ville værftets rentabilitet være genoprettet i 2009.

Ændret strategi

(125) Et af kerneelementerne i den nye omstruktureringsplan var omlægningen af SSN til produktion af højteknologiske fartøjer. Denne omlægning var baseret på følgende overvejelser: højere merværdi, voksende priskonkurrence i lavteknologiske segmenter, SSN's manglende tekniske kapacitet til at producere meget store containerskibe, der på daværende tidspunkt var meget efterspurgte, samt SSN's eksisterende knowhow, navnlig for så vidt angår højt specialiserede, dobbeltbundede kemikalietankskibe af rustfrit stål.

(126) Selv om den daværende ordrebeholdning (med levering i 2008-2009) hovedsagelig omfattede containerskibe (70 %), producerede værftet allerede kemikalietankskibe og Con-Ro-skibe (30 %) i højprissegmentet. I planen blev det antaget, at værftet inden 2010 ville udvide sit produktsortiment inden for tre markedssegmenter, nemlig kemikalietankskibe, Ro-Ro (herunder Con-Ro og Ro-Pax) samt højteknologiske multi-purpose-skibe.

Industriel og driftsmæssig omstrukturering

(127) Gennemførelsen af den nye strategi skulle ledsages af markedsførings- og salgskampagner samt af organisatoriske og teknologiske ændringer på værftet. Den samlede udgift til de påtænkte investeringer og initiativer blev anslået til 203,9 mio. PLN Investeringerne og initiativerne skulle gennemføres i perioden 2006-2009.

(128) Planen omfattede lønforhøjelser for at løse problemet med den store fraværsprocent og kvalificerede medarbejderes flugt. Dette ville betyde, at gennemsnitslønnen i 2011 ville være 28 % højere end gennemsnitslønnen i 2006.

(129) I henhold til planen skulle arbejdsstyrken reduceres yderligere til 4 298 ansatte inden 2011, hvilket svarede til en reduktion af arbejdsstyrken på 20 % i forhold til niveauet i 2006 (5 332) og på i alt 53 % i forhold til niveauet i 2001 (8 071). Ikke desto mindre fremgik det ikke tydeligt af planen, om denne reduktion skulle opnås gennem afskedigelser eller overførsler til datterselskaber.

(130) Andre foranstaltninger, der var udformet med henblik på at motivere de faglærte arbejdstagere, blev formuleret meget generelt: Der ville blive udviklet en ny personalepolitik, det optimale beskæftigelsesniveau ville blive kortlagt, det daværende evalueringssystem ville blive revideret, og der ville blive udviklet en motivationsplan. Der var planlagt tilsvarende projekter for mellemledelsen.

(131) Planen indeholdt foranstaltninger, der vedrørte optimering af den økonomiske strategi, såsom planen om at indføre kontraktbestemmelser, der mindskede risikoen for negativ påvirkning som følge af udsving i materialepriser og valutakurser (naturlig hedging), samt planen om at indlede forhandlinger med banker om terminskontrakter. Der forelå ingen dokumentation for et positivt udfald af forhandlingerne med de private banker om terminskontrakter.

Måltal efter omstrukturering og økonomiske prognoser

(132) Ved udgangen af omstruktureringsperioden i 2011 forventedes værftets produktion at nå 211 682 KBT mod 213 044 KBT i 2005.

(133) Reduktionen i arbejdsstyrken ville medføre en øget produktivitet fra 34 KBT/medarbejder i 2003 til 49,3 KBT/medarbejder i 2011. I 2003 lå produktiviteten på 47 arbejdstimer/KBT. Produktivitetsmålet for 2011 var 34 arbejdstimer/KBT.

(134) I planen beregnes det, at forrentningen af den investerede kapital (ROCE) uden hensyntagen til lønstigninger gennemsnitligt vil udgøre 19 % p.a., hvilket blev hævdet at være det forrentningsniveau, som en privat investor ville forvente. Hvis lønstigninger blev medregnet, lå prognosen på 1,45 % p.a.

(135) Planen omfattede ligeledes en følsomhedsanalyse med hensyn til ændringer i de formodede valutakurser, lønomkostninger og stålpriser. I planen blev nedenstående faktorer analyseret: en opskrivning af zloty'en med 5 % og 10 % i løbet af omstruktureringsperioden 2006-2011 (den underliggende antagelse udgjorde PLN 3,26/USD), årlige lønstigninger på 7,5 % (den underliggende antagelse udgjorde 5 % pr. år) og en stigning i stålpriserne på 20 %.

Finansiering af igangværende aktiviteter

(136) I planen forudsættes det, at den anvendte model, hvorefter driften finansieres med KUKE's garanti for skibsredernes forudbetaling, finansministeriets garantier og statslån, ville blive erstattet med KUKE's garanti for skibsredernes forudbetaling og erhvervslån.

(137) I planen blev der henvist til finansiering i form af yderligere garantier fra finansministeriet for lån på 35 mio. USD for 2006 og 2007 og på 25 mio. USD for 2008 og 2009. Det blev ligeledes overvejet at erstatte KUKE's garantier med garantier stillet af markedet og optagelse af erhvervslån. I 2006-omstruktureringsplanen blev der kun afdækket én vellykket garantikontrakt. I planen blev det overvejet at fortsætte med at anvende KUKE's garantier med en gennemsnitlig årlig grænse på 200 mio. USD.

Omstruktureringsomkostninger

(138) I planen blev det anslået, at omstruktureringsomkostninger ville udgøre 374,7 mio. PLN, og at driftsomkostningerne i omstruktureringsperioden ville udgøre 11 120 mio. PLN. Begge disse tal omhandlede perioden 2002-2009. Udgifterne til planlagte initiativer og investeringer blev anslået til 203,9 mio. PLN. Den økonomiske omstrukturering blev erklæret for afsluttet bortset fra en afskrivning på 20,7 mio.PLN.

Egetbidrag, andre finansieringskilder

(139) Omstruktureringen skulle finansieres ved hjælp af eksterne midler, der beløb sig til 190 mio. PLN, herunder 95 mio. PLN fra en forøgelse af værftets aktiekapital gennem udstedelse af nye aktier, som skulle afhændes til en privat investor. På en ekstraordinær generalforsamling var der blevet vedtaget en beslutning om at forøge aktiekapitalen. I september 2006 ville en tegning af nye aktier til en værdi af 95 mio. PLN svare til en andel på 21 % i SSN, hvorefter de resterende aktier fortsat ville være ejet af staten.

(140) Det ventedes, at de resterende 95 mio. PLN skulle komme fra langfristede investeringslån, ligeledes fra en privat kilde. I henhold til den økonomiske prognose ventedes det, at kapitaludvidelsen samt det langfristede investeringslån ville blive gennemført i perioden 2006-2009.

(141) Desuden var der i planen medregnet et egetbidrag i form af en handelskredit på 165,9 mio. PLN, der ikke var nærmere beskrevet.

(142) I planen blev det anført, at yderligere betalinger fra skibsredere på 628,7 mio. PLN efter genforhandlingen af kontrakterne skulle anses for at udgøre et egetbidrag.

(143) I henhold til planen regnede man med at finansiere den igangværende drift med erhvervslån og de af skibsredernes forudbetalinger, der ikke var garanteret af KUKE, til en anslået samlet værdi af 3 200 mio. PLN i hele omstruktureringsperioden 2002-2009.

(144) I planen antoges det, at den kommende likviditet på 399 mio. PLN dels (14,5 mio. PLN) ville blive anvendt til investeringer og dels til driftsmæssige aktiviteter. Det blev imidlertid udtrykkeligt anerkendt i planen, at dette beløb ikke udgjorde et egetbidrag i den i Fællesskabets gældende retningslinjers anførte betydning.

Kompensationsforanstaltninger

(145) I henhold til omstruktureringsplanen havde SSN iværksat kompensationsforanstaltninger i form af en kapacitetsreduktion som følge af, at SSN ikke havde overtaget en væsentlig del af SSPH's aktiver og arbejdsstyrke efter SSPH's konkurs. I 2001, dvs. før SSPH's konkurs, havde SSN angiveligt haft en maksimal årlig produktionskapacitet på 345 600 KBT, mens selskabet i 1995-1999 havde en maksimal produktionskapacitet på 322 000 KBT (den gennemsnitlige årlige produktion i denne periode udgjorde 244 000 KBT). Af omstruktureringsplanen fremgik det, at SSN's aktuelle kapacitet var 255 720 KBT. Således udgjorde kapacitetsreduktionen ifølge planen næsten 100 000 KBT i henhold til planen.

2.6. *JUNI 2008-OMSTRUKTURERINGSPLANEN*

(146) Mostostal er en virksomhed med hjemsted i Polen, der ejes 100 % af KEM-koncernen. Virksomheden producerer forskellige former for stålkonstruktioner (broer, kraner, bygninger osv.). Den var tidligere en statsejet virksomhed, men blev privatiseret i 1992 og har siden 2003 været ejet af den familieejede industrikoncern KEM. KEM beskæftiger sig med forarbejdning af og handel med stålskrot samt engroshandel inden for metallurgiske produkter, såsom de produkter, der fremstilles af Mostostal. I 2007 udgjorde KEM's omsætning 700 mio. PLN (207 mio. EUR), hvoraf 100 mio. PLN (30 mio. EUR) hidrørte fra Mostostal.

(147) Kerneforretningsstrategien bestod i en diversificering af værftet inden for to hovedområder: stålkonstruktion og skibsbygning. Formålet var at mindske værftets sårbarhed over for udsving på markedet for skibsbygning. Produktomstruktureringen skulle gennemføres i to faser. I den første fase, dvs. indtil begyndelsen af 2009, ville værftet afslutte arbejdet ifølge sin aktuelle ordrebog for skibe og indlede arbejdet med stålkonstruktioner. I den anden fase skulle stålkonstruktionsdelen udvides med henblik på at nå det endelige mål på 50 % af produktionskapaciteten, og de øvrige 50 % skulle herefter anvendes til skibsbygning.

(148) I forbindelse med skibsbygningsdelen baserede Mostostal sin plan på et partnerskab med det norske skibsværft Ulstein. Den 7. juli 2008 undertegnede de to virksomheder en hensigtserklæring, hvori de enedes om at forhandle om en eventuel samarbejdsaftale. Samarbejdet skulle hovedsagelig bestå i, at Ulstein anvendte en del af SSN's kapacitet.

(149) Med hensyn til stålkonstruktionsdelen agtede Mostostal at anvende produktionsanlæggene på Szczecin-værftet for at udvide sin egen produktion og for at udnytte adgangen til søtransport. Planen var optimistisk, for så vidt angår udviklingen af det polske marked for stålkonstruktioner, idet der især ventedes store infrastrukturinvesteringer i Polen. Ifølge planen skulle skibsbygningsdelen omfatte bygning af Ro-Pax-fartøjer og multi-purpose-skibe med den begrundelse, at priserne i disse segmenter var »på vej op uafhængigt af udviklingen på skibsbygningsmarkederne«.

(150) I henhold til planen skulle der gennemføres en omstrukturering af aktiverne, der omfattede udskillelse af ca. 30 % af de daværende produktionsfaciliteter til andre formål end kerneaktiviteterne, herunder leasing til tredjemand. En bedding, Wulkan 1, skulle tages ud af skibsbygningsproduktionen og anvendes til stålkonstruktioner til andre formål end skibsbygning. Dette tiltag blev i planen fremlagt som en kompensationsforanstaltning.

(151) Planen omfattede investeringer på 264 mio. PLN i perioden 2008-2012 og yderligere investeringer på 90 mio. PLN i 2013-2018. Planen indeholdt en fortegnelse over investeringerne og de anslåede besparelser opgjort i arbejdstimer og driftsudgifter. I planen blev det imidlertid ligeledes nævnt, at værftet den 12. juni 2008 havde indgået en aftale med en ekstern konsulent om at udarbejde en moderniseringsplan for værftet, herunder kortlægning af de nødvendige investeringer.

(152) Ifølge omstruktureringsplanen skulle arbejdsstyrken øges med 14 % til 5 010 ansatte i 2012.

(153) Det blev formodet, at skibsbygningen ville blive finansieret af skibsredernes forudbetaling af 80-90 % af salgsprisen.

(154) I henhold til planen var omstruktureringens succes betinget af, at værftet modtog yderligere statsstøtte. Planen omfattede adskillige kapitalindsprøjtninger og »gæld for aktier«-aftaler med finansministeriet eller underordnede offentlige organer til en samlet værdi af 588 mio. PLN. Medregnet heri var den kapitalindsprøjtning på 145 mio. PLN fra ARP, der var blevet besluttet i juni 2008. Ifølge planen skulle der ligeledes optages et lån på 32 mio. USD (68 mio. PLN) hos ARP. Endelig omfattede planen yderligere forudbetalingsgarantier fra KUKE til en nominel værdi af 431 mio. PLN.

(155) Investoren havde anført at være villig til at indskyde kapital i størrelsesordenen 149,5 mio. PLN til finansiering af en del af investeringsprogrammet for 2008-2012. Den resterende del af investeringsprogrammet for denne periode skulle finansieres ved hjælp af værftets likvide midler.

(156) Endelig indeholdt planen økonomiske prognoser for omstruktureringsperioden 2008-2012, hvoraf det fremgik, at rentabiliteten ville være genoprettet i 2010. Planen indeholdt en udokumenteret række antagelser af generel karakter, der var lagt til grund for udarbejdelsen af de økonomiske prognoser, men indeholdt ikke den økonomiske model, som var blevet anvendt til at komme frem til antagelserne. Den egenkapitalforrentning, der skulle opnås i 2012, ville ifølge planen være omtrent 26 %, men i planen blev det anerkendt, at denne tilsyneladende høje rentabilitet skyldtes en fortsat lav egenkapital som følge af akkumulerede tab fra de foregående år. Et mere realistisk scenarie, hvori der ikke blev taget højde for akkumulerede tab, var, at egenkapitalforrentningen skulle nå 7,6 % i 2011 og 9,8 % i 2012, hvilket i henhold til planen ville medføre, at den pågældende investering ville ligge på grænsen til rentabilitet.

(157) Af den forventede balance fremgik det, at værdien af anlægsaktiver skulle stige fra ca. 100 mio. PLN i 2008 til 200 mio. PLN i 2012.

2.7. *OMSTRUKTURERINGSPLANEN AF 12. SEPTEMBER 2008*

(158) Omstruktureringsplanen af 12. september 2008 var baseret på antagelser, der svarede til antagelserne i juni 2008-planen. Spredningen af aktiviteter udgjorde fortsat den væsentligste strategiske idé, og omstruktureringens succes skulle opnås gennem et samarbejde mellem Mostostal og Ulstein i form af en kombination af deres erfaring inden for stålkonstruktions- og skibsbygningssektoren. Sammenholdt med juni-planen var den reviderede omstruktureringsplan videreudviklet for så vidt angår nogle omstruktureringsforanstaltninger og den praktiske gennemførelse af den planlagte spredning af aktiviteter, hvilket afspejles i den påtænkte organisations- og selskabsomstrukturering (jf. nedenstående tabel 2).

(159) I planen forventedes det, at det eksisterende værft, der var blevet omdøbt til »SSN Nowa«, ville færdigproducere de tabsgivende skibe i den aktuelle ordrebeholdning og herefter blive afviklet. Værftets aktiver ville blive solgt til tre nye selskaber: SSN Mostostal (der ejes 100 % af Mostostal), SSN Ulstein (der ejes 100 % af Ulstein) og SSN Wspólna (der ejes af Mostostal og Ulstein, idet hvert af selskaberne ejer 50 % af aktierne). Det daværende projekteringskontor ville desuden blive udskilt i et selvstændigt selskab med navnet SSN Biuro Projektowe. Ifølge planen ville Mostostal i 2010 stifte et andet selskab, SSN Odra, der ville videreføre værftets aktuelle skibsbygningsaktiviteter og producere Ro-Pax-, Ro-Ro- og Con-Ro-skibe og kemikalietankere.

Tabel 2

Selskabsomstrukturering af SSN ifølge omstruktureringsplanen af 12. september 2008

	Ejerskab	Virksomhed	Kapitalindsprøjtninger (mio. PLN)	Omsætning (mio. PLN)	Arbejdsstyrke	Investeringsprogram (mio. PLN)
SSN Nowa	Mostostal 100 %	Skibsbygning — aktuel ordrebeholdning	434 (statsstøtte)	I 2009: 680 I 2010: 1 000 Senere: 0	4 011 i 2009, mål — 0	Intet
SSN Mostostal	Mostostal 100 %	Stålkonstruktioner	80	148 (10 %)	297 i 2009, mål — 352	59
SSN Ulstein	Ulstein 100 %	Skibsbygning — offshorefartøjer	67,3	155 (11 %)	150	10
SSN Wspólna	Mostostal 50 %, Ulstein 50 %	Præfabrikation af stål	95	370-400 (28 %)	1 062 i 2009, mål — 663	34,5
SSN Biuro Projektowe	Mostostal 50 %, Ulstein 50 %	Projektering	0,2	9 (0,6 %)	150	0,5
SSN Odra	Mostostal 100 %	Skibsbygning — Ro-Pax, Ro-Ro, kemikalietankskibe	0,2	600-700 (49 %)	835 i 2010, mål — 500	Intet
I alt			434 fra staten og 242,7 fra investorer	1 412	1 815	104

(160) I planen forventedes det, at virksomhederne SSN Nowa og SSN Odra, der skulle videreføre værftets daværende skibsbygningsaktiviteter, ikke ville besidde nogen aktiver og ville give SSN Wspólna præfabrikeringen af stål i underentreprise og anvende SSN Mostostals eller SSN Ulsteins kapacitet til montering og aptering af skibe. I planen blev det ikke beskrevet, hvordan denne kapacitetsfordeling ville blive administreret i praksis, eller på hvilke betingelser SSN Nowa og senere SSN Odra ville få stillet kapacitet til rådighed.

Markedsstrategi.

(161) De to virksomheder, SSN Ulstein og SSN Mostostal, skulle ind på nye markeder, inden for hvilke SSN ingen erfaring havde. Ikke desto mindre indeholdt planen ingen analyser af disse markeder.

(162) I planen blev det forklaret, at Ulstein for øjeblikket benyttede sig af underleverandører i forbindelse med produktionen af skrog, men at selskabet tilmed agtede at styre de tidlige produktionsfaser og således opnå en vertikal integration af produktionsprocessen ved at købe kapacitet i Szczecin. SSN Ulstein muliggjorde en rimelig indlæringskurve og planlagde indledningsvist at bygge skrog og herefter halvfærdige og helt færdige offshorefartøjer. Planen indeholdt ingen oplysninger om den planlagte produktionsmængde, de anslåede skrog-/fartøjspriser, omkostninger, rentabilitet osv.

(163) Begrundelserne for Mostostals ønske om at investere i værftet i Szczecin var de samme som i juni 2008-omstruktureringsplanen. Investorens mål var at udvide sin kapacitet med hensyn til stålkonstruktioner og at få direkte adgang til søtransport, hvilket ville medføre lavere transportudgifter, idet store fuldmonterede konstruktioner kunne transporteres. Der blev ikke redegjort for den planlagte produktionsmængde, de anslåede priser, omkostninger, tolerancer osv.

(164) Ifølge planen skulle SSN Nowa ikke omstruktureres, idet det forventedes, at selskabet ville blive afviklet efter færdiggørelsen af de tabsgivende skibe i den aktuelle ordrebog. Planen omfattede en markedsanalyse af skibsbygningssektoren, der imidlertid i vid udstrækning vedrørte markedssegmenter, inden for hvilke værftet ikke planlagde at være aktiv fremover.

(165) Planen omfattede ikke en forretningsplan for SSN Odra. For så vidt angår strategien for SSN Odra, forventedes det i planen, at virksomheden ville få indbringende kontrakter af det statsejede selskab Polska Żegluga Morska (det polske dampskibsselskab) på produktionen af Ro-Pax-passagerskibe. Desuden ville SSN Odra muligvis overveje at opstarte produktionen af en militær version af disse fartøjer, men der blev ikke fremlagt yderligere oplysninger herom.

(166) Endelig skulle SSN Wspólna hovedsagelig servicere de øvrige virksomheder. I planen blev det anslået, at SSN Wspólnas stålforarbejdningskapacitet ville udgøre 74 000 ton. SSN Ulstein ville have behov for 15-20 000 ton og SSN Mostostal 12-15 000 ton. Ifølge planen ville ca. 30 000 ton stål blive afsat til skibsbygningsarbejder ud over dem, der udføres af SSN Ulstein. I planen blev det endvidere antydet, at SSN Wspólnas resterende kapacitet (9-17 000 ton stål, dvs. 12-23 % af kapaciteten) skulle anvendes i forbindelse med underentrepriser for andre virksomheder, men målmarkedet, efterspørgslen eller det forventede indtjeningsniveau blev ikke beskrevet.

(167) Ud over den organisatoriske omstrukturering skulle der ifølge planen gennemføres en omstrukturering af aktiverne, en økonomisk omstrukturering og en væsentlig reduktion af arbejdsstyrken.

(168) Planen omfattede investeringer på i alt 104 mio. PLN i SSN Ulstein, SSN Mostostal og SSN Wspólna. SSN Nowa ville ydermere investere […] (*) mio. PLN i flytningen af nogle produktionsaktiver for at frigøre plads, og midlerne fra dette salg skulle anvendes til omstruktureringen.

(169) Vedrørende den planlagte lukning af en bedding blev det i planen af 12. september (som i juni-planen) anført, at beddingen Wulkan 1 ikke ville blive anvendt til skibsbygning, men derimod til SSN Mostostals produktion af stålkonstruktioner.

(170) Med hensyn til beskæftigelsen regnede man ifølge planen med en reduktion på næsten 60 % af arbejdsstyrken, som herefter ville udgøres af 1 815 ansatte.

(171) Af de økonomiske prognoser fremgik det, at SSN Ulstein ville starte op i 2009 og begynde at give overskud i 2010. Det var meningen, at SSN Mostostal og SSN Wspólna skulle starte op i 2009 og begynde at give overskud med det samme. SSN Odras skibsbygningsproduktion skulle starte i 2010 og ville ifølge de økonomiske prognoser give overskud med det samme.

(172) Afkastet i forhold til omsætningen skulle efter planen udgøre 6 %, hvilket blev anset for at være tilstrækkeligt. For SSN Odra ville afkastet i forhold til omsætningen være 11 % det første produktionsår (hvilket var begrundet i sammenfaldet af to yderst indbringende kontrakter det pågældende år) og ville falde til 7-8 % de følgende år. SSN Mostostal ventede et afkast i forhold til omsætningen på 6-9 % i 2009-2011 og på 11 % i 2012. For SSN Wspólna og SSN Biuro Projektowe ville afkastet i forhold til omsætningen være marginal: 0,4 % i hele perioden for SSN Wspólna og 1,6 % for SSN Biuro Projektowe. Ifølge planen ville årsagen til disse to virksomheders lave afkast i forhold til omsætningen være lave tolerancer, og afkastets størrelse var berettiget, idet det drejede sig om servicevirksomheder, som arbejdede for virksomheder, der producerede slutprodukter ved anvendelse af materialer, der i vid udstrækning blev leveret af de førstnævnte virksomheder.

(*) Dele af denne tekst er blevet slettet for ikke at afsløre fortrolige oplysninger. De pågældende dele er angivet med en række prikker mellem firkantede parenteser.

(173) SSN Nowa skulle færdigproducere de tabsgivende skibe i værftets daværende ordrebeholdning, hvilket betød, at det fortsat ville give tab i hele perioden indtil afviklingen. Planens gennemførelse var derfor afhængig af yderligere statsstøtte på 430 mio. PLN til dækning af SSN Nowas fremtidige tab. Sammenholdt med juni-planen, ifølge hvilken staten skulle indskyde kapital i størrelsesordenen 588 mio. PLN, og der skulle optages et lån på 68 mio. PLN, var dette nødvendige beløb tilsyneladende lavere. Kommissionen bemærkede imidlertid, at der i mellemtiden (august 2008) var indgået en »gæld for aktier«-aftale med offentlige organer (ARP og KPS), der beløb sig til 130 mio. PLN.

2.8. *KOMPENSATIONSFORANSTALTNINGER*

(174) I henhold til en aftale, der blev indgået mellem de polske myndigheder og Kommissionen i december 2006, indledte Kommissionen intensive samtaler med de polske myndigheder og SSN for at fastslå, hvilke kompensationsforanstaltninger der var nødvendige.

(175) I samarbejde med sin eksterne konsulent og værftet definerede Kommissionen følgende metode til vurdering af den kapacitetsnedskæring, som Polen havde foreslået som kompensationsforanstaltning.

(176) Hvis kompensationsforanstaltningerne skulle give mening, skulle kapacitetsnedskæringen være tilstrækkelig til at sikre, at værftets fremtidige kapacitet efter omstruktureringen ville være lavere end den eksisterende kapacitet.

(177) Kommissionen vurderede indledningsvis værftets eksisterende tekniske kapacitet og antog, at monteringen af fartøjerne på beddingerne udgjorde en af flaskehalsene i værftets produktionsproces, som ikke var let at afhjælpe gennem udlicitering. I henhold til den metode, som Kommissionen anvendte, og som ikke blev bestridt af de polske myndigheder eller værftet, beregnes kapaciteten med udgangspunkt i varigheden af monteringen på en bedding og en typisk skibstype (da skibenes KBT-værdi varierer, mens monteringstiden kan være den samme).

(178) Ved beregningen af den eksisterende kapacitet blev der taget højde for den tid, som rent faktisk var nødvendig for at montere en (vis type) skib på en bedding. Denne tid skulle afspejle alle de aktuelle mangler i produktionsprocessen, f.eks. lav produktivitet, flaskehalse, forældede aktiver, ineffektiv produktionsstrøm og problemer vedrørende arbejdsstyrken. Kun virkningerne af de økonomiske begrænsninger som følge af værftets vanskelige økonomiske situation kunne fratrækkes monteringstiden. Uregelmæssig adgang eller ingen adgang til arbejdskapital kan indebære alvorlige forstyrrelser af produktionsprocessen. Da dette er en ekstern faktor, der kendetegner alle virksomheder i økonomiske vanskeligheder, og som ikke er knyttet til selve virksomhedens ineffektivitet, accepterede Kommissionen, at værftets faktiske resultater kunne tilpasses, idet man herefter antog, at der var uhindret adgang til arbejdskapital.

(179) Ved beregningen af den anslåede fremtidige kapacitet blev der taget højde for den tid, der sandsynligvis var nødvendig for at montere (en vis type) skib på beddingen, idet det antoges, at værftets produktivitet kunne sammenholdes med et referencepunkt, der var fastsat af andre, konkurrerende europæiske skibsværfter. Med andre ord skulle virkningerne af den nødvendige modernisering af faciliteterne og optimeringen af arbejdsforholdene (organisation, økonomi, materiel, arbejdsstyrke) tages i betragtning.

(180) Denne modernisering var uundgåelig, hvis værftet ønskede at genoprette sin rentabilitet på lang sigt. Den hermed forbundne øgede produktivitet ville gøre det muligt for værftet både at mindske produktionsfaktorernes omfang og producere hurtigere. Som følge af forbedringen af adskillige produktionsaspekter ville kapaciteten med hensyn til muligheden for at producere en vis mængde blive øget. Det var derfor væsentligt at bemærke, at lukningen af visse faciliteter, som f.eks. den foreslåede lukning af en bedding på skibsværftet i Szczecin, kan blive udlignet som følge af en forøgelse af den resterende del af dokkens kapacitet. Hvis kompensationsforanstaltningerne fortsat skulle give mening, skulle kapacitetsnedskæringerne være af et omfang, der gjorde, at værftets kapacitet efter omstruktureringen, dvs. efter investeringerne og produktivitetsforbedringerne, var lavere end den eksisterende kapacitet. Kun på denne måde kunne de to mål — rentabilitet på lang sigt, der nødvendiggjorde en øget produktivitet, og størst mulig minimering af de negative indvirkninger på handelen — forenes.

(181) For at sikre overensstemmelse mellem beregningen af både den eksisterende kapacitet og den fremtidige kapacitet bør samme produktsammensætning, dvs. de samme skibstyper, anvendes. Som erstatning kan man alternativt anvende et »gennemsnitsskib« (dvs. gennemsnitlig KBT-værdi i lyset af værftets ordrebeholdning).

(182) På grundlag af de af SSN indsendte oplysninger, blev den eksisterende kapacitet, mens virksomheden var underlagt økonomiske begrænsninger, anslået til at udgøre mellem 177 000 KBT og 202 000 KBT, afhængig af, om værftets produktion skulle omfatte kemikalietankskibe eller ej. Værftets kapacitet uden økonomiske begrænsninger udgjorde 208 000 KBT (9,15 skibe), hvis produktionen skulle omfatte kemikalietankskibe, og 238 000 KBT (10,7 skibe), hvis den ikke skulle omfatte kemikalietankskibe.

(183) Værftet anførte, at investeringerne ifølge 2006-omstruktureringsplanen ikke ville få indvirkning på monteringstiden, men nærmere blive omsat til en omkostningsreduktion. Det anførte endvidere, at selv om nogle af investeringerne muligvis kunne resultere i en kortere monteringstid, ville dette blive udlignet af en væsentlig ændret produktionsmetode, som omfattede en tidligere aptering. Værftet anførte ligeledes, at det ville være nødvendigt at investere i selve beddingerne, hvis monteringstiden skulle nedbringes betydeligt. Værftet opgjorde denne investering til 200 mio. EUR, hvilket tydeligvis overstiger værftets formåen.

(184) Den fremtidige kapacitet ville, såfremt ingen faciliteter blev lukket, være identisk med den eksisterende kapacitet uden økonomiske begrænsninger, dvs. 208 000 KBT, hvis produktionen skulle omfatte kemikalietankskibe, og 238 000 KBT, hvis kemikalietankskibene ikke skulle medregnes.

(185) Efter lukningen af den mindste bedding (Wulkan 1) ville værftets kapacitet udgøre mellem 149 000 KBT (6,25 skibe), for så vidt angår de mindst KBT-intensive fartøjstyper (inklusive kemikalietankskibe) og 178 000 KBT (7,8 skibe), for så vidt angår de mest KBT-intensive fartøjstyper (eksklusive kemikalietankskibe).

(186) På grundlag af disse tal konstaterede Kommissionen, at kapacitetsreduktionen efter lukningen af den mindste bedding ville udgøre mellem 25 % og 46 % afhængig af den valgte produktsammensætning. I lyset heraf og under hensyntagen til, at lukningen af yderligere en bedding ville resultere i en kapacitetsreduktion på mindst 59 %, konkluderede Kommissionen foreløbig, at lukningen af den mindste bedding, Wulkan 1, som foreslået af Polen, ville udgøre en tilstrækkelig kompensationsforanstaltning.

2.9. *STØTTEFORANSTALTNINGER*

(187) Kommissionen indledte den formelle undersøgelsesprocedure på baggrund af de støtteforanstaltninger, der er beskrevet i del B i bilaget til beslutningen. Foranstaltningerne omfattede en kapitalindsprøjtning og to resultatgarantier stillet af ARP samt Szczecin kommunes foranstaltninger i form af adskillige udsættelser og afskrivninger af ejendomsskat. Den nominelle værdi af disse foranstaltninger udgjorde 126 524 652 PLN.

(188) Polen oplyste Kommissionen om, at de to resultatgarantier, der stod opført som foranstaltning nr. 62 og 63 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, ikke blev stillet ([1]). Polen oplyste endvidere Kommissionen om, at de afskrivninger af ejendomsskat, der stod opført som foranstaltning nr. 64 og 68 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, var blevet udsat ([2]).

(189) Af nedenstående tabel 3 fremgår de foranstaltninger, som blev indrømmet i perioden mellem den 1. maj 2004, som var datoen for Polens tiltrædelse af EU, og den 30. juni 2007. Polen meddelte disse foranstaltninger ved brev af 11. juli 2007. Foranstaltningernes nominelle værdi udgør 259 560 990 PLN. Foranstaltning 1 svarer til foranstaltning nr. 61 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure.

(190) Tabel 3 omfatter lån fra KPS, der er anvendt til finansiering af værftets arbejdskapitalbehov. I brev af 11. juli 2007 og af 9. januar 2008 hævdede Polen, at disse lån ikke udgjorde statsstøtte, da den opkrævede rente svarede til risikovurderingen for det konkrete projekt, der lå til grund for låneansøgningen.

(191) Med hensyn til disse lån, der blev ydet i perioden 2005-2007 opkrævede KPS en rente på lige godt 6 %. Referencerenten for Polen i den periode, hvor KPS-lånene blev ydet til værftet, lå mellem 5,56 % og 6,24 %. Desuden opkrævede KPS et engangsgebyr på mellem 0,1 % og 0,4 %. I henhold til de polske myndigheder krævede KPS sikkerhedsstillelse i form af en tvangsfuldbyrdelseserklæring, en aftale om samlet overdragelse af fordringer, en ubetinget betalingsanvisning, et gældsbrev uden angivelse af pålydende værdi eller pant i form af aktiver ([3]).

(192) KPS blev stiftet i 2004 som et 100 % ejet datterselskab af ARP, hvis formål var at fungere som risikokapitalfond for ARP. KPS' væsentligste rolle bestod i at fungere som et instrument for konsolideringen af de tre største skibsværfter i Polen, men dette projekt blev skrinlagt i 2006. I henhold til de oplysninger, der blev fremsendt af Polen i 2006 ([4]), skulle KPS finansieres af en kapitalindsprøjtning fra ARP, et bidrag i form af naturalier (aktier i tredjemandsvirksomheder) tilvejebragt af ARP og et revolverende banklån garanteret af ARP, der specifikt var udformet med henblik på at støtte finansieringen af skibsværfter. Ifølge de tilgængelige oplysninger på statens websted skulle KPS ligeledes støtte skibsbygningsaktiviteterne i Polen gennem emission af obligationer, som var 100 % garanteret af ARP. I dokumentet »Strategi for skibsbygningssektoren (skibsværfter med produktion af havkonstruktioner) i Polen 2006-2010« ([5]) bekræftes det konkret, at KPS skulle tilvejebringe ressourcer ved at udstede gældsbreve til en værdi af omtrent 100 mio. USD med sikkerhed i de aktiver, der var øremærket omstruktureringen af skibsbygningsindustrien i form af midler overført fra finansministeriet til ARP.

([1]) Brev af 11.7.2007.

([2]) Brev af 9.1.2008.

([3]) Brev af 9.1.2008, s. 15.

([4]) Brev af 17.2.2006.

([5]) »Strategi for skibsbygningssektoren (skibsværfter med produktion af havkonstruktioner) i Polen 2006-2010«, vedtaget i august 2006, side 30.

(193) Af tabel 4 fremgår den støtte, der blev ydet af ARP og KPS i perioden mellem den 30. juni 2007 og den 15. februar 2008, og som blev meddelt Kommissionen efter den 11. juli 2007 ved brev af 6. december 2007 og af 12. februar 2008. Af tabellen fremgår ligeledes yderligere lån fra ARP og KPS, som Kommissionen fik kendskab til gennem SSN's informationsmemorandum af juni 2008 ([1]), den af Mostostal udarbejdede omstruktureringsplan, der blev fremsendt i juni 2008 ([2]) og den omstruktureringsplan, der blev fremsendt i september 2008. Den nominelle værdi af disse foranstaltninger er 417 531 254 PLN.

(194) I tabel 5 vises ufuldbyrdede offentligretlige gældsforpligtelser i form af ejendomsskatterestancer på 12 402 000 PLN vedrørende perioden fra juli 2003 til december 2004. Denne støtte svarer til foranstaltning nr. 64-68 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure.

(195) I lyset af værftets usikre økonomiske situation kan Kommissionen ikke udelukke, at SSN har fået bevilget yderligere statsstøtte af samme art.

(196) Afslutningsvis blev SSN begunstiget af produktionsgarantier fra KUKE (herefter »forudbetalingsgarantier« eller »KUKE-garantier«). Fra 1. maj 2004 blev så godt som hele værftets skibsproduktion finansieret i kraft af disse garantier. I perioden mellem den 1. maj 2004 og den 30. maj 2008 modtog SSN 96 garantier til en samlet værdi af 1 928 869 694 PLN ([3]). I de oplysninger, som Polen afgav den 11. juli 2007 meddelte Polen Kommissionen, at KUKE fortsat ville yde garantier til SSN i perioden indtil udgangen af 2008. Ifølge den omstruktureringsplan, der blev fremsendt den 12. september 2008 var der den 26. juni blevet ydet yderligere 10 KUKE-garantier til SSN på i alt 429 578 282.

(197) Det er kendetegnende for branchen, at skibsværfter typisk ikke har tilstrækkelig arbejdskapital til bygningen af skibe og er afhængige af ekstern finansiering, enten i form af lån (de såkaldte produktionslån) eller forudbetaling fra skibsredere, som produktionen finansieres med. Skibsrederne forudbetaler typisk 80 % af prisen i rater, der erlægges i forbindelse med visse centrale faser i bygningsprocessen, mens de resterende 20 % betales ved levering. Skibsredernes deltagelse i finansieringen af byggeprocessen er derfor af afgørende betydning. Formålet med KUKE's forudbetalingsgarantier til SSN var at sikre skibsredernes forudbetaling mod risikoen for værftets manglende levering af skibet.

(198) Ifølge oplysningerne fra Polen blev KUKE-garantierne ydet SSN på følgende måde: Først blev der undertegnet en kontrakt med skibsrederen, og denne kontrakt var typisk betinget af, at værftet inden for en given periode dokumenterede, at KUKE ville garantere produktionsfinansieringen. KUKE affattede en beslutning, hvoraf det fremgik, at KUKE ville sikre finansieringen af hele skibet ved at garantere forudbetalingerne. I efterfølgende individuelle aftaler aktiverede KUKE garantien for hver enkelt forudbetaling (typisk fire). KUKE's overordnede risiko for værftets eventuelle manglende levering er almindeligvis 80 % af hele købsprisen, hvilket svarer til det samlede beløb, som skibsrederen betaler i forskud inden levering. Denne overordnede risiko er kendt, når KUKE udfærdiger beslutningen, hvori den sikrer skibsrederens forudbetalinger. Garantien udløber ved skibets levering.

(199) KUKE's aktiviteter som et polsk eksportkreditagentur varierer ([4]), og der kan grundlæggende skelnes mellem den kommercielle del af virksomheden og den del af virksomheden, der drives på vegne af og baseret på en garanti fra finansministeriet. Sidstnævnte del af virksomheden udøves gennem en særskilt bankkonto, »Interes Narodowy«. Garantierne til SSN henhører under de aktiviteter, der er garanteret af finansministeriet.

(200) Ifølge Polens oplysninger blev KUKE's forudbetalingsgarantier indrømmet SSN mod en garantipræmie, der varierede i henhold til den pågældende garantis værdi. Præmien udgjorde 2 % p.a. for garantier, der ikke oversteg 35 mio. PLN, og 1 % p.a. for garantier over 35 mio. PLN. Som sikkerhedsstillelse stillede KUKE krav om overdragelse af ejendomsretten til skibet, det skib, der er ved at blive bygget, eller materialerne hertil.

(201) Det fremgår af tabel 3-5 og af ovenstående oplysninger, at SSN siden den 1. maj 2004 har været begunstiget af støtteforanstaltninger til en nominel værdi på i alt 3 047 943 120,5 (ca. 896 mio. EUR).

([1]) Bilag 1 til brev af 6.6.2008.
([2]) Brev af 26.6.2008.
([3]) Polen stillede fortegnelsen over disse garantier til rådighed i bilag 11 til den af Mostotal udarbejdede omstruktureringsplan, der blev fremsendt den 26.6.2008.
([4]) Der henvises også til Kommissionens beslutning af 18.7.2007 i sag N 105/07, garantiordning for eksportkontrakter, resumé i EUT C 214 af 13.9.2007, s. 3.

Tabel 3

Statsstøtte til SSN i perioden mellem den 1. maj 2004 og den 30. juni 2007 — oplysninger fra de polske myndigheder

Nr.	Støttebevil-gende myndighed	Støtteform	Retsgrundlag	Beslutningens eller aftalens nummer	Dato for ind-rømmelse	Ikrafttræ-delsesdato	Rentesats	Støtte-periode	Nominelt støttebeløb (PLN)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	ARP	Kapitalind-sprøjtning	Lov af 15. september 2000, lov om erhvervsvirk-somheder (Dz.U. nr. 94, poz. 1037, med ændringer)	Rep. A nr. 4528/2004	21.12.2004	20.6.2005	Ikke relevant	Engangsstøtte-beløb	61 752 652,83
2.	KPS	Lån	Lov af 23. april 1964, borgerlig lov (Dz.U. nr. 16, poz. 93, med ændringer)	Aftale nr. 1.10.2005	13.10.2005	14.10.2005	1M-lån (WIBOR) + 2 %	13.4.2006	20 000 000,00
3.	KPS	Lån	Lov af 23. april 1964, borgerlig lov (Dz.U. nr. 16, poz. 93, med ændringer)	Aftale nr. 1.2.2006	15.2.2006 (bilag: 27.4.2006, 24.8.2006, 26.9.2006, 27.11.2006, 21.12.2006, 31.1.2007)	21.2.2006 27.4.2006 27.9.2006 16.2.2007 21.2.2007 30.3.2007 1.5.2007 31.5.2007	Ingen oplysninger	31.8.2009	68 405 400,00 (18 000 000,00 USD)
4.	KPS	Lån	Lov af 23. april 1964, borgerlig lov (Dz.U. nr. 16, poz. 93, med ændringer)	Aftale af 12.1.2007	12.1.2007	3.4.2007 5.4.2007 16.4.2007 26.4.2007 30.4.2007 16.5.2007 31.5.2007	Ingen oplysninger	31.1.2009	82 902 937,50 (21 375 000,00 USD)
5.	KPS	Lån	Lov af 23. april 1964, borgerlig lov (Dz.U. nr. 16, poz. 93, med ændringer)	Aftale nr. 1.2.2007	9.2.2007 (bilag: 29.3.2007, 4.4.2007)	9.2.2007	1M-lån (WIBOR) +2,25 %	27.4.2007	12 200 000,00
6.	KPS	Lån	Lov af 23. april 1964, borgerlig lov (Dz.U. nr. 16, poz. 93, med ændringer)	Aftale nr. 2.2.2007	12.2.2007	12.2.2007	1M-lån (WIBOR) +2,25 %	12.8.2007	14 300 000,00
								I alt:	259 560 990,33

Tabel 4

Yderligere statsstøtte til SSN i perioden mellem den 30. juni 2007 og den 12. september 2008 — oplysninger fra de polske myndigheder

Nr.	Støttebevilgende myndighed	Støtteform	Retsgrundlag	Dato for indrømmelse	Nominelt støttebeløb (PLN)
1	2	3	4	5	6
7.	KPS	Kapitalindsprøjtning	Aftale	7.8.2007	9 999 954,69
8.	KPS	Kapitalindsprøjtning		7.8.2007	33 999 919,80
9.	ARP	Kapitalindsprøjtning	Aftale indgået mellem SSN og ARP om statsstøtte i form af kapitalindsprøjtning	19.9.2008	86 000 151,93
10.	ARP	Lån	Lov af 30/08/1996 om kommercialisering og privatisering (Dz. U. 02.171.1397, med ændringer)	5.12.2007	49 000 000,00
11.	ARP	Lån	Aftale OPP/3/08	6.2.2008	41 000 000,00
12.	KPS	Lån	Aftale af 1.11.2007	23.11.2007	9 000 000,00
13.	KPS	Lån	Aftale af 1.3.2008	5.3.2008	20 000 000,00
14.	ARP	Lån	Aftale OPP/5/08	30.9.2009	32 250 000,00
15.	KPS	Lån		12.8.2007	4 709 380,37
16.	ARP	»Gæld for aktier«-aftale	Rep. A. nr. 6603/2008, 8014/2008	20.6.2008	110 999 077,11
17.	KPS	»Gæld for aktier«-aftale	Rep. A. nr. 6603/2008, 8014/2008	20.6.2008	20 572 770,24
				I alt:	417 531 254,1

Tabel 5

Offentligretlige gældsforpligtelser, der ikke er fuldbyrdet efter den 1. maj 2004

Nr.	Støttebevilgende myndighed	Støtteform	Gældsforpligtelse	Skyldigt beløb (PLN)
12.	Szczecin kommune	Udsættelse af betaling	Skyldig ejendomsskattegæld vedrørende perioden juli 2003-december 2004	12 402 000,00

3. **VURDERING**

3.1. *KOMMISSIONENS BEFØJELSER*

(202) Bilag IV.3 til tiltrædelsestraktaten indeholder bestemmelse om den såkaldte interimsprocedure. Den udgør den retlige ramme for bedømmelse af støtteordninger og individuelle støtteforanstaltninger, som er indført i en ny medlemsstat forud for tiltrædelsestidspunktet, og som stadig er gældende efter tiltrædelsen.

(203) Støtteforanstaltninger iværksat forud for tiltrædelsen, og som ikke længere finder anvendelse efter tiltrædelsen, kan ikke undersøges af Kommissionen, hverken under interimsproceduren eller under den procedure, der er fastlagt i EF-traktatens artikel 88, stk. 2.

(204) Foranstaltninger, der ikke blev iværksat før efter tiltrædelsen, vil imidlertid blive bedømt af Kommissionen som anmeldt støtte eller som ulovlig støtte i henhold til den procedure, der er fastlagt i EF-traktatens artikel 88, stk. 2.

(205) For at fastslå datoen for iværksættelsen af en nærmere bestemt foranstaltning er det relevante kriterium det juridisk bindende dokument, hvormed de kompetente nationale myndigheder tilkender støtte [1]. Spørgsmålet om, hvorvidt en forvaltningsakt er juridisk bindende, henhører under national lovgivning. Imidlertid skal Kommissionen navnlig i grænsetilfælde have adgang til at vurdere disse forvaltningsakter og på grundlag af deres form og indhold vurdere, hvorvidt de kunne have givet modtagerne anledning til berettigede forventninger, som kan håndhæves ved en polsk domstol. Denne mulighed for at vurdere de nationale forvaltningsakter er absolut nødvendig for Kommissionens udøvelse af sin eksklusive kompetence til at godkende fravigelser fra det generelle forbud mod statsstøtte med hensyn til foranstaltninger iværksat i Polen efter den 1. maj 2004.

(206) En foranstaltning er gældende efter tiltrædelsen, hvis den blev iværksat før tiltrædelsestidspunktet, men stadig efter tiltrædelsen kan give anledning til tildeling af yderligere støtte eller forøgelse af en allerede tildelt støtte, dvs. hvis statens nøjagtige økonomiske risiko ikke er kendt på den dato, hvor foranstaltningen blev iværksat, og stadig ikke er kendt på tiltrædelsesdatoen.

(207) I sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure konkluderede Kommissionen på grundlag af Polens oplysninger, at en række foranstaltninger, der var anmeldt til Kommissionen, faktisk udgjorde ny støtte, der skulle bevilges efter den 1. maj 2004, som var datoen for Polens tiltrædelse af EU. Kommissionen vurderede specifikt, at en kapitalindsprøjtning, to resultatgarantier og en afskrivning og udsættelse af ejendomsskattegæld udgjorde ny støtte.

(208) For det første oplyste Polen til Kommissionen, at de to anfægtede resultatgarantier (foranstaltning 62 og 63 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure) i sidste ende slet ikke var blevet indrømmet. De er derfor ikke omfattet af denne beslutning.

(209) For det andet bekræftede Polen, at ejendomsskattegælden til Szczecin kommune, der vedrørte perioden mellem juli 2003 og december 2004 (foranstaltning 64-68 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure), indtil videre ikke var blevet inddrevet eller afskrevet. Dette betød, at denne gæld blev videreført og ikke inddrevet i god tid inden tiltrædelsesdatoen. Det er fast retspraksis [2], at en vedvarende undladelse af at inddrive offentlig gæld kan udgøre statsstøtte, hvilket vil blive beskrevet yderligere i det nedenstående. Denne form for manglende inddrivelse henhører tydeligvis under Kommissionens beføjelser i medfør af EF-traktatens artikel 88, idet den vedrører perioden efter tiltrædelsen. Disse foranstaltninger er derfor omfattet af denne beslutning.

(210) For så vidt angår kapitalindsprøjtningen fra ARP (foranstaltning 61 i del B i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure) forholder det sig for det tredje således, at bemærkningerne fra Polen og tredjemand vedrørende beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure ikke har overbevist Kommissionen om, at denne foranstaltning ikke udgør ny støtte. Denne foranstaltning er derfor omfattet af denne beslutning.

(211) I det nedenstående redegør Kommissionen for årsagerne til, at den ikke kan godtage de argumenter, som Polen og de relevante parter har fremsat.

(212) Med hensyn til Polens argument om, at kapitalindsprøjtningen bør ses i lyset af den polske regerings omfattende redningsprogram for Polens skibsbygningsindustri, vurderer Kommissionen, at et generelt, statsligt program af denne art ikke kan foranledige, at SSN berettiget kan stille krav til en af sine aktionærer, ARP, om at den skal gennemføre hele kapitalindsprøjtningen. Faktisk var ARP af budgetmæssige årsager oprindelig ude af stand til at gennemføre kapitalindsprøjtningen fuldt ud som fastlagt i 2003-omstruktureringsplanen.

[1] Dom afsagt af Retten i Første Instans i den førnævnte sag T-109/01, Fleuren Compost mod Kommissionen, præmis 74.

[2] Generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse af 29.6.1999 i sag C-256/97, DM Transport, Sml. 1999 I, s. 3915, og af 12.10.2000 i sag C-480/98, Spanien mod Kommissionen (Magefesa), Sml. 2000 I, s. 8717.

(213) For så vidt angår Polens argument om, at Kommissionen anvender fællesskabsretlige kriterier på begivenheder og på den nationale lovgivning forud for tiltrædelsen, er Kommissionens beføjelser til at gribe ind over for foranstaltninger bevilget forud for tiltrædelsen fastlagt i tiltrædelsesakten, der er bindende for Fællesskabet og Polen. Kommissionen har fortolket begrebet »iværksat forud for tiltrædelsen« analogt med begrebet »tilkendt støtte« ([1]).

(214) Polen hævder, at det eneste krav i den nationale lovgivning var, at formanden for konkurrence- og forbrugerstyrelsen godkendte omstruktureringsplanen og støtteforanstaltningerne heri. Kommissionen vurderer ikke, at denne godkendelse i sig selv kan betegnes som »at iværksætte foranstaltningen forud for tiltrædelsen«. Den nationale konkurrencestyrelse kontrollerede, at støtten var forenelig med den nationale lovgivning om statsstøtte, men i lighed med når Kommissionen vurderer statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 88, gav dens godkendelse ikke anledning til berettigede forventninger i henhold til national lovgivning om, at støtten faktisk ville blive bevilget.

(215) Polen anser det ligeledes for at være en ubestridt kendsgerning, at den kapitalindsprøjtning, der fremgår af 2003-omstruktureringsplanen, var aftalt mellem SSN og ARP. Som anført af Kommissionen i dens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure betragtes støtten som værende iværksat, hvis den kompetente myndighed vedtager en national retsakt, som kan give anledning til berettigede forventninger, der kan tvangsfuldbyrdes ved en national domstol, om at støtten vil blive bevilget. For at kunne udøve sine beføjelser i henhold til tiltrædelsesakten og EF-traktaten skal Kommissionen naturligvis kunne kontrollere, om dette er tilfældet. Hverken Polen eller de relevante tredjeparter har fremlagt dokumentation for, at SSN ville kunne påberåbe sig berettigede forventninger ved den nationale domstol med den begrundelse, at en kapitalindsprøjtning på i alt 241 mio. PLN var omfattet af den 2003-omstruktureringsplan, der var aftalt med ARP. Faktisk var det nødvendigt, at der på den ekstraordinære generalforsamling blev vedtaget to beslutninger, for at denne kapitalindsprøjtning kunne gennemføres: beslutningen af 29. april 2004 (180 mio. PLN) ([2]) og af 24. december 2004 (61 mio. PLN).

3.2. *STATSSTØTTE I DEN I EF-TRAKTATENS ARTIKEL 87, STK. 1, ANFØRTE BETYDNING*

3.2.1. BEVILGET STATSSTØTTE

(216) I EF-traktatens artikel 87, stk. 1, bestemmes det, at støtte, som ydes af en medlemsstat eller ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, er uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(217) Kommissionen finder, at alle de foranstaltninger, der er beskrevet i ovenstående afsnit 2.7, blev bevilget af staten eller ved hjælp af statens midler, og at de var selektive, idet de blev bevilget til en konkret virksomhed.

(218) SSN er et af Europas største skibsværfter. I de senere år har containerskibe udgjort over 60 % af værftets ordrebeholdning. SSN udøver derfor sin virksomhed i skarp konkurrence med skibsværfter i Tyskland og Danmark. Den vedvarende støtte til SSN, som gjorde det muligt at indgå kontrakter uden fuldt ud at bedømme eller modregne de medfølgende risici, havde en negativ indflydelse på andre europæiske værfter med kapacitet til at producere containerskibe.

(219) Kommissionen bemærker, at SSN ligeledes udøver virksomhed inden for andre fragtskibssegmenter, idet SSN tilbyder produkter såsom multi-purpose-skibe, kemikalietankskibe og Ro-Ro-skibe (herunder Ro-Pax og Con-Ro) og konkurrerer inden for disse segmenter med andre europæiske skibsværfter. Eksempelvis udgjorde produkt- og kemikalietankskibe ca. 8 % af de europæiske skibsværfters ordrebeholdning ved udgangen af 2006. Navnlig tyske og rumænske skibsværfter er aktive i disse segmenter.

(220) På grundlag heraf konkluderer Kommissionen, at den statsstøtte, der blev ydet til SSN, påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne

(221) Afslutningsvis skal Kommissionen fastslå, hvorvidt den støtte, der blev ydet til SSN, medførte en uberettiget fordel og derved fordrejede eller truede med at fordreje konkurrencevilkårene. Kommissionen bemærker, at de polske myndigheder anfægtede benævnelsen af lån fra KPS og garantier fra KUKE som statsstøtte, idet de hævdede, at foranstaltningerne var i overensstemmelse med markedsinvestortesten. Polen anfægtede ikke benævnelsen af de øvrige foranstaltninger, der er omfattet af denne beslutning, som statsstøtte.

(222) I det nedenstående redegør Kommissionen for årsagen til, at den konsekvente undladelse af at inddrive offentligretlig gæld ikke opfylder kriterierne for det private kreditorprincip. Kommissionen vil herefter foretage en grundig bedømmelse af de af Polen anfægtede foranstaltninger. Kommissionen vil endelig foretage en vurdering af de omstændigheder, der lå til grund for indrømmelsen af de foranstaltninger, der er omfattet af denne beslutning, og deres indvirkning på konkurrencen.

([1]) Dom afsagt af Retten i Første Instans i sag T-109/01, Fleuren Compost mod Kommissionen, præmis 74.

([2]) Denne foranstaltning var i del A i bilaget til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure beskrevet som en foranstaltning, der var iværksat før tiltrædelsen.

a) ***Manglende inddrivelse af offentligretlig gæld***

(223) Det er fast retspraksis ([1]), at en konsekvent undladelse af at inddrive offentligretlig gæld kan udgøre statsstøtte, hvilket vil blive beskrevet yderligere i det nedenstående. Denne form for manglende inddrivelse henhører tydeligvis under Kommissionens beføjelser i medfør af EF-traktatens artikel 88, idet den vedrører perioden efter tiltrædelsen. Det er Kommissionens opfattelse, at ingen privat kreditor ville acceptere en sådan langvarig udsættelse af betalingen af sit tilgodehavende. Polen har endvidere ikke fremlagt dokumentation for, at den relevante skattemyndighed har taget nogen form for skridt med henblik på at inddrive sit offentligretlige tilgodehavende hos SSN, navnlig i form af tvangsfuldbyrdelse eller konkursbegæring. Denne manglende inddrivelse er endelig i strid med de polske myndigheders påstand om, at SSN har betalt sin offentlige gæld regelmæssigt siden den 1. maj 2004, og at SSN ikke har været begunstiget af udsættelser og afdragsordninger i forbindelse med disse gældsforpligtelser.

b) ***Polens anfægtelse med hensyn til foranstaltninger, som af Polen påstås at opfylde markedsinvestortesten***

KUKE-garantier

(224) For så vidt angår bistanden fra KPS i form af arbejdskapitallån, kan Kommissionen ikke godtage Polens argument om, at disse lån ikke omfattede statsstøtte. Kommissionen bemærker, at den rentesats, som KPS opkrævede, mere eller mindre lå på niveau med referencerenten. Den bemærker ligeledes, at SSN havde befundet sig i en meget usikker økonomisk situation i adskillige år. SSN kunne ikke finde anden ekstern finansiering af sin produktion med statsstøtte, hverken i form af KPS-deltagelse eller garantier. SSN's arbejdskapital var finansieret af forudbetalinger, der fuldt ud blev dækket af KUKE-garantier, eller af lån ydet af KPS. Det kan derfor ikke anses for at være sandsynligt, at den rentesats, som KPS opkrævede, fuldt ud afspejlede den risiko, som KPS bar. Det er korrekt, at KPS krævede sikkerhed, men værdien af denne sikkerhed er tvivlsom. Der erindres om, at KUKE krævede en tilsvarende sikkerhed, og i lyset af forholdet mellem passiver og aktiver i SSN er det usandsynligt, at KPS' krav om værftets aktiver som sikkerhed ville få førsteprioritet. Under alle omstændigheder har Polen ikke tilvejebragt detaljerede oplysninger, der gør det muligt for Kommissionen at vurdere den krævede sikkerheds reelle værdi.

(225) Kommissionen kan desuden ikke se forskellen mellem de lån, der er ydet af KPS, og de lån, der er ydet af ARP, KPS' ejer. Det er vanskeligt at tilslutte sig de polske myndigheders argument om, at de lån, der ydes af ARP udgør statsstøtte, mens de lån, der ydes af ARP's datterselskab, KPS, er forenelige med markedsinvestorprincippet.

(226) Kommissionen kan ikke godtage Polens argument om, at lån ydet af KPS i konsortium med Bank Handlowy S.A. og Bank Pekao S.A. (foranstaltning 3 og 4 i tabel 3, betragtning 201) blev ydet på markedsvilkår, og at KPS' bidrag ikke omfattede statsstøtte, da KPS og bankerne deltog i konsortiet og tilvejebragte finansiering »på analoge vilkår«.

(227) Kommissionen bemærker, at SSN var en virksomhed i vanskeligheder, da konsortiet ydede lånene. Uden statsstøtte kunne værftet ikke opnå finansiering på markedet i form af hverken en garanti eller deltagelse i finansieringen, som det var tilfældet med de pågældende foranstaltninger. Da der ikke blev tilvejebragt anden ekstern finansiering end fra det konsortium, hvori KPS deltog, var bankerne tilsyneladende kun villige til at yde værftet finansiering som følge af KPS' deltagelse i transaktionen.

(228) Kommissionen bemærker ydermere, at den rentesats, som KPS opkrævede i forbindelse med lånene til SSN, svarede til Polens referencesats på det tidspunkt, hvor lånene blev ydet. I henhold til Kommissionens meddelelse om metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten ([2]) er den af Kommissionen fastsatte referencesats en minimumssats, der kan forhøjes i tilfælde af særlige risici (f.eks. en virksomhed i vanskeligheder eller tilfælde, hvor den sikkerhed, bankerne normalt kræver, ikke er stillet). I dette tilfælde blev rentesatsen ikke forhøjet for at tage højde for SSN's usikre situation.

(229) Afslutningsvis bemærker Kommissionen, at KPS blev stiftet som en statsstyret fond med et mål af offentlig interesse, og at KPS' finansiering blev tilvejebragt eller garanteret 100 % af staten gennem ARP. Ifølge dokumentet »Strategi for skibsbygningssektoren (skibsværfter med produktion af havkonstruktioner) i Polen 2006-2010« blev KPS »stiftet med henblik på at tilrettelægge finansieringen af skibsværftsproduktionen, indtil skibsværfterne overtages af private investorer«. I strategien, hvis mål ikke udelukkende er af økonomisk art, men ligeledes af social og makroøkonomisk karakter ([3]), tildeles KPS samt ARP, finansministeriet og andre relevante offentlige organer en lang række beføjelser. KPS' økonomiske bånd i forhold til ARP og finansministeriet er tydelige, og KPS fungerer snarere som et instrument til overførsel af aktiver, der i statsbudgettet er øremærket skibsværfter i Polen, herunder SSN.

([1]) Generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse af 29.6.1999 i sag C-256/97, DM Transport, Sml. 1999 I, s. 3915 og af 12.10.2000 i sag C-480/98, Spanien mod Kommissionen (Magefesa), Sml. 2000 I, s. 8717.

([2]) EFT C 273 af 9.9.1997, s. 3.

([3]) »Strategi for skibsbygningssektoren (skibsværfter med produktion af havkonstruktioner) i Polen 2006-2010«, vedtaget i august 2006, side 7.

(230) I lyset af disse faktorer konkluderer Kommissionen, at KPS ikke handlede som en privat investor, da man ydede arbejdskapitallån til SSN.

KUKE-garantier

(231) I sine bemærkninger til vedtagelsen af beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure gjorde Polen gældende, at de forudbetalingsgarantier, som KUKE havde indrømmet SSN, ikke udgjorde statsstøtte. Kommissionen kan ikke tage denne påstand til følge.

(232) For det første erindrer Kommissionen om, at KUKE-forudbetalingsgarantierne indrømmes på grundlag af en garanti fra finansministeriet og styres fra en særskilt bankkonto under betegnelsen »Interes Narodowy«. Hvis indeståendet på denne konto ikke er tilstrækkeligt, kan KUKE enten optage lån hos finansministeriet eller indrømmes lånegarantier fra finansministeriet.

(233) For det andet erindrer Kommissionen om sin beslutning af 18. juli 2007 i sag N 105/07 ([1]), hvori Kommissionen anerkendte, at den ordning, inden for rammerne af hvilken KUKE gennemfører sit af finansministeriets garanterede eksportforsikringsprogram, ikke udgør statsstøtte. Denne ordning omfatter for øjeblikket den type produktgarantier, som SSN har modtaget i en årrække. Kommissionen bemærker, at ordningen udtrykkeligt udelukker ([2]) virksomheder i økonomiske vanskeligheder i den betydning, som er anført i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Ordningens centrale aspekt består i, at garantipræmierne fastsættes på grundlag af en risikovurdering. Eksempelvis udgør garantipræmien for en virksomhed i den højeste risikogruppe […] % p.a. for garantier med en løbetid på under to år og […] % p.a. for garantier med en løbetid på mere end to år. Grundpræmien udgør […] % p.a. Til sammenligning ydede KUKE garantierne til SSN til en præmie på 2 % p.a., hvis garantien ikke oversteg 35 mio. PLN, og 1 %, p.a., hvis garantien oversteg dette beløb.

(234) Det fremgår tydeligt, at SSN ikke er berettiget til garantier, der er omfattet af ovenstående ordning, som er godkendt af Kommissionen, idet den ikke indebærer støtte. De garantier, der blev indrømmet SSN, omfatter således støtte.

(235) Det er desuden indlysende, at den præmie, som SSN blev opkrævet, ligger et godt stykke under den grundpræmie, som gælder for garantier, der indrømmes sunde virksomheder, og adskillige gange under den præmie, der opkræves hos højrisikovirksomheder, som stadig er berettigede inden for rammerne af den ovennævnte ordning. Kommissionen konkluderer, at den af SSN betalte præmie ikke svarer til markedspræmien, og at disse garantier derfor udgør statsstøtte.

([1]) Beslutning i sag N 105/07.

([2]) Artikel 3, stk. 1, nr. 1, i eksportforsikringspoliceudvalgets beslutning nr. 111/2006 af 20.12.2006.

(236) For det tredje må låntageren i henhold til Kommissionens meddelelse om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte i form af garantier ([3]) ikke være en kriseramt virksomhed, hvis man i forbindelse med en individuel statsgaranti skal udelukke statsstøtte. Dette er tydeligvis ikke tilfældet i denne sag. Ifølge samme meddelelse kan garantiens støtteelement vise sig at være lige så højt som det beløb, der dækkes af garantien, hvis låntageren er en kriseramt virksomhed.

(237) Afslutningsvis bemærker Kommissionen, at SSN har været 100 % afhængig af garantier fra KUKE og finansministeriet og ikke har formået at opnå garantier på markedet. Dette underbygger Kommissionens konklusion om, at forudbetalingsgarantierne fra KUKE udgør statsstøtte.

(238) På baggrund af det ovenstående konkluderer Kommissionen, at KUKE ikke handlede som en privat aktør, da man indrømmede garantier til SSN.

c) ***Forvridning af konkurrencen forårsaget af statsstøtte til SSN***

(239) Kommissionen finder, at SSN som følge af virksomhedens fuldstændige afhængighed af statsstøtte anvendte en praksis, der er i strid med konkurrencereglerne, såsom prisfastsættelse under produktionsomkostningerne, og ikke led de følger, som en sådan praksis normalt indebærer, nemlig at virksomheden forlader markedet.

(240) Endvidere bemærker Kommissionen, at SSN's største, vedvarende problem, var, at virksomheden indgik kontrakter, der viste sig at være tabsgivende som følge af den fortsatte styrkelse af zloty'en over for dollaren, der er den fremherskende valuta i skibsbygningsindustrien, og de stigende priser på verdensmarkedet for stålplader. Disse eksterne faktorer blev helt tilbage i 2002-omstruktureringsplanen og igen i den nye omstruktureringsplan af 2006 samt endelig i forbindelse med privatiseringsforsøget i 2008 beskrevet som værende væsentlige trusler.

(241) Selv om værftsledelsen var bekendt med disse trusler, fortsatte værftet med at indgå kontrakter uden at iværksætte foranstaltninger til afhjælpning af disse risici, eller iværksatte kun foranstaltninger med begrænsede virkninger. Denne forretningspraksis fortsatte i den periode, 2004-2008, hvor skibsbygningsindustrien oplevede en opgangsperiode uden fortilfælde, og hvor skibsbygningspriserne steg til et hidtil uset niveau. Som følge af denne praksis formåede værftet at opretholde driften og beskæftigelsen, men dette skete på bekostning af enorme tab på værftets løbende skibsbygningsproduktion. Ifølge den due diligence, som Amber gennemførte i første halvår 2008, og i henhold til Polens oplysninger er den aktuelle ordrebeholdning med leveringsdatoer i 2008 og 2009 ligeledes tynget af væsentlige tab, der skyldes tabsgivende kontrakter, som er indgået, uden at der er iværksat afhjælpende foranstaltninger, eller der er iværksat foranstaltninger, der tydeligvis er utilstrækkelige.

([3]) EFT C 71 af 11.3.2001, s. 14.

(242) På baggrund heraf konkluderer Kommissionen, at alle de foranstaltninger, der blev indrømmet SSN, forvred eller truede med at forvride konkurrencen på markedet for skibsbygning.

(243) Kommissionen mener således, at alle de foranstaltninger, der blev indrømmet SSN, er statsstøtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, anførte betydning.

3.2.2 POLENS OG DE RELEVANTE TREDJEPARTERS MULIGHED FOR AT FREMSÆTTE BEMÆRKNINGER

(244) Med sin beslutning af 1. juni 2005 indledte Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure vedrørende en række foranstaltninger, der skulle indrømmes i medfør af forskellige retsgrundlag af både den lokale myndighed og den statsejede virksomhed ARP, og som omfattede gældsomlægning, en kapitalindsprøjtning og resultatgarantier.

(245) Kommissionen anførte ligeledes, at Polens argument om, at forudbetalinger fra skibsredere skulle anses for at udgøre et egetbidrag, ikke kunne godtages. I denne forbindelse udtrykte Kommissionen tvivl om, hvorvidt KUKE's forudbetalingsgarantier ikke udgjorde statsstøtte, og meddelte, at den ville undersøge arten af disse garantier

(246) De polske myndigheder fremsatte deres bemærkninger, og selv om de bestred Kommissionens beføjelser til at bedømme foreneligheden af nogle af de pågældende foranstaltninger, anfægtede de ikke Kommissionens konklusion om, at disse foranstaltninger, i det omfang de var indrømmet efter Polens tiltrædelse af EU, ville udgøre ny støtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, anførte betydning. Undtagelsen var arten af de garantier, som KUKE stillede, og som angiveligt ikke omfattede statsstøtte. På et senere tidspunkt hævdede Polen ligeledes, at lån fra KPS ikke udgjorde statsstøtte. Kommissionen har behandlet disse Polens argumenter i det ovenstående.

(247) I løbet af Kommissionens undersøgelse er den polske stats strategi som SSN's hovedaktionær ændret betydeligt flere gange, som det fremgår af ovenstående beskrivelse af hændelsesforløbet. Strategien, der indebar konsolidering af skibsbygningssektoren, blev erstattet af en strategi, der indebar delvis privatisering af værftet, og denne strategi blev senere erstattet af en strategi, der omfattede fuld privatisering. Den sidstnævnte strategi er for øjeblikket i fare som følge af den åbenlyse mangel på markedsinteresse i at købe værftet.

(248) Som beskrevet ovenfor har Kommissionen været i regelmæssig kontakt med de polske myndigheder, da disse ejer SSN, og med selve SSN. Kommissionen har regelmæssigt gjort både Polen og værftet opmærksom på, at alle de foranstaltninger, der var indrømmet værftet, og som var i form af statslige midler, højst sandsynligt udgør statsstøtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, anførte betydning, i lyset af værftets usikre økonomiske situation og den faktiske mangel på ekstern finansiering, der ikke omfattede statsstøtte. Kommissionen har ligeledes advaret om, at denne statsstøtte, der er blevet bevilget, er i strid med artikel 88, stk. 3, og tilsyneladende ikke under nogen omstændigheder er forenelig med fællesmarkedet. Kommissionen har desuden gentagne gange påpeget, at KUKE-garantierne til SSN udgør statsstøtte.

(249) I forbindelse med sin undersøgelse har Kommissionen afslutningsvis indsamlet oplysninger om KPS' aktiviteter og om arten af de arbejdskapitallån, som KPS ydede værftet. Kommissionen oplyste Polen om, at disse lån højst sandsynligt udgjorde statsstøtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, anførte betydning

3.3. *STØTTENS FORENELIGHED: UNDTAGELSE I MEDFØR AF EF-TRAKTATENS ARTIKEL 87, STK. 3*

(250) Hovedformålet med foranstaltningerne er at støtte en kriseramt virksomhed og holde den flydende. I disse tilfælde kan undtagelsen i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), hvorefter statsstøtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner er forenelig, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, finde anvendelse, hvis de gældende betingelser er opfyldt.

(251) Rednings- og omstruktureringsstøtte til nødlidende virksomheder reguleres for nuværende i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder [1] (herefter »rammebestemmelserne«), der har erstattet de forrige bestemmelser, som blev vedtaget i 1999 [2] (herefter »1999-rammebestemmelserne«).

(252) I rammebestemmelsernes midlertidige bestemmelser fastslås det, at anmeldelser, der indgår før den 10. oktober 2004, vil blive vurderet på grundlag af de på anmeldelsestidspunktet gældende kriterier (punkt 103). I den foreliggende sag blev nogle af foranstaltningerne anmeldt til Kommissionen inden for rammerne af »interimsproceduren« i bilag IV.3 til tiltrædelsestraktaten den 29. april 2004, mens 1999-rammebestemmelserne var gældende. I rammebestemmelserne fastslås det imidlertid, at bestemmelserne finder anvendelse på bedømmelsen af rednings- eller omstruktureringsstøtte, der er ydet uden Kommissionens forudgående godkendelse (ulovlig støtte), hvis al støtten eller en del heraf er ydet efter den 1. oktober 2004 (punkt 104, første afsnit). Kommissionen skønner, at næsten alle de foranstaltninger, der er beskrevet i tabel 3 og tabel 4, blev ydet ulovligt efter denne dato, og at 2004-rammebestemmelserne derfor finder anvendelse.

[1] EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2.
[2] EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.

(253) Rammebestemmelserne finder anvendelse på virksomheder i alle sektorer, og undtagelserne hertil står opført i punkt 18 i rammebestemmelserne. I punkt 12 i rammebestemmelserne for statsstøtte til skibsbygning [1], der udgør retsgrundlaget for bedømmelsen af statsstøtte til denne sektor, er rammebestemmelserne for rednings- og omstruktureringsstøtte beskrevet som værende det gældende retsgrundlag for bedømmelsen af rednings- og omstruktureringsstøtte.

Redningsstøtte

(254) Rammebestemmelserne indebærer mulighed for at yde redningsstøtte som overgangsstøtte til kriseramte virksomheder i den periode, der er nødvendig for at udarbejde en omstruktureringsplan eller en likvidationsplan eller for at håndtere en likviditetskrise, der kan afhjælpes inden for den periode, der er omfattet af redningsstøtten.

(255) Kommissionen bemærker, at statsstøtten til SSN ikke opfylder kravet om, at den skal være i form af overgangsstøtte, da alle støtteforanstaltningerne vedrørte perioder, der var et godt stykke længere end de foreskrevne seks måneder, eller kravet om, at den skal være reversibel, da støtten omfattede irreversible foranstaltninger såsom kapitalindsprøjtninger, der kan sammenlignes med støtte.

(256) Kommissionen konkluderer derfor, at de foranstaltninger, som denne beslutning omhandler, ikke er forenelige med fællesmarkedet som redningsstøtte.

Omstruktureringsstøtte

(257) I henhold til definitionen i punkt 17 i rammebestemmelserne bygger omstruktureringsstøtte på en realistisk, sammenhængende og omfattende plan for genetablering af virksomhedens langsigtede rentabilitet inden for en rimelig tidshorisont. Omstrukturering omfatter normalt følgende elementer: en omstrukturering af alle aspekter af virksomhedens drift og en reorganisering og rationalisering af virksomhedens aktiviteter, herunder fjernelse af tabsgivende aktiviteter og finansiel omstrukturering. Omstruktureringsaktiviteter, der indebærer statsstøtte, må imidlertid ikke kun sigte på at dække tidligere tab uden også at tackle årsagerne til tabene, dvs. uden at gennemføre en reel omstrukturering. I rammebestemmelserne bestemmes det, at omstruktureringsstøtten skal begrænses til det absolutte minimum, og en væsentlig del af omstruktureringen skal derfor finansieres med midler, der ikke omfatter statsstøtte. For at minimere støttens negative virkninger og fordrejningen af konkurrencen skal der iværksættes kompensationsforanstaltninger.

(258) I betragtning af omstruktureringsstøttes meget forvridende karakter er det Kommissionens opfattelse, at den eneste måde, hvorpå støtte til kriseramte virksomheder kan bidrage til udvikling af økonomiske aktiviteter uden at påvirke samhandelen negativt i et omfang, det er i strid med Fællesskabets interesser, er, hvis alle rammebestemmelsernes betingelser opfyldes.

(259) I det nedenstående vil Kommissionen analysere, hvorvidt disse betingelser er blevet opfyldt.

(260) Med henblik på at bedømme foreneligheden af de foranstaltninger, der udgør ny støtte, og navnlig muligheden for gennem omstruktureringsprocessen at genoprette virksomhedens rentabilitet, samt for at vurdere, hvorvidt støtten er begrænset til det absolutte minimum, er det nødvendigt, at Kommissionen foretager en samlet vurdering af omstruktureringsplanen og -støtten, herunder »tidligere støtte«, dvs. støtte iværksat før tiltrædelsen og ikke var gældende derefter.

3.3.1. VIRKSOMHEDENS STØTTEBERETTIGELSE

(261) I rammebestemmelserne anses en virksomhed for at være kriseramt og derfor berettiget til rednings- og omstruktureringsstøtte, når virksomheden ikke med egne finansielle midler eller med de midler, som virksomheden kan opnå fra sine aktionærer eller i form af eksterne lån, er i stand til at standse de tab, som uden de offentlige myndigheders indgriben næsten med sikkerhed vil medføre virksomhedens ophør på kort eller mellemlang sigt. I rammebestemmelserne opremses der ligeledes nogle typiske tegn på, at en virksomhed er kriseramt, som f.eks. voksende underskud eller faldende omsætning.

(262) I punkt 12 i 1999-rammebestemmelserne fastslås det, at det ikke er tilladt at yde omstruktureringsstøtte til en nyoprettet virksomhed, selv om virksomhedens finansielle stilling fra begyndelsen er vanskelig. Det vil f.eks. være tilfældet, når den nye virksomhed er opstået ved likvidation af en tidligere virksomhed eller ved erhvervelse af dens aktiver. I rammebestemmelserne bestemmes det, at en virksomhed som udgangspunkt vil blive betragtet som en nyoprettet virksomhed i de første tre år efter påbegyndelsen af dens aktiviteter på det relevante forretningsområde.

(263) De polske myndigheder hævder, at SSN blot er en anden betegnelse for ASS, der eksisterede og samarbejdede med SSPH og SS før deres konkurs.

(264) Alle omstændighederne peger imidlertid i retning af, at SSN ikke overtog SSPH's eller SS' gæld, og at disse gældsforpligtelser således fortsat påhvilede disse to selskaber og blev behandlet i forbindelse med konkursbehandlingen. Polen har anført, at SSN overtog SSPH's leverandørgæld, der beløb sig til 15 mio. PLN, men har ikke fremsendt yderligere oplysninger herom eller dokumentation herfor.

[1] EUT C 317 af 30.12.2003, s. 12.

(265) SSN påbegyndte således sine aktiviteter som en virksomhed, der var fri af sine forgængeres gældsforpligtelser. De polske myndigheder har ikke fremlagt beviser for, at SSN overtog nogen form for gældsforpligtelser. I betragtning af størrelsen af værftets forretning ville gælden på 15 mio. PLN, der angiveligt blev overtaget, desuden ikke begrunde påstanden om, at der var tale om økonomisk kontinuitet mellem SSPH/SS og SSN. Kommissionen bemærker endvidere, at de igangværende kontrakter blev overtaget i løbet af deres produktionscyklus, hvor gælden blev modsvaret af tilgodehavender og derfor ikke udgjorde en supplerende nedarvet hæftelse. Desuden indgik SSN faktisk nye kontrakter vedrørende disse skibe ([1]).

(266) Mens Kommissionen har noteret sig, at ASS var aktiv i skibsbygningsindustrien sammen med SS før SSPH's konkurs (rammeaftale og leasingaftale fra januar 2002), bemærker Kommissionen for det andet, at SSN's ringe størrelse efter juni 2002 sammenlignet med ASS størrelse før juni 2002 underminerer påstanden om, at der var økonomisk kontinuitet mellem disse to virksomheder. Resultatopgørelsen viser, at omsætningen steg fra 88 mio. PLN i 2001 til 425 mio. PLN i 2002 og 1 100 mio. PLN i 2003.

(267) Kommissionen konkluderer således, at den ikke kan tage de polske myndigheders påstand om, at SSN blot var en videreførelse af ASS, der havde eksisteret lang tid før SSPH's konkurs, til efterretning. På det økonomiske plan er der en klar opdeling mellem de to virksomheders aktiviteter, hvilket hovedsagelig illustreres af det forhold, at der ikke blev overtaget nogen form for gæld. SSN var derfor en nyoprettet virksomhed, der ikke var berettiget til omstruktureringsstøtte.

(268) I rammebestemmelsernes punkt 12 betragtes en virksomhed som en nyoprettet virksomhed i de første tre år efter påbegyndelsen af dens aktiviteter. Den foreliggende situation er en konkret situation, hvor en nyoprettet virksomhed opstod ved likvidation af en tidligere virksomhed. I medfør af rammebestemmelsernes punkt 12 gør denne situation en virksomhed uberettiget til rednings- og omstruktureringsstøtte. I nærværende sag er det Kommissionens opfattelse, at SSPH's og SS' konkursbegæring i juli 2002 er afgørende i denne forbindelse. Det var denne konkurs, der markerede bruddet mellem den gamle økonomiske enhed og den nye økonomiske enhed, som var beskyttet mod den gamle økonomiske enheds gældsforpligtelser. Kommissionen konkluderer derfor, at SSN ikke var berettiget til rednings- og omstruktureringsstøtte i de tre år, der blev indledt i juli 2002, da SSN påbegyndte sine nye aktiviteter uden at være tynget af tidligere gældsforpligtelser.

(269) I punkt 12 i rammebestemmelserne anerkendes det, at en virksomhed, der oprindelig måtte være blevet anset for at være nyoprettet, vil blive berettiget til rednings- eller omstruktureringsstøtte ved udløbet af den treårsperiode, der følger efter oprettelsen af virksomheden, forudsat at virksomheden kan betragtes som en kriseramt virksomhed i den i rammebestemmelserne anførte betydning. Kommissionen har iagttaget, at SSN efter treårsperiodens udløb opfyldte de i rammebestemmelserne anførte betingelser for at være støtteberettiget. Det forholdt sig især sådan, at SSN konstant var tabsgivende, og at det kun skyldtes statslig indgriben, at virksomheden adskillige gange blev reddet fra konkurs. Således kunne SSN fra juli 2005 betragtes som en kriseramt virksomhed i betydningen i rammebestemmelsernes punkt 11.

3.3.2. GENOPRETTELSE AF RENTABILITET

(270) I medfør af rammebestemmelsernes punkt 34 skal støtten tildeles på betingelse af, at der gennemføres en omstruktureringsplan, der skal gøre det muligt for virksomheden at genoprette sin rentabilitet inden for en rimelig tidshorisont. En genoprettelse af rentabilitet betyder, at virksomheden efter omstruktureringen vil kunne dække alle omkostninger og skabe et tilstrækkeligt afkast af egenkapitalen, der gør det muligt at klare sig ved egen hjælp. Omstruktureringen skal strække sig over en så kort periode som muligt.

(271) Kommissionen bemærkede indledningsvis, at den i løbet af denne undersøgelse har gennemgået to omstruktureringsplaner, den fra 2002 og den fra 2006, der blev udarbejdet af værftets ledelse og godkendt af staten. For så vidt angår begge planer konkluderede Kommissionen, at Polen havde undladt at dokumentere, at planerne var tilstrækkelige til at genoprette værftets rentabilitet på lang sigt. Eftersom 2006-omstruktureringsplanen erstattede 2002-omstruktureringsplanen, vil Kommissionen i det nedenstående redegøre for årsagerne til sin konklusion vedrørende 2006-omstruktureringsplanen.

Omstruktureringsplanen af september 2006

(272) Den planlagte strategi, som indebar, at fokus skulle rettes mod nichemarkeder, hvorpå værftet antog, at det havde en konkurrencemæssig fordel, og hvorpå det vurderede, at de generelle konkurrence- og markedsforhold var gunstige, syntes faktisk at være passende for SSN. Det forhold, at næsten 70 % af fartøjerne i værftets ordrebeholdning for de kommende år var containerskibe, vidnede ikke desto mindre ikke om en væsentlig ændring i værftets fokus. Der var ingen andre tegn i form af f.eks. omfattende undersøgelses- og udviklingsprojekter eller markedsføringsaktiviteter, der underbyggede konklusionen om, at værftet ville kunne gennemføre sin strategi på kort sigt. Kommissionen var derfor ikke overbevist om, at denne markedsstrategi var realistisk at følge.

(273) Omfanget af de planlagte investeringer på i alt 200 mio. PLN, var tydeligvis utilstrækkeligt i betragtning af, at værftets faciliteter var i ringe stand og var faldet væsentligt i værdi. Selv om aktivernes bogførte værdi i 2006 udgjorde 130 mio. PLN, blev den ventede afskrivning i perioden 2006-2009 opgjort til 85 mio. PLN. Dette tydede på, at en stor del af investeringen umiddelbart ville blive modregnet i afskrivninger, og at en reel modernisering ville være begrænset.

([1]) Skrivelse af 4.10.2005 med Polens bemærkninger til beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure.

(274) Kommissionens analyse, hvorefter de planlagte investeringers omfang var utilstrækkeligt, blev underbygget af det forhold, at det i 2006-omstruktureringsplanen blev antaget, at SSN's produktivitet i 2011 ville nå EU's gennemsnitlige produktivitet i 2000 (på daværende tidspunkt lå SSN's produktivitet på niveau med EU-gennemsnittet i 1992), og Kommissionen skønnede, at dette var utilstrækkeligt og ville gøre det umuligt for værftet at konkurrere på markedet uden langvarig statsstøtte.

(275) Kommissionen betvivlede, at de planlagte årlige lønstigninger på ca. 5 % ville være nok til at motivere de ansatte til at blive på værftet, idet den høje fraværsprocent og manglen på kvalificeret arbejdskraft — som følge af, at de kvalificerede medarbejdere havde forladt værftet for at få en højere løn på andre europæiske værfter — var (og stadig er) et af værftets største problemer.

(276) I planen beregnes det, at forrentningen af den investerede kapital (ROCE) uden hensyntagen til lønstigninger gennemsnitligt vil udgøre 19 % p.a., hvilket angiveligt var det forrentningsniveau, som en privat investor ville forvente. Hvis man imidlertid tager højde for de uundgåelige lønstigninger, ville ROCE i samme periode ligge på ca. 1,45 % p.a., hvilket var et godt stykke under det niveau, som en privat investor ville finde acceptabelt.

(277) Overordnet set bemærkede Kommissionen, at bortset fra de fysiske investeringer, som værftet identificerede, specificerede, kvantificerede, prioriterede og planlagde, var de planlagte foranstaltninger formuleret vagt og i generelle vendinger, hovedsagelig i form af anbefalinger om opfølgende analyser. Kommissionen var derfor ude af stand til at vurdere virkningerne af disse foranstaltninger og var således ikke overbevist om, at de var rimelige og vidtrækkende nok til at tackle værftets strukturproblemer.

(278) På grundlag af det ovenstående vurderede Kommissionen, at den planlagte industrielle og organisatoriske omstrukturering ville være utilstrækkelig til at genoprette værftets rentabilitet på lang sigt. Planen var ikke vidtrækkende nok, og resultatmålene for 2011 var ikke tilfredsstillende. Det var tydeligt, at værftet manglede yderligere kapital, der kunne anvendes til at opgradere og forbedre effektiviteten. Kommissionen betvivlede, at værftet kunne tilvejebringe den nødvendige kapital til vidtrækkende omstruktureringer på markedet.

(279) Den faktiske udvikling i SSN's privatiseringsproces har bestyrket denne tvivl. Som beskrevet ovenfor forsøgte ARP som SSN's hovedaktionær at finde en privat investor, der var villig til at overtage værftet. Ingen af privatiseringsforsøgene (hverken den delvise privatisering i 2006 eller de to forsøg på at sælge en aktiemajoritet i værftet i 2007) lykkedes. Kommissionen bemærker, at privatiseringsforsøgene blev gjort på et tidspunkt, hvor skibsbygningsmarkedet var kendetegnet ved et opsving uden fortilfælde, der således skabte optimale vilkår for et salg af værftet. Privatiseringsprocessens negative udfald kan kun tolkes som manglende tillid fra markedsaktørernes side til værftets mulighed for at genoprette sin rentabilitet på lang sigt. Ambers tilbagetrækning fra privatiseringsprocessen efter en grundig due diligence illustrerer blot dette yderligere ([1]).

(280) Kommissionen har noteret sig de polske myndigheders fornyede indsats for at finde en privat investor til SSN, efter at Amber trak sig. Indtil datoen for denne beslutning er der imidlertid ikke sket noget, der kan overbevise Kommissionen om, at de fornyede privatiseringsbestræbelser kan udmønte sig i en positiv konklusion i den nærmeste fremtid og i overensstemmelse med rammebestemmelserne.

Juni 2008-omstruktureringsplanen

(281) Kommissionen har navnlig foretaget en vurdering af juni 2008-omstruktureringsplanen, der blev udarbejdet af Mostostal, og har samtidig taget hensyn til Mostostals præsentation af planen på mødet den 24. juni 2008. Kommissionen bemærker, at denne omstruktureringsplan på mange måder kun var et udkast, som investoren ville lægge til grund for yderligere analyser. Ikke desto mindre led planen af alvorlige mangler, som fik Kommissionen til at konkludere, at det i planen ikke var dokumenteret, at værftet ville få genoprettet sin rentabilitet inden for en rimelig tidshorisont.

(282) Kommissionen mener navnlig ikke, at der var dokumenteret en troværdig forretningsstrategi med hensyn til skibsbygningssektoren. Planen indeholdt ingen detaljerede oplysninger ud over den enkle erklæring om, at værftet fortsat ville bygge skibe. Den indeholdt ingen analyser af værftets evne til at bygge Ro-Pax og multi-purpose-skibe (f.eks. konstruktionskapacitet og -kvalifikationer) eller dets evne til at indgå kontrakter om bygningen af sådanne skibe på kort til mellemlang sigt (f.eks. kontakt med kunder eller med andre værfter angående muligheden for at udlicitere arbejde), ingen markedsprognoser for disse segmenter, hvoraf det fremgik, om den ventede efterspørgsel begrundede denne forretningsstrategi, og ingen prognose vedrørende disse segmenters rentabilitet.

([1]) Amber anførte, at det af analysen fremgik, at værftet ikke ville blive rentabelt efter den omstrukturering, som Amber planlagde at gennemføre.

(283) Kommissionen bemærker, at Mostostal anerkendte sin manglende erfaring inden for skibsbygningssektoren, og at virksomhedens reelle hensigt var at finde en strategisk partner, som kunne administrere værftets skibsbygningsaktiviteter. Selv om Kommissionen blev underrettet om, at Mostostal faktisk førte forhandlinger med nogle potentielle samarbejdspartnere, var der ikke etableret et sådant samarbejde, før udarbejdelsen af den omstruktureringsplan, som blev fremsendt til Kommissionen. Det eneste, som fremgik af den hensigtserklæring, der blev undertegnet med Ulstein, var, at parterne ville forhandle om, hvorvidt det var muligt at indlede et samarbejde og i givet fald, hvilken form for samarbejde der var muligt. På grundlag af den reviderede omstruktureringsplan, der blev fremsendt den 7. juli 2008, og hensigtserklæringen kan det konkluderes, at Ulstein undersøgte muligheden for at udnytte SSN's produktionsfaciliteter — ikke som ejer, men derimod som part i et kontraktforhold. I ingen af disse dokumenter blev det antydet, at Ulstein ville indgå partnerskab med Mostostal med henblik på at omstrukturere og lede SSN's skibsbygningsaktiviteter. Disse forhold giver anledning til alvorlig tvivl om de formodede resultater af omstruktureringen og de økonomiske prognoser, i det mindste for så vidt angår skibsbygning og således i realiteten selve forretningsdiversificeringskonceptet.

(284) Det investeringsprogram, som var omfattet af planen, og som var udarbejdet af værftets ledelse, dokumenterede ikke, at de foreslåede investeringer var nødvendige for at genoprette værftets rentabilitet. Derimod bemærker Kommissionen, at ca. 60 % af de planlagte investeringer, udelukkende ville blive anvendt til at fastholde den aktuelle værdi af værftets anlægsaktiver. Mere væsentligt er det, at det i den reviderede omstruktureringsplan, der blev fremsendt den 7. juli 2008, blev bekræftet, at en ekstern konsulent var i færd med at udarbejde en investeringsplan for skibsbygningsaktiviteterne, hvilket viser, at den af Mostostal fremlagte investeringsplan ikke kan anses for at udgøre et troværdigt grundlag for Mostostals økonomiske prognoser eller således for genoprettelsen af rentabiliteten på lang sigt. Kommissionen mener derfor ikke, at det fremgår, at den fremlagte investeringsplan var tilstrækkeligt vidtrækkende til at genoprette rentabiliteten.

(285) Kommissionen bemærker ligeledes, at nogle af de væsentlige omstruktureringsforanstaltninger (organisatorisk omstrukturering, leverance- og lagerforvaltning, omstrukturering af arbejdsstyrken) blev temmelig generelt beskrevet, og at planen i højere grad fremstod som et udkast, der skulle anvendes som udgangspunkt for yderligere analyser, som investoren skulle foretage. Selv om det anses for at være positivt, at der i planen var kortlagt visse områder, inden for hvilke omstrukturering var nødvendig, gør de generelle vendinger det ikke muligt for Kommissionen at bedømme, hvorvidt omstruktureringsforanstaltningerne var tilstrækkelige til at afhjælpe værftets problemer, og på hvilke forudsætninger og inden for hvilken tidshorisont disse foranstaltninger ville kunne gennemføres.

(286) For så vidt angår de økonomiske prognoser blev der i planen ikke redegjort detaljeret for, hvordan de forskellige omstruktureringsforanstaltninger, herunder investeringer og forskellige omkostningsreducerende foranstaltninger samt tilhørende produktivitetsforbedringer, ville påvirke de økonomiske prognoser. Der forelå ingen analyser, som omfattede test af disse prognosers følsomhed over for forskellige risikofaktorer, som f.eks. udviklingen på markedet, i priserne, materialeomkostningerne, valutakurserne og lønningerne. I mangel af en grundig beskrivelse af og begrundelse for de forudsætninger, der ligger til grund for de økonomiske prognoser, er det Kommissionens opfattelse, at der ikke foreligger dokumentation for disse prognosers troværdighed og for omstruktureringsplanens robusthed. Dette er navnlig vigtigt i betragtning af, at investoren selv anførte, at det fremgik af de økonomiske prognoser, at investeringen grænsede til at være lønsom.

(287) Afslutningsvis bemærker Kommissionen, at investoren gjorde en vellykket gennemførelse af omstruktureringsplanen betinget af, at der blev bevilget statsstøtte. Selv med denne supplerende statsstøtte og investorens indgreb ville egenkapitalforrentningen ved omstruktureringsperiodens udgang stadig være forholdsvis lav i lyset af, at alternative investeringsmuligheder såsom statsobligationer ville give et tilsvarende afkast, men ville indebære en lavere risiko, hvilket investoren selv bekræfter.

(288) Kommissionen vurderer således ikke, at værftets mulighed for at genoprette rentabiliteten på grundlag af juni 2008-omstruktureringsplan, som Mostostal har udarbejdet, er dokumenteret.

Omstruktureringsplanen af september 2008

(289) Kommissionen bemærker, at selv om den omstruktureringsplan, der blev fremsendt i september 2008, er bedre dokumenteret end juni 2008-omstruktureringsplanen, er hovedparten af Kommissionens tvivlsspørgsmål om planens robusthed og troværdighed stadig aktuelle.

(290) Planen omfatter ikke en fuldstændig markedsanalyse vedrørende alle de aktiviteter, som SSN's efterfølgere har planlagt. Der fremlægges kun en begrænset markedsbeskrivelse for de planlagte aktiviteter i SSN Ulstein og SSN Nowa, og denne beskrivelse omfatter ikke oplysninger om den ventede efterspørgsel efter eller rentabiliteten af denne aktivitet. Der fremlægges ikke nogen decideret forretningsplan for SSN Odra, og i omstruktureringsplanen er det kun anført, at det er muligt, at virksomheden kommer til at bygge visse skibstyper, men der anføres ingen tilstrækkelig begrundelse herfor.

(291) Kommissionen bemærker, at SSN Odra, der skulle videreføre SSN's skibsbygningsaktiviteter, ville være 100 % ejet af Mostostal, som ingen erfaring har inden for skibsbygningssektoren. Ulstein, hvis deltagelse i omstruktureringsprojektet skulle medføre den nødvendige knowhow og erfaring i skibsbygningssektoren, har ikke til hensigt at blive økonomisk involveret i SSN Odra.

(292) Kommissionen bemærker, at 40 % af SSN Wspólnas kapacitet i medfør af planen enten skal anvendes af en virksomhed, der skal afvikles (SSN Nowa) eller af en virksomhed uden forretningsplan (SSN Odra). Det antages endvidere, at SSN Wspólnas resterende kapacitet (9-17 000 ton stål, dvs. 12-23 % af kapaciteten) skal anvendes i forbindelse med underentrepriser for andre virksomheder, men målmarkedet, efterspørgslen eller det forventede indtjeningsniveau er ikke blevet analyseret.

(293) Kommissionen mener derfor, at omstruktureringsplanen af 12. september stadig ikke indeholder dokumentation for forretningsplanens troværdighed, navnlig for så vidt angår skibsbygningssektoren.

(294) Med hensyn til den planlagte omstrukturering af aktiverne bemærker Kommissionen, at planen ikke omfatter nogen form for analyse af værftets investeringsbehov eller en begrundelse for investeringsprogrammet. Kommissionen vurderer, at den planlagte investering på […] mio. PLN for flytningen af nogle produktionsaktiver for at frigøre plads er en udskiftningsinvestering i stedet for en reel modernisering af aktiver.

(295) Udgifterne til den planlagte modernisering beløber sig derfor kun til 104 mio. PLN, og moderniseringsinvesteringen ville blive foretaget i SSN Mostostal, SSN Ulstein og SSN Wspólna. SSN Odra, der skulle skabe næsten 50 % af omsætningen i alle de virksomheder, der fremover skulle overtage SSN's aktiviteter, ville ikke foretage investeringer og skulle ikke have nogen form for anlægsaktiver. Kommissionen bemærker, at der i den plan, som Mostostal fremsendte i juni 2008, var planlagt investeringer på 264 mio. PLN. Da der ikke fremlægges en begrundelse for denne reduktion af investeringsprogrammet (på 40 % sammenholdt med juni-planen), og da der ikke foreligger en analyse af virksomhedernes investeringsbehov, anser Kommissionen det ikke for at være dokumenteret, at det planlagte investeringsprogram er tilstrækkeligt til at genoprette aktiviteternes rentabilitet på lang sigt.

(296) Omstruktureringsforanstaltningernes forventede resultater er ikke beskrevet, og planen indeholder ikke en redegørelse for, hvornår gennemførelsen af disse foranstaltninger vil give resultater og få indvirkning på virksomhedernes økonomiske resultater. Planen indeholder heller ikke en beskrivelse af forudsætningerne for de økonomiske prognoser med hensyn til den ventede omsætning og de ventede omkostninger Disse faktorer skaber tvivl om prognosernes troværdighed. Følsomhedsanalysen viser endvidere, at SSN Mostostal og navnlig SSN Odra ville være meget sårbare over for ændringer i markedsforholdene. En nedskrivning af den amerikanske dollar med 10 % ville resultere i et fald i den akkumulerede fortjeneste på 40 % for SSN Mostostal og på 83 % for SSN Odra i perioden 2009-2012 (ganske vist tages der i analysen af SSN Odra ikke højde for risikodækningspolitikken). I planen antages det ydermere, at en stigning på 10 % i stålpriserne ville forårsage fald i den akkumulerede fortjeneste på 40 % for SSN Mostostal og på 50 % for SSN Odra. Kommissionen konkluderer således, at det i planen ikke er påvist, at gennemførelsen af en fornuftig risikodækningspolitik vil medføre, at virksomhedernes følsomhed over for udsving i valutakurserne eller stålpriserne vil komme til at ligge på et acceptabelt niveau.

(297) For så vidt angår den planlagte resultatgrad, må Kommissionen konkludere, at det ikke er dokumenteret, at de ventede resultater er baseret på realistiske forudsætninger, eftersom planen ikke indeholder oplysninger om grundlaget for den ventede resultatgrad (dvs. driftsomkostninger, fartøjspriser, stålkonstruktionsvirksomhedens rentabilitet osv.). Som oplyst i omstruktureringsplanen er den ventede resultatgrad for SSN Wspólna og SSN Biuro Projektowe endvidere begrænset. Kommissionen vurderer ikke, at en så lav resultatgrad vil være tilstrækkelig til, at disse virksomheder kan konkurrere på markedet uden statsstøtte. Selv om det i planen hævdes, at SSN Wspólna og SSN Biuro Projektowe skulle levere tjenesteydelser til de øvrige virksomheder, hvilket angiveligt begrunder den lave ventede resultatgrad, bemærker Kommissionen, at det var meningen, at de skulle være uafhængige virksomheder, og at deres ringe forventede resultater skaber tvivl om hele projektets rentabilitet på lang sigt.

(298) Kommissionen konkluderer derfor, at de økonomiske prognosers troværdighed er tvivlsom, og at de forventede resultater er yderst følsomme over for ændringer i markedsforholdene. Kommissionen vurderer følgelig, at der ikke foreligger dokumentation for planens robusthed.

(299) På grundlag heraf er det ikke Kommissionens opfattelse, at værftets mulighed for at genoprette sin rentabilitet på grundlag af omstruktureringsplanen af 12. september 2008 er blevet dokumenteret. Kommissionen bemærker desuden, at Ulstein har trukket sig fra SSN-privatiseringsprocessen, hvilket betyder at omstruktureringsplanen af 12. september ikke kan gennemføres på de betingelser, der er forudsat i planen. Den ovenstående vurdering viser under alle omstændigheder, at selv om Ulstein deltog i projektet, eller hvis Mostostal agtede at gennemføre omstruktureringsplanen af 12. september alene (som meddelt i Mostostals skrivelse af 22. september 2008), kunne denne plan ikke anses for at være tilstrækkelig.

(300) De mislykkede privatiseringsforsøg betyder, at værftet er ude af stand til at opnå tilstrækkelig kapital til på markedsvilkår at gennemføre 2006-omstruktureringsplanen endsige at gennemføre den nødvendige og omfattende omstruktureringsstrategi, der ville sikre værftets rentabilitet på lang sigt uden at nødvendiggøre fortsat statsstøtte. Dette er ligeledes ensbetydende med, at SSN ikke kan få adgang til den ledelsesmæssige og markedsrelaterede knowhow, der er nødvendig i forbindelse med selskabets omstrukturering.

(301) I manglen på en realistisk og vidtrækkende omstruktureringsplan konkluderer Kommissionen, at den støtte, der er ydet til SSN, og som er beskrevet i ovenstående afsnit 2.7, udelukkende udgør driftsstøtte og ikke omstruktureringsstøtte, der er forenelig med fællesmarkedet.

3.3.3. BEGRÆNSNING AF STØTTEN TIL ET MINIMUM

(302) I medfør af rammebestemmelsernes punkt 43 skal støttebeløbet begrænses til det absolutte minimum af de omstruktureringsomkostninger, der er nødvendige for at kunne gennemføre omstruktureringen. Støttemodtageren skal selv yde et betydeligt bidrag til finansieringen af omstruktureringen med egne midler eller ved ekstern finansiering på markedsvilkår. Et sådant bidrag er for det første udtryk for, at markederne har tillid til, at virksomheden igen kan blive rentabel, og for det andet en metode til at sikre, at statsstøtten begrænses til et minimum. Når der er tale om store virksomheder som SSN, bør dette bidrag til omstruktureringen udgøre mindst 50 % af omkostningerne.

(303) For det første fremgår det af den ovenstående beskrivelse af SSN's situation, at værftet knap har været i stand til at tiltrække nogen form for ekstern finansiering til omstruktureringen.

Juni 2006-omstruktureringsplanen

(304) For så vidt angår egetbidraget ville omstruktureringsomkostningerne i henhold til 2006-omstruktureringsplanen, inklusive driftsomkostninger, udgøre 11 500 mio. PLN, mens det foreslåede egetbidrag ville udgøre 3 600 mio. PLN, dvs. 30 %. Hvis driftsomkostningerne blev fratrukket omkostningerne og finansieringen, ville omstruktureringsomkostningerne beløbe sig til 374,7 mio. PLN, og egetbidraget ville udgøre 190 mio. PLN.

(305) Kommissionen betvivlede, at forventningen om at opnå 190 mio. PLN på markedsvilkår var realistisk. På daværende tidspunkt var der intet, der tydede på, at SSN kunne tilvejebringe denne kapital på markedet. Det foreslåede bidrag kan derfor ikke anses for at være et faktisk og reelt bidrag som foreskrevet i rammebestemmelserne. KPS' og ARP's forskellige mislykkede forsøg, der til at begynde med omfattede forsøg på at tiltrække mindretalsaktionærer og herefter at sælge 100 % af værftets aktier, har i virkeligheden vist, at markedet ikke er interesseret i at investere i SSN.

(306) Med hensyn til finansieringen af driften blev det i 2006-omstruktureringsplanen antaget, at produktionen ville blive finansieret gennem erhvervslån og skibsredernes forudbetalinger, der ikke var garanteret af KUKE, og at den samlede værdi heraf gennem hele omstruktureringsperioden 2002-2009 ville udgøre 3 200 mio. PLN mod 4 200 mio. PLN, hvis forudbetalingerne havde været garanteret af KUKE. Heller ikke på dette tidspunkt var der tegn på, at SSN ville være i stand til at opnå finansiering af dette omfang på markedet. Det foreslåede bidrag i form af erhvervslån og garantier kan derfor ikke anses for at være et faktisk og reelt bidrag som foreskrevet i rammebestemmelserne. Kommissionen har således noteret sig, at værftet til dato har været ude af stand til at opnå finansiering af sin drift på markedet uden statsstøtte.

(307) I 2006-omstruktureringsplanen blev det endvidere gjort gældende, at ekstrabetalinger fra skibsrederne på 628,7 mio. PLN efter genforhandlingen af kontrakterne burde anses for at udgøre et egetbidrag. Faktisk er nogle kontrakter blevet genforhandlet. Kommissionen påpeger, at egetbidraget i henhold til rammebestemmelserne bør være udtryk for, at markederne har tillid til, at virksomheden igen kan blive rentabel. Det forhold, at skibsrederne, når de konfronteres med risikoen for manglende levering af bestilte skibe og i lyset af eksterne faktorer (såsom stigende stålpriser) er villige til at forhøje prisen på de bestilte skibe, viser ikke, at de har tillid til, at værftet igen kan blive rentabelt og i stand til at konkurrere på lang sigt. Skibsrederne har desuden ikke indvilget i at betale yderligere for at dække omstruktureringsomkostningerne, men kun (og kun i et vist omfang) for at dække de produktionsomkostninger, der er forbundet med de bestilte skibe. Kommissionen kan således ikke tilslutte sig, at skibsredernes ekstrabetalinger udgør et egetbidrag af den i rammebestemmelserne anførte betydning.

Juni 2008-omstruktureringsplanen

(308) Juni 2008-omstruktureringsplanen indeholdt ingen væsentlige forbedringer i denne henseende. Selv om investoren forpligtede sig til at tilføre 149,5 mio. PLN, der delvist skulle anvendes til at finansiere investeringsprogrammet, blev der ligeledes stillet krav om en yderligere kapitaltilførsel fra staten på i alt 588 mio. PLN og et lån på 68 mio. PLN fra ARP. Investoren krævede endvidere yderligere garantier fra KUKE til finansiering af arbejdskapitalen.

(309) De omstruktureringsomkostninger, der kunne identificeres på grundlag af de begrænsede oplysninger i juni 2008-omstruktureringsplanen, svarede som minimum til det prognosticerede beløb, der var nødvendigt for at dække forventede tab på allerede indgåede skibsbygningskontrakter for perioden 2008-2009 (588 mio. PLN) og for at dække det forventede investeringsbehov for perioden 2008-2012 (264 mio. PLN).

(310) Størstedelen af disse omkostninger skulle dækkes af statsstøtte. Faktisk omfattede det eneste planlagte egetbidrag fra investoren en kapitaltilførsel på 149,5 mio., hvilket svarede til 17 % af de ovenstående omstruktureringsomkostninger. I overensstemmelse med fast praksis [1] vurderer Kommissionen, at fremtidig likviditet ikke kan anses for at udgøre et egetbidrag i den i rammebestemmelserne anførte betydning, da disse midler ikke udgør et faktisk og reelt bidrag fra virksomheden eller dens aktionærer til dækning af omstruktureringsomkostningerne. Kommissionen skal desuden tage hele omstruktureringsperioden, der blev påbegyndt i 2002, i betragtning. I lyset af den betydelige statsstøtte, som værftet modtog i denne periode, udgør egetbidraget en stadig mindre del af de samlede omstruktureringsomkostninger. Det er derfor indlysende, at egetbidraget ikke engang nåede op i nærheden af grænsen på 50 % af omstruktureringsomkostningerne som foreskrevet i rammebestemmelserne.

Omstruktureringsplanen af september 2008

(311) Omstruktureringsplanen af 12. september 2008 indeholder heller ingen forbedringer, for så vidt angår størrelsen af det planlagte egetbidrag til omstruktureringsomkostningerne.

(312) Omstruktureringsplanen af 12. september indeholder flere detaljerede oplysninger om de planlagte omstruktureringsomkostninger og finansieringskilder. De planlagte omstruktureringsomkostninger omfatter investeringsomkostninger (104 mio. PLN), udgifterne til flytning af produktionsaktiver til et andet område på værftet (50 mio. PLN), omstrukturering af arbejdsstyrken (53,4 mio. PLN), dækning af fremtidige tab på allerede indgåede kontrakter (840 mio. PLN) samt dækning af værftets akkumulerede gæld til ARP og KPS (197,5 mio. PLN) [2].

(313) Omstruktureringsomkostningerne beløber sig i alt til 1,354 mia. PLN.

(314) I planen behandles arbejdskapitalkravene på 227,6 mio. PLN endvidere som en del af omstruktureringsomkostningerne. Kommissionen anser arbejdskapitalkravene for at være en del af en virksomheds almindelige drift og ikke en omstruktureringsomkostning, og finansieringen heraf bør derfor bedømmes særskilt.

(315) For så vidt angår egetbidraget, indeholder planen følgende kategorier: ekstrabetalinger fra skibsredere efter genforhandling af kontrakter (376 mio. PLN), investorers kapitaltilførsler (242 mio. PLN), fortjeneste fra salg af aktiver (118 mio. PLN) samt finansiering af arbejdskapital (et lån og en handelskredit fra Mostostal på i alt 170 mio. PLN).

(316) Med hensyn til finansieringen af arbejdskapitalkravene vurderer Kommissionen, at dette udgør et specifikt problem som følge af den lange produktionscyklus og slutprodukternes høje værdi i skibsbygningssektoren. I skibsbygningsindustrien opnås arbejdskapital i vid udstrækning fra eksterne kilder. En del af arbejdskapitalen kommer fra skibsredernes forudbetalinger, typisk mod en garanti, der i Polen ofte stilles af KUKE. Da forudbetalingerne almindeligvis ikke overstiger 80 % af købsprisen, tyer skibsværfterne til overgangslån eller handelskreditter hos deres leverandører. Det er derfor Kommissionens opfattelse, at arbejdskapitalkrav i betragtning af den specifikke situation i skibsbygningssektoren nødvendiggør en strukturel løsning og ikke er en del af engangsomstruktureringsomkostninger. Kommissionen vurderer således, at lån til arbejdskapital i skibsbygningssektoren ikke kan anses for at være et egetbidrag, da disse lån anvendes til finansiering af igangværende aktiviteter og ikke omstruktureringsomkostninger.

(317) Som det fremgår af det ovenstående, mener Kommissionen ikke, at skibsredernes ekstrabetalinger efter kontraktgenforhandlingen om forhøjelse af købsprisen kan anses for at være et egetbidrag i den i rammebestemmelserne anførte betydning.

Salg af aktiver

(318) Med hensyn til de planlagte indtægter fra salget af overskydende aktiver til en anslået værdi af 118 mio. PLN mener Kommissionen ikke, at det er dokumenteret, at denne finansieringskilde kan vurderes til at være faktisk og reel.

(319) For det første er det i henhold til udkastet til en privatiseringsaftale mellem ARP og KPS (SSN's nuværende ejere) og Mostostal hensigten, at Mostostal skal sælge de ovennævnte aktiver til et af ARP og KPS valgt organ for minimum 118 mio. PLN. Denne forudsætning vækker bekymring, da det forekommer at dreje sig om en statsgaranti vedrørende mindsteudbyttet fra salget af disse aktiver til en køber, som staten har valgt. Kommissionen betvivler derfor, at dette potentielle salg ikke omfatter statsstøtte.

(320) For det andet blev vurderingen af grundværdien baseret på en sammenligning med prisen på fast ejendom i attraktive områder i Szczecin-regionen, som skulle anvendes til opførelse af lejlighedskomplekser og salg af tjenesteydelser og ikke som industriområde. Det fremgår af denne vurdering, at priserne på grunde, der sælges til industrielle formål, kan være så meget som ti gange lavere end de beløb, der antages i vurderingen. Desuden forudsættes det i vurderingen, at alle de eksisterende bygninger og anlæg er nedrevet, og grunden renset og byggemodnet inden salget. I vurderingen anerkendes det, at dette forberedende arbejde vil udgøre en omkostning. Der foreligger ingen skøn over disse omkostninger, og omstruktureringsplanen indeholder ingen oplysninger herom [3].

[1] Jf. rammebestemmelsernes punkt 43.

[2] En del af denne gæld indgik som led i en »gæld for aktier«-aftale i august 2008 (131,5 mio. PLN, jf. betragtning 201) og resten skal tilbagebetales (66 mio. PLN).

[3] Kommissionen noterer sig endvidere, at i henhold til et af bilagene til omstruktureringsplanen af 12.9.2008, der omhandler de generelle forudsætninger for omstruktureringsprocessen, blev værdien af denne grund oprindelig anslået til […] mio. PLN.

(321) For det tredje betvivler Kommissionen, at værdien af disse aktiver afspejler sig korrekt i SSN's balance, og at den følgelig afspejlede sig korrekt i den pris, som Mostostal ville betale for SSN. Kommissionen bemærker, at den samlede værdi af værftets anlægsaktiver i henhold til SSN's balance ved udgangen af 2007 udgjorde […] mio. PLN. Af planen fremgår det imidlertid, at værftet vil sælge sine produktionsaktiver til de nye virksomheder (SSN Ulstein, SSN Mostostal og SSN Wspólna) til deres nominelle værdi for […] mio. PLN og sælge de overskydende aktiver til tredjeparter til en anslået markedsværdi på […] mio. PLN. Dette viser, at enten er den bogførte værdi af aktiverne undervurderet, eller den forventede indtægt fra salget heraf er overvurderet.

(322) Endelig udgjorde nettoværdien af SSN's aktiver […] mio. PLN ved udgangen af 2007. Siden da har ARP og KPS indgået en »gæld for aktier«-aftale, der beløber sig til 131,5 mio. PLN, og der er planlagt en ny kapitaltilførsel på 434 mio. PLN. På den anden side er det ventede tab på allerede indgåede kontrakter 465 mio. PLN. Alt andet lige fremstår det stort set som om, at Mostostal ved købet af SSN praktisk talt gratis ville kunne overtage aktiver til en nettoværdi på […] mio. PLN. Det var meningen, at alle indtægter fra salget af aktiverne skulle anvendes af skibsværftet (dvs. SSN Nowa) til omstruktureringer (f.eks. til omstrukturering af arbejdsstyrken) og som arbejdskapital for færdigproduktionen af skibe, der indgår i den aktuelle ordrebeholdning. Kommissionen konkluderer således, at det tyder på, at der ydes yderligere statsstøtte til værftet i forbindelse med privatiseringen i form af en overførsel af aktiver til under aktivernes markedsværdi ([1]). Ved at sænke salgsprisen på aktierne til gengæld for køberens forpligtelse til at gennemføre omstruktureringsforanstaltninger finansierer staten indirekte sådanne foranstaltninger. Kommissionen kan følgelig ikke acceptere, at salget af aktiverne, som skulle købes af investoren til under markedsprisen, anses for at udgøre et egetbidrag ([2]).

(323) På baggrund af det ovenstående anser Kommissionen det ikke for at være dokumenteret, at de forventede indtægter fra salget af overskydende aktiver til i alt 118 mio. PLN kan betragtes som værende en faktisk og reel kilde til finansiering af omstruktureringsomkostningerne.

Investorers kapitalindsprøjtninger

(324) For så vidt angår de planlagte kapitalindsprøjtninger fra private investorer vurderer Kommissionen ikke, at det er blevet påvist, at disse kapitalindsprøjtninger i deres helhed kan anses for at være faktiske og reelle.

(325) Af omstruktureringsplanen fremgår det, at Ulsteins samlede økonomiske bidrag vil udgøre 114,9 mio. PLN. I medfør af den foreløbige samarbejdsaftale mellem Mostostal og Ulstein, der blev fremsendt til Kommissionen — uden underskrifter — den 5. september, forpligtede Ulstein sig til at forøge kapitalen i SSN Ulstein med op til 52,5 mio. PLN (og ikke 67,3 mio. PLN som anført i planen), i SSN Wspólna med op til 44,65 mio. PLN (selv om Ulsteins deltagelse står anført til 47,5 mio. PLN i planen) og i SSN Biuro Projektowe med op til 0,85 mio. (0,1 mio. PLN i henhold til planen). Det samlede bidrag, som Ulstein i henhold til aftalen således forpligtede sig til at give, beløber sig til 98 mio. PLN, dvs. 16,9 mio. PLN mindre end det, der er oplyst i omstruktureringsplanen.

(326) Selv om det i omstruktureringsplanen antages, at investorerne bidrager med deres egen kapital til værftet, anerkendes det for det andet ligeledes, at det er muligt, at Ulstein får behov for at søge finansiering på markedet. Der er ikke blevet fremsendt nogen form for dokumentation for, at Ulstein vil være i stand til at tilvejebringe denne finansiering, som derfor ikke kan anses for at være faktisk og reel. På mødet den 10. september 2008 forklarede repræsentanter for Ulstein ydermere, at Ulstein planlagde at tilvejebringe kapital til i alt 98 mio. PLN (dvs. i overensstemmelse med den ovenfor beskrevne samarbejdsaftale), hvoraf kun 30 mio. PLN ville blive i form af en kapitalindsprøjtning. Restbeløbet ville skulle tilvejebringes på markedet. Ulstein forklarede, at hvis virksomheden ikke var i stand til at opnå denne finansiering på markedet, ville den ikke foretage kapitalindsprøjtningen ([3]). Intet af dette fremgår af planen, der kun indeholder en erklæring om, at uanset om Ulstein finansierer projektet med egne ressourcer eller med et eksternt lån »vil der hverken ske ændring af principperne for og resultaterne af virksomhedens driftsaktiviteter eller af omfanget af investorernes egetbidrag«.

([1]) Dette svarer til situationen i Automobile Craiova-sagen (sag C-46/07), hvor Kommissionen konkluderede, at de rumænske myndigheder i løbet af Automobile Craiovas privatiseringsproces havde pålagt køberen visse betingelser (vedrørende minimumsniveau med hensyn til antal ansatte og omfang af investeringer i den solgte virksomhed) til gengæld for en lavere salgspris, hvilket udgjorde statsstøtte, der begunstigede den solgte virksomhed.

([2]) Kommissionen har noteret sig, at det er meningen, at SSN Nowa efter opfyldelsen af de allerede indgåede kontrakter og gennemførelsen af de planlagte omstruktureringsforanstaltninger skal afvikles, og at eventuelle overskydende midler skal fordeles ligeligt mellem Mostostal og staten. Det er Kommissionens opfattelse, at dette højst kan medføre, at den statsstøtte, der ydes i løbet af privatiseringsprocessen, mindskes, men at dette ikke vil ændre den kendsgerning, at overførslen af aktiver til under markedsværdien var blevet »forurenet« med statsstøtte, og at salget af disse aktiver derfor ikke kan betragtes som et egetbidrag, der ikke omfatter statsstøtte.

([3]) På mødet den 10.9.2008 blev det klart, at omstruktureringsplanen var udarbejdet af Mostostal og ikke Ulstein. Ulstein havde ikke engang set det udkast, der var blevet fremsendt til Kommissionen den 3.9.2008 og var overrasket over at høre, at det var meningen, at Ulsteins kapitalforpligtelse skulle udgøre 114 mio. PLN.

(327) På grundlag heraf konkluderer Kommissionen, at den ikke i tilstrækkelig grad er blevet forsikret om, hvilket beløb Ulstein er villig til at investere, samt om Ulsteins vilje til at investere egne ressourcer i tilfælde af, at forsøget på at opnå ekstern finansiering mislykkes. Kommissionen konkluderer derfor, at kun 157,2 mio. PLN ud af den planlagte kapitaludvidelse på 242 mio. PLN kan anses for at være faktisk og reel. Det forhold, at Ulstein trak sig fra privatiseringsprocessen, hvilket virksomheden meddelte i sin skrivelse af 22. september, og oplysningerne om, at Mostostal muligvis ville gennemføre omstruktureringsplanen af 12. september alene, gør den i planen oplyste finansiering endnu mere usikker.

(328) Afslutningsvis vil det egetbidrag, der er faktisk og reelt og ikke indebærer statsstøtte (157,1 mio. PLN), kun udgøre 12 %, selv om kun de omstruktureringsomkostninger, som investoren vil skulle afholde (1,354 mia.), er taget i betragtning. Kommissionen skal desuden tage hele omstruktureringsperioden, der blev påbegyndt i 2002, i betragtning. I lyset af den betydelige statsstøtte, som værftet modtog i denne periode, udgør egetbidraget en stadig mindre del af de samlede omstruktureringsomkostninger. Det er derfor indlysende, at egetbidraget ikke engang når op i nærheden af grænsen på 50 % af omstruktureringsomkostningerne som foreskrevet i rammebestemmelserne.

(329) Kommissionen bemærker, at Mostostal i sin skrivelse af 25. september 2008 efter Ulsteins tilbagetrækning fra SSN's privatiserings- og omstruktureringsproces vedlagde en skrivelse fra en førende kasakhisk bank, BTA, der omhandlede denne banks potentielle interesse i SSN-projektet. I dette brev anførte banken, at den ville være villig til at tilvejebringe finansiering på 100 mio. USD til SSN-projektet og anmodede Mostostal om at fremsende omstruktureringsplanen, når denne var blevet godkendt af Europa-Kommissionen. Kommissionen noterer sig, at skrivelsen er dateret den 26. juni 2008 og derfor ikke kan vedrøre omstruktureringsplanen af september 2008, men nærmere må omhandle juni-planen, der ikke længere er gyldig. Kommissionen vurderer ikke, at denne skrivelse kan udgøre dokumentation for faktisk og reel finansiering af september 2008-planen. Selv i det tilfælde, at denne finansiering blev anset for at være faktisk og reel, ville egetbidraget ikke beløbe sig til mere end 17 % af omstruktureringsomkostningerne ([1]), dvs. væsentligt mindre end som foreskrevet i rammebestemmelserne, også selv om kun de planlagte omstruktureringsomkostninger er medtaget i analysen.

(330) Som følge heraf bemærker Kommissionen, at værftet i realiteten har opnået så godt som intet egetbidrag i den i rammebestemmelserne anførte betydning, og at egetbidraget under ingen omstændigheder er væsentligt. I den omstruktureringsplan, som Mostostal har fremsendt, garanteres der endvidere ikke et tilstrækkeligt egetbidrag. Da formålet med egetbidraget er at begrænse statsstøtten til et minimum, må Kommissionen konkludere, at kravet om, at støtten skal begrænses til det absolutte minimum, ikke er opfyldt, da der ikke er et sådant egetbidrag. Mostostals omstruktureringsplan er derimod baseret på den forudsætning, at der vil blive indrømmet yderligere statsstøtte, og Mostostal anfører selv, at gennemførelsen af omstruktureringsplanen afhænger af denne ekstra statsstøtte.

(331) På dette grundlag konkluderer Kommissionen, at kravet om, at støtten skal begrænses til et minimum og ledsages af et reelt bidrag, der ikke omfatter statsstøtte, ikke er opfyldt.

3.3.4. UNDGÅELSE AF URIMELIG KONKURRENCEFORVRIDNING

(332) Kommissionen erindrer om sin foreløbige aftale med Polen om lukningen af Wulkan 1-beddingen. I lyset af den videre udvikling efter indgåelsen af denne aftale og i lyset af de ovenstående konklusioner vedrørende de to første betingelser i rammebestemmelserne er det på dette tidspunkt ikke nødvendigt at vurdere, hvorvidt de af Polen foreslåede kompensationsforanstaltninger er tilstrækkelige.

3.3.5. KONKLUSION

(333) Kommissionen konkluderer, at den anmeldte statsstøtte, der begunstigede SSN, ikke kan erklæres for værende forenelig med fællesmarkedet, og at den skal tilbagebetales.

4. **GENNEMFØRELSE**

(334) Støtteelementet i de foranstaltninger, som er indrømmet SSN, og som fremgår af betragtning 187-201 i denne beslutning, skal tilbagebetales. Overordnet set består det støtteelement, der skal tilbagebetales, dvs. den fordel, som støttemodtageren har fået, i forskellen mellem de vilkår, som ville have været gældende for støttemodtageren på markedet, og de vilkår, på hvilke foranstaltningen blev indrømmet.

(335) De af Kommissionen meddelte reference- og kalkulationsrenter anvendes som erstatning for markedsrenten i forbindelse med beregningen af støtteelementet, navnlig i de tilfælde, hvor støtten udbetales i flere tranche, og i forbindelse med beregningen af det støtteelement, der opnås som følge af rentetilskudsordninger ([2]). Når det drejer sig om kriseramte virksomheder, såsom SSN, vurderer Kommissionen, at kalkulationsrenten bør øges med mindst 400 basispoint for at afspejle den høje risiko, der er forbundet med transaktionen, og med

([1]) Idet det antages, at 1USD = 2,3 PLN.

([2]) Kommissionens meddelelse om metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten (EFT C 273 af 9.9.1997, s. 3).

yderligere 200 basispoint som følge af støttemodtagerens manglende eller ringe sikkerhedsstillelse. Som beskrevet ovenfor er værdien af værftets sikkerhedsstillelse tvivlsom i lyset af forholdet mellem virksomhedens gæld og aktiver. Når det drejer sig om kriseramte virksomheder, der ikke kan opnå finansiering på markedet, kan støtteelementet udgøre op til 100 % af den nominelle værdi af de modtagne midler ([1]).

(336) Det er Kommissionens opfattelse, at SSN i den periode, der er omfattet af analysen, og hvor SSN modtog den støtte, som er beskrevet i betragtning 187-201, befandt sig i alvorlige økonomiske vanskeligheder (som beskrevet i betragtning 45-57) og ikke var i stand til at tilvejebringe nogen form for finansiering på markedet. Værftet fortsatte med at være tabsgivende, og i den analyserede periode opnåede det så godt som ingen finansiering på markedet. Under disse omstændigheder og i betragtning af den høje risiko, der er forbundet hermed, ville en privat aktør ikke være villig til at yde værftet finansiering. Kommissionen mener følgelig ikke, at nogen bank ville have indvilliget i at yde lån til værftet, selv mod betaling af en høj rente, og at nogen bank ville have indvilget i at stille en garanti, selv mod betaling af en høj præmie.

Beregning af støtteelementet ved bestemte kategorier af støtteforanstaltninger

Lån

(337) Eftersom SSN ikke ville have opnået et lån eller en garanti på markedet, udgør ethvert lån eller enhver garanti, der er indrømmet værftet i den analyserede periode, automatisk støtte. Garantier, der stadig måtte være gældende, ophæves således omgående, og eventuelle lån indfries omgående.

(338) For at genoprette den oprindelige situation er det imidlertid ikke tilstrækkeligt at tilbagebetale de lån, der er ydet værftet, da der indtil tilbagebetalingsdatoen har været stillet finansiering til rådighed for værftet, som værftet normalt ikke ville have opnået på markedet. Denne fordel, hvis omfang kun kan beregnes omtrentligt ved anvendelse af rentesatsen for et meget risikobehæftet lån, bør derfor ligeledes ophæves for at genoprette den oprindelige situation. For så vidt angår perioden fra den dato, hvor lånet blev ydet værftet, til den dato, hvor værftet tilbagebetaler det, må Kommissionen således kræve tilbagesøgning af forskellen mellem den rente, som SSN faktisk har betalt, og den rentesats, som teoretisk ville være realistisk for et lån med en meget høj risiko. Med henblik på fastsættelsen af sidstnævnte rentesats bemærker Kommissionen, at det i Kommissionens meddelelse om metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten anføres, at præmien kan sættes op til mere end 400 basispoint over referencesatsen, »hvis ingen privat bank ville have accepteret at yde det omhandlede lån«, hvilket er tilfældet i nærværende sag. I adskillige beslutninger har Kommissionen konkluderet, at en præmie på 600 basispoint over referencesatsen var et passende minimum, der afspejlede en højrisikosituation ([2]). Kommissionen mener, at dette udgør minimumsniveauet for lånene i nærværende sag.

Forudbetalingsgarantier

(339) Kommissionen vil anvende samme metode med hensyn til garantierne: For så vidt angår perioden fra den dato, hvor garantien blev indrømmet, indtil den dato, hvor den blev ophævet, må Kommissionen kræve tilbagesøgning af den garantistøtteækvivalent, som garantien omfatter.

(340) Med hensyn til garantierne mener Kommissionen som beskrevet i Kommissionens meddelelse om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte i form af garantier ([3]), at garantistøtteækvivalenten beregnes som enten det rentetilskud, der er opnået som følge af garantien (når garantien vedrører et lån, der er ydet til en rente, der ligger under markedsrentesatsen), eller som risikofaktoren for det garanterede beløb med fradrag af alle støttemodtagerens betalte præmier.

(341) I forbindelse med garantier for forudbetalinger noterer Kommissionen sig imidlertid, at de forudbetalinger, som KUKE garanterer, udgør et aspekt af en salgsaftale, ikke en låneaftale, og at der ikke opkræves renter på forudbetalinger. Kommissionen mener derfor, at man i forbindelse med beregningen af det støtteelement, som er indrømmet støttemodtageren, bør overveje at foretage en sammenligning mellem den præmie, som værftet har betalt, og den præmie, som normalt ville blive opkrævet på markedet. Det er Kommissionens opfattelse, at de præmier, der opkræves i forbindelse med den ordning, der ikke indebærer statsstøtte, og som omfatter KUKE's eksportforsikringsprogram, der er garanteret af finansministeriet, og som er godkendt ved Kommissionens beslutning af 18. juli 2007, kan anvendes som referencepræmier i forbindelse med den ovenstående beregning. Som tidligere nævnt ville disse præmier skulle forhøjes med mindst 400 basispoint for at afspejle den kendsgerning, at værftet ikke var berettiget til garantier inden for rammerne af ordningen. Indrømmelsen af garantier til værftet indebar således væsentligt højere risici.

(342) Da værftet ville være ude af stand til at opnå garantier af nogen art på markedet som følge af sin usikre økonomiske situation, ophæves KUKE-garantierne som anført ovenfor omgående for at sætte en stopper for den konkurrenceforvridning, som støtten medfører.

([1]) Jf. eksempelvis Kommissionens meddelelse om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 angående statsstøtte i form af garantier (2000/C 71/07) (EFT C 71 af 11.3.2000, s. 14). I meddelelsens punkt 3.2 anføres det, at når der på det tidspunkt, hvor lånet ydes, er stor sandsynlighed for, at låntageren vil misligholde lånet, f.eks. fordi han er i finansielle vanskeligheder, kan garantiens værdi være lige så høj som det beløb, der rent faktisk dækkes af denne garanti.

([2]) Betragtning 68 i Kommissionens beslutning 2005/827/EF af 16.6.2004 om Spaniens støtteforanstaltninger til fordel for Siderúrgica Añón SA (EUT L 311 af 26.11.2005, s. 22); betragtning 42 i Kommissionens beslutning 2003/284/EF af 11.12.2002 om Spaniens statsstøtte til Sniace SA (EUT L 108 af 30.4.2003, s. 35).

([3]) Ibid.

Manglende tvangsfuldbyrdelse af fordringer

(343) De offentlige myndigheders vedvarende manglende tvangsfuldbyrdelse af fordringer udgør ligeledes statsstøtte og skal tages i betragtning ([1]). Dette kan sammenlignes med et revolverende lån, der er ydet på gunstige vilkår, og støtten er således forskellen mellem den rentesats, der ville være blevet opkrævet på markedet (for en virksomhed med en tilsvarende kreditvurdering og i en tilsvarende finansiel og økonomisk situation samt med en tilsvarende sikkerhedsstillelse) og den rentesats, som støttemyndigheden opkræver.

(344) I betragtning af værftets vedvarende usikre økonomiske situation er det Kommissionens vurdering, at en privat kreditor ville tvangsfuldbyrde sine fordringer omgående, når de forfaldt til betaling. Det forhold, at de polske myndigheder ikke omgående iværksatte tvangsfuldbyrdelsesforanstaltninger, var derfor identisk med indrømmelse af støtte, og en ikke tilbagebetalt fordrings forfaldsdag ville således være den dato, hvor støtten blev ydet. Støtteelementet ville bestå i forskellen mellem den rentesats, der ville være opnået på markedet (for en virksomhed med en tilsvarende kreditvurdering og i en tilsvarende finansiel og økonomisk situation samt med en tilsvarende sikkerhedsstillelse) og den rentesats, som myndighederne opkræver.

(345) Da enhver privat aktør ville kræve, at værftet omgående skulle tilbagebetale fordringerne, skal ikke blot støtteelementet i form af rentetilskuddet tilbagebetales, men den akkumulerede gæld skal ligeledes tilbagebetales omgående.

Kapitalindsprøjtninger

(346) Kommissionen noterer sig, at kapitalindsprøjtninger foretaget af staten eller af statslige organer såsom ARP og KPS i kriseramte virksomheder, hvor der ikke kan ventes afkast på tidspunktet for kapitalindsprøjtningen, anses for at være indskud, der ikke skal tilbagebetales ([2]). For at bringe den konkurrenceforvridning, som kapitalindsprøjtningen har medført, til ophør skal værftet tilbagebetale hele det beløb, som kapitalindskuddet udgjorde.

Gennemførelse af denne beslutning

(347) I sin skrivelse af 3. november 2008 forpligtede Polen sig til at gennemføre denne beslutning ved at sælge værftets aktiver til markedsprisen gennem en åben, gennemsigtig, betingelsesløs og ikke-diskriminerende udbudsprocedure (der blev afholdt i overensstemmelse med de specifikke vilkår, der indledningsvis blev fastlagt i Kommissionens skrivelse af 27. oktober 2008) og afvikle SSN. Alle krav om tilbagesøgning af statsstøtte i henhold til denne beslutning skal omgående registreres af Polen i SSN's likvidationsprocedure. I sin skrivelse af 6. november 2008 oplyste Kommissionen Polen om, at under forudsætning af at disse betingelser blev opfyldt, ville salget af aktiverne ikke indebære ny støtte til køberen/køberne af værftets aktiver, og aktiverne kunne overdrages til køberen/køberne uden at være behæftet med gæld, som vedrørte tilbagebetalingen af ulovlig og uforenelig statsstøtte, der tidligere var blevet ydet til værftet, i overensstemmelse med kravet om, at der ikke måtte være økonomisk kontinuitet mellem støttemodtagerne og køberens virksomhed ([3]). Med henblik på at vurdere, hvorvidt denne beslutning gennemføres korrekt, vil Kommissionen nøje overvåge, hvorvidt de betingelser der blev fastlagt i Kommissionens skrivelse af 27. oktober 2008 og accepteret af de polske myndigheder, bliver opfyldt.

(348) Disse betingelser, som Polen udtrykkeligt har forpligtet sig til at opfylde, fremgår af det nedenstående.

(349) (De ubehæftede) aktiver vil blive privatiseret gennem en åben, gennemsigtig, ikke-diskriminerende og betingelsesløs udbudsprocedure. SSN vil med de eventuelt resterende aktiver og passiver blive afviklet.

(350) Aktiverne skal sælges til markedspris (til den højestbydende). Aktiverne skal sættes til salg særskilt eller i et stort antal små grupper, således at indtægterne ved salget maksimeres. De nævnte grupper af aktiver må ikke bestå af ordnede dele af en virksomhed eller forretning. Hensigten med denne definition af grupperne er imidlertid ikke at hindre potentielle købere i at fremsætte et samlet bud på flere aktiver/grupper af aktiver.

(351) Udbuddet skal være ikkediskriminerende, hvilket betyder, at man skal sikre, at salget er åbent for alle kategorier af potentielle købere, uden at der diskrimineres med hensyn til formålet med deres investering.

(352) Der må ikke knyttes betingelser (såsom opretholdelse af beskæftigelse eller videreførelse af aktiviteter eller overtagelse af allerede indgåede kontrakter) til udbuddet. Det eneste kriterium for udvælgelsen blandt buddene skal være en maksimering af indtægterne til gavn for værftets kreditorer.

(353) Værftets offentlige og private kreditorer, herunder værftets kunder, bør tildeles samme prioritetsrækkefølge og rettigheder til indtægterne fra salget af aktiver, som de ville have i en konkursbehandling.

([1]) Jf. eksempelvis Kommissionens beslutning af 23.10.2007 om statsstøtte C 23/06 til stålproducenten Technologie Buczek Group (endnu ikke offentliggjort).

([2]) Jf. eksempelvis Kommissionens beslutning2005/652/EF af 20.10.2004 om statsstøtte C 38/240 (ekstra omstruktureringsstøtte til de statsejede skibsværfter i Spanien) (EUT L 240 af 16.9.2005, s. 45).

([3]) Jf. dom af 29.4.2004, sag C-277/00, Tyskland mod Kommissionen (*SM*), Sml. 2004 I, s. 3925, og dom af 8.5.2003, sag C-328/99 og C-399/00 Italien og SMI 2 Multimedia Spa mod Kommissionen, Sml. 2003 I, s. 4035.

(354) Der må ikke ydes ny statsstøtte i forbindelse med salget, hverken i form af afskrivninger eller statsfinansieret tilbagebetaling af offentligretlige gældsforpligtelser eller private kreditorer, kapitalindsprøjtninger, lån, garantier eller andre foranstaltninger. Alle nye offentlige fordringer, der akkumuleres i den periode, der er strengt nødvendig for at afvikle salgsproceduren, bør tilbagesøges fra likvidationsaktiverne.

(355) Salget skal ledes af en uafhængig administrator med samme rettigheder og pligter som en kurator. Der skal etableres en struktur, der gør det muligt for kreditorerne at foretage en effektiv overvågning af salget og sikre, at det afvikles på markedsvilkår og i overensstemmelse med kreditorernes prioritetsrækkefølge og rettigheder, for så vidt angår indtægterne fra salget. Endvidere vil Polen og Kommissionen i fællesskab udpege en tilsynsførende, hvis konkrete opgave vil være at bistå Kommissionen med at kontrollere, at salgsproceduren og tilbagebetalingen af støtten foregår i fuld overensstemmelse med de ovennævnte krav. Den tilsynsførende skal i denne forbindelse indsende regelmæssige, udførlige rapporter til Kommissionen vedrørende hver enkelt fase i proceduren.

(356) Polen har gjort gældende, at det kræver lovgivningstiltag at gennemføre denne beslutning. Kommissionen anerkender, at en længere gennemførelsesperiode end normalt derfor er berettiget, ligeledes i betragtning af antallet af individuelle statsstøtteforanstaltninger, som denne beslutning omhandler, og de forskellige former og varighed heraf. Kommissionen anmoder derfor Polen om, at denne beslutning efterkommes senest syv måneder efter meddelelsestidspunktet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den af Polen ulovligt tildelte statsstøtte til SSN, som er beskrevet i betragtning 187-201, er i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, og er uforenelig med fællesmarkedet.

Endvidere er enhver forudbetalingsgaranti, der af Polen er indrømmet SSN i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, fra den 1. juli 2007 og indtil datoen for denne beslutning, uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

For så vidt angår lån ydet af forskellige offentlige organer som beskrevet i betragtning 187-201 tilbagesøger Polen for perioden mellem bevillingen af lånet og tilbagebetalingen heraf støtte, der svarer til forskellen mellem den rentesats, som SSN faktisk har betalt, og den rentesats, som støttemodtageren ville kunne have optaget lånet til på markedsvilkår. Hvis nogle af disse lån ikke er tilbagebetalt på tidspunktet for denne beslutning, skal de desuden tilbagebetales omgående.

Artikel 3

For så vidt angår de forudbetalingsgarantier, der er indrømmet af KUKE, som beskrevet i betragtning 187-201, tilbagesøger Polen for perioden mellem indrømmelsen og udløbet af garantien støtte, der svarer til forskellen mellem den faktiske præmie, som SSN har betalt, og den præmie, som støttemodtageren ville kunne have opnået lånet til på markedsvilkår. Hvis nogle af disse garantier er gældende på tidspunktet for denne beslutning, ophæves de desuden omgående.

Artikel 4

Artikel 3 finder ligeledes anvendelse, mutatis mutandis, på enhver forudbetalingsgaranti, som Polen har indrømmet SSN i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, fra den 1. juli 2007 og indtil datoen for denne beslutning.

Artikel 5

For så vidt angår forskellige offentlige organers manglende tvangsfuldbyrdelse af fordringer, som beskrevet i betragtning 187-201, tilbagesøger Polen for perioden mellem indrømmelsen af støtten og tilbagebetalingen af den offentlige gæld støtte, der svarer til forskellen mellem den rentesats, som SSN faktisk har betalt, og den rentesats, som støttemodtageren ville kunne opnå for en udsættelse af forfaldsdatoen for sine fordringer hos en privat kreditor. Desuden skal enhver skyldig offentlig gæld tilbagebetales omgående.

Artikel 6

For så vidt angår kapitalindsprøjtningerne fra forskellige offentlige organer, som beskrevet i betragtning 187-201, tilbagesøger Polen støtte, der svarer til det fulde beløb, som kapitalindskuddet udgjorde.

Artikel 7

1. Polen tilbagesøger støtten fra støttemodtageren som fastlagt i artikel 2 til 6. Støtten tilbagesøges i overensstemmelse med de retningslinjer, der er fastlagt i betragtning 334-347.

2. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til SSN, og indtil den er blevet tilbagebetalt.

3. Beløbet beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 [1] og Kommissionens forordning (EF) nr. 271/2008 [2] om ændring af forordning (EF) nr. 794/2004.

4. Polen indstiller med virkning fra denne beslutnings meddelelse enhver resterende udbetaling af den i artikel 1 omhandlede støtte.

[1] EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.
[2] EUT L 82 af 25.3.2008, s. 1.

Artikel 8

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 1 omhandlede støtte iværksættes omgående og effektivt.

2. Polen sikrer, at denne beslutning efterkommes senest syv måneder efter meddelelsestidspunktet.

Artikel 9

1. Senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning sender Polen Kommissionen følgende oplysninger:

a) det samlede beløb (hovedstol og renter), som støttemodtageren skal tilbagebetale

b) en detaljeret beskrivelse af, hvilke foranstaltninger der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme beslutningen

c) dokumentation for, at støttemodtageren har fået påbud om at tilbagebetale støtten

d) dokumentation for, at alle stadigt gældende garantier er blevet ophævet.

2. Polen holder Kommissionen underrettet om efterfølgende nationale foranstaltninger, der på nationalt plan træffes for at efterkomme denne beslutning, indtil den i artikel 1 omhandlede støtte er fuldt tilbagebetalt.

Polen indsender på Kommissionens anmodning omgående oplysninger om, hvilke foranstaltninger der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme beslutningen

Polen giver tillige detaljerede oplysninger om de støttebeløb og renter, støttemodtageren allerede har tilbagebetalt.

Denne beslutning er rettet til Republikken Polen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 6. november 2008.

På Kommissionens vegne

Neelie KROES

Medlem af Kommissionen

BILAG

OPLYSNINGER OM GENNEMFØRELSEN AF NÆRVÆRENDE BESLUTNING

1. **Beregning af, hvor stort et beløb der skal tilbagebetales**

1.1. Der gives følgende oplysninger om den ulovlige støtte, som er udbetalt til støttemodtageren:

Udbetalingstidspunkt(er) (*)	Støttebeløb (**)	Valuta

(*) Det (de) tidspunkt(er), hvor støtten (støttetrancherne) er stillet til rådighed for støttemodtageren.
(**) Støttebeløb, der er stillet til rådighed for støttemodtageren (i bruttosubventionsækvivalent).

Bemærkninger:

1.2. Der gives en udførlig redegørelse for, hvordan renterne af den støtte, der skal tilbagebetales, beregnes.

2. **Planlagte og iværksatte tilbagebetalingsforanstaltninger**

2.1. Der gives en udførlig redegørelse for, hvilke foranstaltninger der er planlagt eller allerede er iværksat for at sikre en omgående og effektiv tilbagebetaling af støtten. I givet fald anføres også retsgrundlaget for disse foranstaltninger.

2.2. Hvilken tidsplan er der lagt for tilbagebetalingsprocessen? Hvornår vil støtten være helt tilbagebetalt?

3. **Allerede tilbagebetalte beløb**

3.1 Der gives følgende oplysninger om støttebeløb, der allerede er tilbagebetalt af støttemodtageren:

Tidspunkt(er) (*)	Tilbagebetalt beløb	Valuta

(*) Det (de) tidspunkt(er), hvor støtten blev tilbagebetalt.

3.2 Der vedlægges dokumentation for tilbagebetalingen af de under ovennævnte punkt 3.1 anførte støttebeløb.